MODÜL 1

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

FÖY
(FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM YAKLAŞIMI)

1
FÖY (KURAMSAL TEMELLERİ)

* Eğitimde **bireysel farklılıklar**ın önemi arttı.
***** Tüm öğrenciler **farklı**dır.
*Öğretim stratejilerinin **çeşitliliği**→ öğrencilerin **çeşitliliği** demek.
* **GARDNER**'ın → **Çoklu Zekâ Teorisi**nden ve
* **BLOOM**'un → **Taksonomisi**nden ilham alır.

FÖY (DAYANAKLARI)

1) JEAN PİAGET'in→ **Bilişsel Gelişim Kuramı**na,
2) **VYGOTSKY**'nin →**Yakınsal Gelişim Alanı**na
3) **GARDNER**'ın →**Çoklu Zekâ Kuramı**na,
4) Beyin temelli öğretim araştırmalarına
5) Öğrenme stillerine **dayanır.**

JEAN PİAGET (Bilişsel Gelişim Kuramı)

***** Öğrencilerin
- Art arda **zihinsel** temsillerin parçalanması ve
- Yeniden yapılandırılması yoluyla
→ Nasıl öğrendiklerini ortaya çıkaran **İLK** kişi.

* PİAGET'e göre **çocuk**,
-Dünya üzerinde hareket ederek ve
-Dünyaya ilişkin yaptığı kavramsallaştırmaları birbirine bağlayarak **öğrenir.**

VYGOTSKY (Yakınsal gelişim alanı)

** Öğrenme aşamalarına ilişkin **PİAGET**çi anlayışa bir şekilde **atıfta** bulunur.*
** **Yakınsal gelişim alanı:***
*- Çocuk **yalnızken - yardım aldığı** an arasındaki mesafe olarak tanımlar.*
(Çocuğun bağımsız çalışma yoluyla yapabildiği gerçek gelişim seviyesi ile bir yetişkin veya akranlarıyla iş birliği içindeyken yapabileceği potansiyel gelişim seviyesi arasındaki mesafe olarak açıklamaktadır.)

VYGOTSKY
** FÖY'ün **teorik çerçevesi**ni oluşur.*
** **Sosyal gelişim yapılandırmacı öğrenme teorisi**nin ilkeleri:*
*1) Öğretmen-öğrenci→ **iki taraflı öğrenme**yi teşvik eden sosyal etkileşimler önemli.*
*2) Bireyin kendisinden **daha bilgili** birine (öğretmen, koç…) **ihtiyacı** vardır.*
*3) **Kendileri** veya bir **rehber** eşliğindeki görevde daha **etkili** bir şekilde **öğrenirler**.*

GARDNER (Çoklu Zekâ Kuramı)
** **Her** öğrencinin **düşünme** ve **öğrenme** konusunda **güçlü** tarafları bulunmaktadır.*
*- Bu **güçlü** taraflarını kullanırken daha **kolay öğrenir** ve **üretir**ler.*

** FÖY uygulayan bir **öğretmen**;*
- Sınıfını tanır ve
*- Onların her birinin **güçlü** ve **zayıf** yönlerini besler.*
(Gelişimsel olarak en üst düzeye çıkarmak için)

** Farklılaştırılmış bir sınıf ortamında **öğretim süreci***
*- **Zekâ** alanlarına göre **şekillen**dirilir.*

*** Bu noktada BLOOM'un Taksonomisi: (6** üst düzey düşünme becerisi**)**
→ öğretmenlerden
(a)hatırlama, (b) kavrama, (c) uygulama,
(d) analiz, (e) sentez ve (f) değerlendirme noktasında
** Derslerin uygunluğunu ve karmaşıklığını göz önünde bulundurmalarını **bekler**.*

FÖY (TEMEL İLKELERİ)

Etkili bir farklılaştırmanın (İlgili literatüre göre)
* En az 7 (**yedi)** temel ilkesi vardır.
* Bu ilkeler **isteğe bağlı** değildir.

1. Güçlü bir sınıf topluluğu, grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler.
2. Nitelikli öğretim programı her sınıfa özeldir.
3. Öğrenciler için ulaşılabilir görevler
- Grup içerisindeki **bireysel farklılıkları dengeler** ve
- **Tüm** öğrencilerin **kapasite**sine **saygı** gösterir.
4. Tüm öğrenciler için yüksek öğrenme hedefleri içerir.
5. Süreç içerisinde devam eden değerlendirme duyarlı öğretim hakkında bilgi verir.
6. Farklılaştırılmış bir sınıfta
-Kendi **özel** ihtiyaçları için **tasarlanmış görevler** üzerinde benzer bir hazırlık düzeyine sahip akranlarıyla çalışmaları gereken zamanlar vardır.
7. Esnek sınıf yönetimi, bir sınıftaki **tüm** öğrenciler için **farklılaştırma** ve **etkili öğrenme** için gerekli yapı ve açıklık **dengesini** sağlar.

UNUTULMAMALI!
* Sınıflar farklı öğrenenlerle doludur:
1) Farklı kültürel **geçmişleri** ve **tecrübeleri**,
2) Öğrenme **tercihleri**,
3) **İlgileri** ve **çoklu zekâ alanları**

* Bu noktada **FÖY** önemlidir.
* Aktif öğrenme fırsatlarını artırır:
* Öğrencilerin
- Öğrenme **geçmişlerini**,
- **Hazırbulunuşluk** düzeylerini,
- **İlgi** alanlarını ve öğrenme **profillerini** derslere **dâhil eder…**

TOMLİNSON (FÖY tanımı)
- Hazırbulunuşluk düzeyleri,
-İlgi alanları ve
-**Öğrenme profillerindeki farklılık**lara odaklanıldığında
→ Öğrencilerin en iyi öğrendiği öncülüne dayanan bir **öğretim felsefesi**dir.

*** Öğrenme deneyimi → Sosyal** ve **işbirlikçi** bir **süreç**tir
* Sınıfta olanların sorumluluğu önce **öğretmen**de, sonra da **öğrenci**dedir.

NEDEN FÖY?
1) Sınıfta bir **iş birliği** atmosferi oluşur.
2) **Zaman** ve **kaynakları** esnek ve yaratıcı bir şekilde kullanma.
3) **Farklılıkları** barındıran bir topluluk olarak sınıfı **destekler**.
4)**Tüm** öğrencilerin başarısı ve faydası için ortam.
5) Birbirlerinden faklılaşırlar (Hazırbulunuşluk, ilgi alanları ve öğrenme profilleri)
6) Öğretmenin öğrenme ortamındaki farklı öğrenme stillerini destekler.
7) Öğrenci **farklılıklarını** dikkate alır.
8) Öğrenmenin içeriğini ve sürecinin planlamasına olanak tanır.
9) **Grup** öğrenimini **teşvik eder.**
10) **Bireysel** ya da **bağımsız** öğrenme için fırsatlar verir.
11) Öğretmenler öğrencilerinin **öğrenme ihtiyaçları**nın farkındadır.
12) En iyi öğrenecekleri yollar hakkında **verimli seçimler**de yardımcı olur.

Farklılaştırılmış bir sınıfta **öğrenciler;**
* Geçmiş deneyimleri- kültür-dil-cinsiyet-ilgi alanları-hazırbulunuşlukları öğrenme biçimleri-öğrenme hızları-öğrenen olarak öz farkındalık-güven bağımsızlık => özellikleri bakımından **farklılık** gösterirler.

*** Bu farklılıklar** Öğrencilerin
- **Öğrenme stillerini** ve
- **Öğrenme süreci**ni derinden etkiler.
*** Öğretmenler**
- Her bir öğrenciyi temel içerikle buluşturmak için
=> **Özel** ve **sürekli gelişen** planlar yapmaları önemlidir.

FARKLILAŞTIRMANIN AMACI:
=>Tüm öğrencileri **seviyelerinin** en üst düzeyine **çıkarmaktır**.

FARKLILAŞTIRMANIN UZUN VADELİ HEDEFİ:
=> **Yaşam boyu** öğrenmeyi **geliştirmektir**.

ÖĞRENCİLERİN BİREYSEL FARKLILIKLARININ 3 (ÜÇ) ALANI
(Öğrencilerde Bireysel Farklılıklar Başında)
1) Hazırbulunuşluk **2)** İlgi **3)** Öğrenme Profilleri
=> Öğretmenler öğrencileri bu üç alanı **kapsayacak** şekilde farklılaştırırlar.

HAZIRBULUNUŞLUK:
***** Öğrencinin (belirli bir öğrenme alanıyla ilgili)
=> Mevcut bilgi, anlayış ve beceri düzeyini ifade eder.
* Yetenekten farklıdır.
- Belirli bir anlayış veya beceriye yönelik **giriş noktasını** temsil eder.

Hazırbulunuşluk düzeyine göre farklılaştırma yapmanın amacı:
- Gelişimlerinin belirli bir noktasında işi biraz fazla zorlaştırmak
- Yeni zorluk seviyesinde başarı için ihtiyaç duyacakları **desteği** sağlamaktır.

İLGİ:
***** Bireyin **kendisi** için **önemli** olduğunu **düşündüğü** bir konuya
=> Odaklanmasına neden olan bir **duygu**yu ifade eder.
* İlgi, öğrenciler için büyük bir **motivasyon** kaynağıdır.

ÖĞRENME PROFİLLERİ:
* Bireyin **nasıl öğrendiği** ile ilgilidir.
- Zekâ tercihleri, cinsiyet, kültür veya öğrenme stilleri gibi unsurlardan **etkilenir**.
* Çoğu insan birçok şeyi **birden fazla yolla** öğrenebilir.
=>**Ancak Bireysel öğrenme tercihleri** değişkenlik gösterebilir.

2
FÖY (KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER)

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM STRATEJİLERİ:

1) İstasyon 2) Merkezler 3) Ajanda 4) Karmaşık Öğretim 5) Yörünge Çalışmaları 6) Giriş Noktaları 7) Öğrenme Sözleşmeleri 8) Katlı Öğretimdir.

1) İSTASYONLAR:
*Eş zamanlı çeşitli öğrenme **aktivitelerini** gerçekleştirebilecekleri **merkezlerdir**.
* İstasyonlar, **aynı ortamda**dır.
* Farklı **hazırbulunuşluk** için farklı öğrenme görevi ve aktivitesine **yönlendirilir**.

2) MERKEZLER:
*Kısmen **istasyonlara** benzemektedir.
*İstasyonlarda olduğu gibi merkezler de **aynı ortamda** yer alır.
* Fakat istasyondan farklı olarak
-Burada **aynı** konunun **farklı yollarla** öğrenilmesi amaçlanır.

* iki merkez türü kullanılır:
1) **İlgi Merkezi** 2) **Öğrenme Merkezi**

İlgi Merkezleri: İlgi alanlarında çalışmaları için oluşturulan yerlerdir
Öğrenme Merkezleri: Öğretmek ve **pekiştirilmek esastır.**

3) ÖĞRENME AJANDALARI:
* **Her** öğrenci için **farklı** görevlerin verildiği bir uygulamadır.
* Bu uygulamada her öğrencinin bir **ajandası** bulunur.

4) KARMAŞIK ÖĞRETİM:
* Birbirinden farklı öğrencilerin **grupları** için geliştirilmiştir.
* Her türlü zekâ, malzeme, stilden faydalanan **küçük grup** uygulamasıdır.

5) YÖRÜNGE ÇALIŞMALARI:
* **Proje** yönteminin **bireysel** uygulanan şeklidir.
* Hazırlanan **projelerin** işlenen konunun yörüngesi etrafından seçilmesinden gelir.

6) GİRİŞ NOKTALARI:
* **Üstbilişsel** öğrenme kuramlarına dayanmaktadır.
* öğrencilere aynı anda **farklı** giriş noktalarından **başlama** imkânı sunulur.
* Bu giriş noktaları **çoklu zekâ** alanlarına göre tasarlanmaktadır.

7) ÖĞRENME SÖZLEŞMESİ:
- Eğitim sürecine **aktif** olarak katılmalarını artırmak,
- Onlara **bağımsız çalışma** alışkanlığı kazandırmak
- **Kendi** öğrenmelerinden **sorumlu** olmalarını sağlamak amaçlı **stratejidir**.
=> **Öğretmen** ve **öğrenci** arasında yapılan bir **anlaşmadır**.

8) KATLI ÖĞRETİM:
* Öğrencilerin seviyelerine göre **katlara** yerleştirme anlayışına dayanır.
* öğrencilerin öğrenme stillerindeki **bireysel farklılaşma**nın
=> Getireceği **olumsuzluğu gidermek** amacıyla kullanılır.

?) GRUP ARAŞTIRMALARI:
* Öğretmen öğrencilere konu seçimi konusunda **rehberlik** eder
* İlgi alanlarına göre sınıfı gruplara ayırır.
* Öğretmen **yol gösterir**

3
FÖY (DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ)

Öğrencilerin değerlendirilmesi 3 (üç) aşamada gerçekleştirilir:
1) Öğretimin Başında **2)** Öğretim Sürecinde **3)** Öğretim Sonunda

ÖĞRETİM ÖNCESİNDE KULLANILAN DEĞERLENDİRME TEKNİKLER

* **Amacı → Ön değerlendirme**dir.
* Öğrencilerin konu ile ilgili **ne bildiklerini** tespit etmek
* Öğrenenler için **farklı öğrenme yolları** tasarlanır:

Köşe Kapmaca: Sınıfın köşelerine "**neredeyse hiç**", "**bazen**", "**sıklıkla**" ve "**kesinlikle**" ifadeleri yazan kartlar yerleştirilir. Öğrencinin **köşe seçmesi** istenir.
Kutu Yapma: Kâğıda büyük ve (içine) küçük bir **kutu** çizer. "**Ne biliyorum?**" ve "**Ne bilmeliyim?**" sorularını yazar ve cevaplandırır.
Evet-Hayır Kartları: *Öğrenciler bir **kart**ın bir yüzüne "**evet**" diğer yüzüne "**hayır**" yazarlar. Öğrenciler kendi durumlarına uygun olanı **kaldırmalarını** ister.

ÖĞRETİM SÜRECİNDEKİ DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ

* Öğrencilere öğretmenleri /arkadaşları/ öz değerlendirme **yoluyla**
=> **Geri bildirim** fırsatı sunulmalıdır.
GERİ BİLDİRİM:
* Öğrencilerin **ilerlemesinde önemlidir.**
* Öğrenmedeki eksikliklerin **zamanında düzeltilmesine** yardımcı olur.

ÖĞRENME SÜRECİNDE, ÖĞRENCİLERE DEĞERLENDİRME YAPILABİLECEK BAZI TEKNİKLER:

1) Parmakla işaretleme: Öğrenmenin neresinde olduklarını bildirime…
• Başparmak yukarı doğru → konu hakkında çok şey biliyorum,
• Başparmak yana doğru→ konu hakkında biraz bilgim var,
• Başparmak aşağıya doğru → konu hakkında çok az bilgim var.
2) Yumuk yapma: Bir öz değerlendirme tekniği olarak kullanılabilir. Öğrenciler,Konuyu bilme derecesine göre öğrencinin parmak sayısını artırması istenir
3) Gerçekle yüzleşme: Öğrencilerden konuyla ilgili bilgi seviyelerini duygularıyla cevaplamaları istenir.
- Öğrencilere 3 adet kart dağıtılır.
- Bu kartlara **mutlu**, **sakin** ve **üzüntülü** üç adet yüz resmi çizilir.

ÖĞRETİM SONRASINDAKİ DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ

* **Hedef → Bilgi** veya **beceriyi** başarıyla öğrenip öğrenmediğini görmesi…
Bu değerlendirmeler
- Standartlaştırılmış testler,
- Projeler,
- Öğretmen tarafından oluşturulan sınavlar/testler
- Sözlü raporlar olabilir.

Farklılaştırılmış Öğretim Süreci Sonunda Kullanılabilecek Bazı Değerlendirme **Teknikleri** (ek) :

1) Sarmal Oluşturma:
- O günün sorularının cevaplarını öğrencilerden kâğıda yazmaları istenir.
- Öğrenciler bir daire oluşturur. Yazdıklarını okur.
2) Simit Tekniği:
- Öğretmen tahtaya bir simit şekli çizer.
- Şeklin dış tarafına **"öğreniyorum"** ve iç tarafına **"biliyorum"** ifadeleri yazılır.
3) Konuşma Halkası:
- Öğrencilerden üçer kişilik gruplar oluşturulur.
- Öğrencilere A, B ve C isimleri verilir. A, belirlenen konu hakkında konuşmaya başlar ve kendisine işaret verilene kadar devam eder. Sonra B,….
4) Döngüsel Yansıma:
- Sınıfın farklı yerlerine üzerine konuların yazılı olduğu kâğıtlar asılır.
- Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak köşelere giderler ve burada bulunan kâğıtlara konu hakkındaki düşüncelerini yazarlar.
- Öğrenciler **döngüsel** olarak sınıfın köşelerinde hareket ederler.
5) Portfolyo:
- Çok özel amaçlarla öğrenci çalışmalarının bir araya getirilmesidir.
(Bu amaçlar, hedeflenen kavram ve becerilerin uygulanması ve anlaşılmasının kanıtını destekleyen ölçütlere dayalıdır)
E-portfolyo; öğrencilerin çalışmalarını, projelerini, raporlarını ve hedeflere ulaşma yollarını gösterdiği; diğer belgeleri sergileyebildiği, dijital bir koleksiyondur.
* Öğrenci kişisel geri bildirimler ve düşüncelerle kendi kendini değerlendirir.

- **Portfolyo sürecinin ilk aşaması** ürünlerin toplanması aşamasıdır.
(ev ödevleri, projeler, yazılı metinler, zihin haritaları, testler,…)
- **Portfolyo sürecinin ikinci aşaması** ürünlerin seçimidir.
- **Portfolyo sürecinin üçüncü aşamasında** öğrenciler niçin bu parçanın seçildiğini ve hangi kriterleri sağladığını açıklar.
- **Dördüncü aşamada**, öğrenciler bir dahaki sefer ne yapacaklarına, nelere odaklanacaklarına, neyin iyileştirilmesi gerektiğine ve takdir edileceklerin neler olacağına karar verebilirler.

4
FÖY (TEMEL ÖGELERİ)
(FARKLILAŞTIRMANIN TEMEL ÖGELERİ)

Etkili bir farklılaştırmada Öğretmenlerin; öğrencilerin
- **hazırbulunuşluk** düzeylerine,
- **ilgi**lerine veya
- **öğrenme profilleri**ne göre
➔ farklılaştırabileceği çeşitli **ögeler** bulunmaktadır:

Farklılaştırmanın Temel Ögeleri:
1) İçerik **2) Süreç** **3) Ürün** **4) Öğrenme Ortamı**

Bu ögeler: (Öğrencilerin farklılaştırabileceği ögelerdir)

1) İçerik: İçerik, öğretim sürecinin "**girdisi**"dir.
Bu girdi, öğretilmesi beklenen **konuların bütünü** oluşturur.
2) Süreç: Bir **öğrenme** deneyiminde,
* Öğrencinin **bilişsel** olarak yapması beklenen
- **Temel** kavramlar, **Genellemeler** ve **Beceriler**
=> Süreç aşamasında anlamlandırılır.
* **Süreç**, bilgiyi aktif olarak işleyip anlamlandırmaya çalışmalarıyla başlar.
Bu da okulda genellikle "**etkinlikler**" yoluyla gerçekleştirilir.
3) Ürün: Öğrencilerin öğrenmelerinin hedeflendiği temel **bilgi** ve **becerileri**
- Süreç içerisinde öğrendiklerini, anladıklarını ve yapabildiklerini gösterme yoludur.
* ürün, öğrencinin **bildiğini ortaya koymaya** yönelik bireysel yorumudur.

4) Öğrenme Ortamı:

* **Öğrenme ortamını**
- Öğrencilerin hem **bireysel** hem de bir **bütün** olarak bir arada çalışmalarını sağlayan bütün **etmenler** açısından düşünmeliyiz.
- Bu **etmenler görünür** veya **görünmez** olabilir.

* **Etkili** bir **öğrenme** ortamında (öğrencileri öğrenmeye davet eden unsurlar)
- Sınıfın görünümü, organizasyonu ve yapısı, renklerin çekiciliği,
- Öğrenci çalışmalarının **etkili** sunumları
- Hem bireysel hem de **ortak çalışma** için alanlar,
- Araç ve gereçlere **kolay erişim,**
- Dikkati büyük ölçüde **akran iş birliğine odaklayan** mobilya düzenlemeleri
- Kaliteli çalışmayı desteklemek için görünür ipuçları…

* Bu sınıf ortamın **tersi** öğrenmeyi **azaltabilir!**
(Fiziki ortamı kısır, sıkıcı, sıkışık, öğretmen odaklı, dikkat dağıtıcı veya sınırlayıcı)

Not: fiziksel iklimden daha önemli olan unsur, sınıfın **duygusal iklimi**dir.
* Öğrenciler kendilerini daha **güvende** hissetmelerinde **duygusal iklimi** önemlidir:
- İhtiyaç hâlinde **yardım** isteyebildikleri,
- Sorularına **yanıt** alabildikleri,
- Düşüncelerini **rahatça** ifade edebildikleri
- **Hoşgörü** ile karşılandıkları bir ortam

* **Öğrenme ortam (duygusal iklim)** tarafından **desteklenir**.
- Bu ortam her öğrenciye
=> **Güvenli**, **onaylayıcı**, **zorlayıcı** ve **destekleyici** hissettiren bir ortamdır.

* Etkili bir farklılaştırmada (FÖY) **ortam önemlidir.**

* **Bu ortam** öğrencilerin **öğrenme ihtiyaçlarına** göre uyarlanmalıdır:
- Öğretmen; **bilişsel**, **duyuşsal** ve **fiziksel** ihtiyaçlara **uyum** sağlar ve **yanıt** verir.
- Öğretmen, öğrenci doğasındaki **farklılıklara saygı** duyar ve onları **destekler**.
- Öğretmen ve öğrenciler, günlük rutinler ve sınıf işleyişinde kararda etkilidir.
- Öğrenciler hem **fiziksel** hem de **duygusal** olarak kendilerini **güvende** hissederler.
- Bireysel **farklılıklar doğal** ve **olumlu** kabul edilir.
- Öğrenciler, birbirlerine **saygı duymayı** ve birbirlerini **desteklemeyi** öğrenirler.
- Sınıfın fiziksel düzenlemeleri esnektir.
- Sınıf öğrencilerin çeşitli **öğrenme seçeneklerine** erişimini **destekler**.

* **Farklılaştırılmış öğretim** Farklılaştırmanın Temel Ögelerine vurgu yapar.
(İçerik-Süreç-Ürün-Öğrenme Ortamı)

* **Öğretmen**
=>Farklılaştırmanın Temel Öğ.ni öğrenci çeşitliliğine yanıt olarak **değiştirebilir.**

* Bu dört unsurun **değiştirilmesi** öğrencilerin
=> **Hazırbulunuşluk**, **ilgi alanları** ve **öğrenme profilleri** aras. farklılıklara "**yer açar**"

1. FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN ROLLERİ

* Öğrenciler okula hem **bilişsel** hem de **duyuşsal** ihtiyaçlarla gelir.
(**Maslow**, ihtiyaçlar hiyerarşisinde ana hatlarıyla bu ihtiyaçları belirlemiştir)
* **Öğretmenler** bu ihtiyaçlara farklı yollarla **cevap verirler.**

Öğretmenlerin öğrenci ihtiyacına yönelik **tepkisini** ve öğrenci **faydaları** açısından **kalitesini** belirleyici **faktör**ler vardır:
1. Faktör: **Öğretmenlerin** eylemlerini şekillendiren **felsefesi**
2. Faktör: Öğretmenin belirli bir eylem planını **oluşturma** ve **takip etme**ye yönelik **yetkinlik düzeyi**dir.

* Genellikle bu iki faktör "**istek**"**(felsefe)** ve "**beceri**"**(yetkinlik)** olarak düşünülür.

*Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin iletmeleri beklenen belirli mesajlar vardır.
*Bu mesajlar:
- **Çeşitli** şekillerde ve **zaman** içinde,
- Hem **bireysel** olarak hem de bir **bütün** olarak
- **Tutarlı** bir şekilde iletilmelidir.

*** Bu mesajlar:**

Davet mesajı: Memnuniyet ve çalışma isteğini dile getirme
"Burada olmanızdan, sizi daha iyi tanıyacak olmaktan çok memnunum ve sınıfa önemli deneyimler ve özellikler getirdiğinizin farkındayım. Burayı sizin için değerli bir öğrenme ortamı yapmak için elimden geleni yapmak istiyorum.

Yatırım mesajı: Kendisinin çalışacağını söylemesi ve öğrencilerden de istemesi
Bu sınıfta ve dünyada önemli olduğunuzdan, olabildiğince hızlı ve çok büyümenize yardımcı olmak için çok çalışacağım. Başarınız çabanızdan kaynaklanacağı için sizden de çok çalışmanızı isteyeceğim.

Kalıcılık mesajı: Başarısızlıkta yılmama ve birlikte üstesinden gelme
Her zaman ilk denemenizde her şeyi doğru yapamayabilirsiniz. Ben de sizin için ve sizinle birlikte başarınızı geliştirecek yaklaşımlar bulmak için çalışacağım. Sizden asla vazgeçmeyeceğim.

Fırsat mesajı: Öğrencinin kendisini geliştirmesi için fırsatlardan bahsetme
Gençsiniz ve dünyada var olan olasılıkları yeni öğreniyorsunuz. Kendinizi çeşitli ortamlarda, çeşitli rollerde ve çeşitli içeriklerle görmeniz için sizlere fırsatlar sunmak istiyorum. Bu, geleceğe hazırlanmanız ve sizin için var olan olasılıkları görüp heyecanlanmanız için bir fırsattır.

Düşünme mesajı: Öğretmenin yapması gerekenleri, kendisinden ve öğrencilerden beklentileri
Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim, sizi sınıfımızda çalışırken gözlemleyeceğim, ilerlemenizi inceleyeceğim ve rehberliğinizi isteyeceğim. İşimi ve sizin için nasıl çalıştığımı mümkün olduğunca sık düşüneceğim. Daha bilinçli ve etkili bir öğretmen olabilmek için kendimden bunu bekliyorum. Daha bilinçli ve etkili bir öğrenci olabilmeniz için sizden de aynısını isteyeceğim.

***Farklılaştırılmış öğretim** (FÖY):
=> Öğretmenin, öğrencilerin ihtiyaçlarına **cevap verme**sine imkân sağlar.
* FÖY'de öğretmen:
-Bilgi iletiminde **yetersiz** kalan geleneksel yöntemlerden **farklı** yöntemler takip eder.
=> **Bu yöntemler**le öğretmenler çok **farklı roller** üstlenir.
=> Kolaylaştırıcı bir **rol** oynar .

2. DUYGULAR VE ÖĞRENME

* Tüm öğretim sürecinde duygular önemlidir. (FÖY'de de önemli)

a) Korku
- Öğrenciler öğrenemez!
- Öncelikli gereksinim güvenliktir.
- Öğrenme etkinliğine katılmayabilirler.
- **Stres** arttıkça **üst düşünme** seviyelerine erişme azalır.
- Hayatta kalma **tepkisi** olarak "**Savaş ya da kaç!**" hissi artar.

Ne yapmalı?
- Öğrencileri **stres**ten uzak tutmalı.
- **Kendi becerileri**ne uygun **zorlama**mızı sağlayacak **planlar** yapmalı.

***Sınıftaki güvenlik**
=> **Fiziksel** güvenliğin yanında **düşünsel** güvenliği de içerir.

b) Stres
=> Beyindeki **duygusal merkez**, **bilişsel merkezi kontrolü** altına alır.
=> Beynin **düşünsel kısmı** etkili **çalışamaz** ve öğrenmeye **ket vurul**muş olur.

c) Dalga geçilme – zorbalık maduriyeti
=> Tüm dikkatlerini öğrenmeye veremezler.

d) Beceri seviyelerinin üzerindeki zorluk
- Öğrenme konusundaki çabaları geri plandadır.
- Utanma duygusu ve gülünç duruma düşme endişesi

e) Öğrencinin **başarıyı** hayal etmemesi veya arzulamamamsı
=> **Daha** çok öğrenme girişimi **az**dır.

Zihin temelli eğitim için literatürde **üç temel unsur** vurgulanır:
1) Duygusal İklim ve İlişki
2) Rahatlatılmış Uyanıklık ve Karmaşık Deneyimde Öğretim
3) Derinleştirmedir.

* **Öğrenme** ya da **etkin öğrenim görme becerisinin güçlendirilmesi** için
=> "Rahatlatılmış uyanıklık" durumuna geçebilmeli.
=> Bu konuda **duygusal iklim ve ilişkiler** oldukça önemlidir.
=> **Öğrenme** için kullanılan tüm **yöntemler** rahatlatılmış uyanıklık hâlini etkiler.

Dikkat! Ödül ve ceza tarzındaki uygulamalar **(yöntemler)**
- **Yaratıcılığı engeller**,
- İçsel **motivasyona müdahale** eder
- **Öğrenmeyi** ve **öğrenme** olasılığını **azaltır**.
- **Öz güdülenme** şansını ve **öğrenmeyi** bir **ödül olarak görmeyi azaltır.**

Ne yapmalı?
(Ödülleri kullanmanın 5 (beş) işlevsel alternatifi)
1) Tehdidi ortadan **kaldırmak**
2) Güçlü bir **olumlu iklim yaratmak**
3) **Geri bildirimi** artırmak
4) **Hedefleri** belirlemek
5) **Olumlu duyguları** harekete geçirmek ve bunlara **ilgi** uyandırmaktır.

Duygular
- Öğrencinin **davranışını** etkiler.
- Farklı zihin-beden **durumları** oluşturur.
=> Belirli bir duruş, solunum hızı ve vücuttaki kimyasal denge etkilenir.

Duygusal çevre Öğretimle etkileşime girer
=> Bilgilerin nasıl bir araya getirildiğini etkiler.

Aşırı streste
- Yüksek stres/**tehdit** tepkisi veya **otomatik karşıt tepki**, bağlantıları sabote eder
=> Böylece **öğrenme gerçekleşemez**.
=> Daha **üst düzey düşüncelerin** gerçekleşmesi neredeyse imkânsızdır.

Öğrencinin belirsizlik hissetme sebepleri:
- Verilen **görevin** çok **zor olması**
- Görevi anlatan **yönergelerin karmaşıklığı** ile
- Ne yapacağını anlamayarak **başarısız** olacağını **düşünme**
=> Öğrencinin **azminin** kaybolmasına neden olur.

Ne yapmalı?
* Alternatif olarak **yapıcı stres** veya **akış durumu** oluşturan sınıflar
=> Olumlu bir **öğrenme ortamı** oluşturur.

* Öğrenmede **seçim** şansı olan ve **karşılıklı saygı** rutinlere sahip sınıflar
=> Öğrenciler için **destekleyici** öğrenme çevreleridir.
=> Bilinmeyen ve beklenmeyen konularda beklenti endişesini **azaltır.**

3
SINIF İKLİMİ

Farklılaştırılmış bir sınıfta tüm öğrenciler
* Kendilerini, **risk alma** konusunda ve **öğrendiklerini** veya **eksikliklerini ifade** edebilecek kadar **emin** ve **güvende** hisseder.

Not: **Akademik** yeteneği olan öğrenciler
- Kendilerinden **tüm bilgileri** bilmelerinin beklendiğini **düşünürler**.
- Beklentilere karşı tüm cevapları **biliyormuş gibi** davranırlar.
=> Bu, **strese** neden olabilir ve **öğrenime müdahale** edebilir.

* Öğretmenin hayal kırıklığına uğramış bir **ifadesi** veya **yorumu**
=> Yetenekli öğrencinin anlamadığı hususları **ifade etmesini önleyebilir**.
=> Tüm cevapları bilmeseler bile sınıfta kendilerini **güvende hissetmelidir**.

* **Risk** altındaki veya **düşük başarı** sergilediği düşünülen öğrenenler
=> Üzerlerindeki bu **etiketin** beklentilerine uygun davranırlar.
* Bir öğrenciye "**anladığı zaman**" şaşıran bir **ifade** ile bakmak
- Onun **anlamasının** beklenmediği anlamına gelebilir.
- Bu durum, **potansiyele** bir **sınır koyar**.

* Öğretmenlerin öğrencilere verdikleri **sözlü** ya da **yazılı geri bildirimler**
- Sadece **övgü** ya da eleştiri için değil olmamalı
- Aynı zamanda **çaba** ve **kalıcılığı güçlendirir** nitelikte olmalıdır.

* **Başarılı** bir **iyileştirmenin** her anı, bir **ömür boyu** olumlu değişiklik yapar.

* **Fiziksel** ve **duygusal atmosfer**
=> Sınıfın **fiziksel** özelliklerinden etkilenir.
-Uygun aydınlatma, temizlik, düzenlilik ve öğrenci çalışmalarının paylaşımı etkilidir.

* Öğrenci **başarısını kolaylaştırmak için**
=> **Bol** ve **uygun kaynaklar** gereklidir.

* **Toplumsal etkileşim ve zihinsel gelişme için**
=> Fırsatlar da olmalıdır.

* Sınıftaki **her öğrenci** çok **farklıdır**
* Herkesin kendini **güvende** hissetmesi gerekir.
=> Sınıflarda **iklim** ve **atmosfer** öğrenme sürecinde **önemli** rol oynar.

* **Birbirini önemseyen** - **destekleyen** - **tanıyan** ve **saygı duyan** bir **sınıf**
=> **Farklılaştırılmış** bir sınıfta esastır.
=> Alınan **görevler farklı olsa da farklılıklara karşı** daha **Hoşgörülüdürler**.

4
FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMİ PLANLAMA

Farklılaştırılmış Öğretimin Planlanma Aşamaları:

1) **FÖY**'ün **temel standartları** dersin **kazanımlarınına** göre belirlenir.
- Yapılması gerekenler ve **durumlar açıkça** belirlenmelir.
* **Veri toplamak için => Biçimlendirici Değerlendirme Stratejisi** belirlenir.

2) **FÖY**'ün **içeriği**, **bilgi** ve becerileri **bütüncül kazandıracak** şekilde yapılandırılır.

3) Öğrencilerin **neyi bildikleri** ve **neleri öğrenmeleri** gerektiği belirlenir.
- Bu, beyindeki uzun süreli bellekte depo edilmiş ön bilgilere ulaşmayı sağlar.

4) **Bilgi** ve **beceriler** ile bunları **kazanmaları** için **neler gerektiğini** belirlenir.
- Bu aşamada bilginin küçük grupla mı yoksa büyük grupla mı edinileceğine;
- Öğretimin **ilgi alanı** veya **hazır bulunuşluk** temelli olacağına karar verilmelidir.

5) Öğrencilerin bildiklerini **göstermelerine fırsat** sağlanır.
- Bunu yaparken onlara **seçenek** sunulmalıdır.
* Gerekli bilgiyi gösteren **kaliteli** bir **biçimlendirici değerlendirme** aracı seçilir.
* En etkili **sonuç değerlendirmenin** ne olacağı ve nasıl puanlanacağı belirlenir.

Tüm bu aşamalar,
=> Öğrencilerin **farklılaşan** derecedeki **öğrenme tercihleri,**
=> **Çoklu zekâları** ve **kişisel ilgilerini dikkate almamız** gerektiğini gösterir.

"**Tek beden herkese uymaz.**" uygulama teması,
=> **FÖY'ün** bir **ihtiyaç** olduğunu ortaya koymaktadır.

PROGRAM TÜRLERİ VE PROGRAM GELİŞTİRME

1. GİRİŞ

Eğitim,
- Eski çağlardan beri **filozofları** ve **bilim** insanlarının **tartıştığı** bir kavramdır.
- İnsanların temel bir etkinliğidir.
- **Toplumsal** ve **kültürel** yapıyla yakından **ilişkilidir**.
- Birçok **disiplini** etkiler ve onlardan **etkilenir**.

Eğitimin temel amaçları
-Bireyin **kendini gerçekleştirmesi** ve de topluma **yararlı** olmasını sağlamaktır.
(Bireyin **toplumsallaşmasını** sağlamak)

Toplumlar
=> **Eğitim** yoluyla **kültürel mirasını** yaşatır ve **devamlılığını** sağlar.

GUTEK:" *Eğitim, en genel anlamıyla* ***bireyi kültürel yaşama hazırlayan*** *tüm* ***sosyal süreçleri*** *içerir.*"**der.**

Eğitim Programları
=> **Eğitimin** işlevlerinin **gerçekleştirilmesinde** önemli bir role sahiptir.
=> **İnsan**, **toplum** ve onun bir çıktısı olan **kültür** ile sürekli **ilişki** içindedir.
- **Dinamik** bir nitelik taşır.

Eğitim Programlarının Şekillenmesini Etkileyen Önemli Etmenler:
- Toplumun ulaşmak istediği genel **hedefler**,
- Hükûmet **politikaları**,
- Birey ve toplumun **gereksinimleri** ve bu gereksinimlerdeki **değişim**,
- Bilimsel ve teknolojik **gelişmeler** …

2. EĞİTİM PROGRAMININ TANIMI

Alanyazın: Literatür
* **Eğitim programı**nın tanımı alanyazında (Literatür) çok çeşitlidir.

BOBBİT
* **Eğitim programı**nın temel **sorunlarını** işleyen **ilk** kitabı yazdı (1918)
- " Latince "yarış alanı" ve "yarış" anlamından yola çıktı.

BOBBİT' **e göre Eğitim Programı:**
" Çocuk ve gençlerin yapmaları ve deneyimlemeleri gereken şeylerin **toplamı**dır."
- Yetişkinlerin yapması gereken şeyleri iyice yapabilme becerisi geliştirmek ve
- Her açıdan yetişkinlerin olması gerektiği gibi olmak amaçtır.

TYLER
- **Eğitim programları** alanında önemli çalışmaları vardır.

TYLER' **e göre Eğitim Programı:**
" Öğrenci **yaşantılarının** bütünüdür"

* Öğrencilerin bu **yaşantıları**
- **Geçmişte** ya da **şu andaki uygulamalar** ile
- Bilimsel ve kuramsal çalışmalardan elde edilen amaçlar doğrultusunda **biçimlenmiştir**.

ENGLİSH
ENGLİSH' **e göre Eğitim Programı:**
" Bir **doküman** ya da **plan**dır."

* Bu **doküman** ya da **plan**:
- Öğretmenlerin öğrencilere öğretmesi gereken içeriği ve yöntemleri içerir.

POSNER
POSNER' **e göre Eğitim Programı:**
" Öğrenme ürünleri **dizisi**dir."

* Bu Öğrenme ürünleri
-Hem öğretmene hem de değerlendirme sürecine karar vermeye imkan sağlar.

ORNSTEİN ve **HUNKİNS ' e göre Eğitim Programı:**
" Bir **çalışma alanı**dır."

* Bu **çalışma alanının**
- Kendine özgü temelleri, bilgi alanları, araştırma yaklaşımları, kuramları, ilkeleri ve uzmanları vardır.

Eğitim programı kavramı
- Türkiye'deki **araştırmacı** ve **düşünürler** de çeşitli biçimlerde tanımlar:

VARIŞ
- Eğitim programları alanının **öncüsü**dür.

VARIŞ' **e göre Eğitim Programı:**
"Tüm faaliyetleri kapsar."

* Bu **faaliyetler**
* Bir **eğitim kurumu**nun;
- Çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı
- **Millî eğitimin** ve **kurumun** amaçlarının **gerçekleşmesine dönüktür**.

ERTÜRK
- Program geliştirme alanına önemli **katkılar** sağlamıştır.

ERTÜRK' **e göre Eğitim Programı:**
* Eğitim programı kavramı yerine "**Yetişek**" kavramını kullanır.
"**Yetişek**" kavramını kullanarak açıklar:
* **Yetişeği** "Düzenli eğitim durumlarının tümüdür."

* Bu **eğitim durumları**
- **Belli** öğrencileri **belli** bir **zaman** süresi içinde **yetiştirmeye** yöneliktir.

SÖNMEZ
* **Sönmez** de * Eğitim programı kavramı yerine "**Yetişek**" kavramını kullanır.

SÖNMEZ' **e göre Eğitim Programı:**
"**Yetişekler**,
- Öğrencide gözlenmeye karar verilen hedef ve davranışları,
- Onların içerikle bağlantısını, eğitim ve sınama **durumlarını** kapsar."

Bu tanımlara göre eğitim programları
a) Öngörüsel b) tanımlayıcı(betimsel) c) Öngörüsel- tanımlayıcı(betimsel)

a) Öngörüsel tanımlar
- Genel olarak bir reçete gibi neyin olması gerektiğini ele alan tanımlardır.
b) Tanımlayıcı ya da betimsel tanımlar
- Çoğunlukla **edinilmiş yaşantılara** (geçmişe) vurgu yapar

* **Eğitim programı**
- Toplumların temel değerleri, anlayışları ve beklentileri üzerine **temellendirilir.**

DEMEUSE ve STRAUVEN'e göre Eğitim programı
"Bütüncül bir bakış açısı sunar."

* Bu **bakış açısı**
- Planlı bir biçimde ulaşılması beklenen **sonuçlara göre**
- **Öğretimin düzenlenerek uygulanmasına** yol gösterir.

Eğitim Programının "Ne Olduğuna" (Nedir?) İlişkin Yorumlar:
-- Hewitt -- Demeuse ve Strauven
-- Ellis -- Ornstein ve Hunkins -- Oliva

Eğitim Programı Nedir? Tanımları:
• **Siyasi** bir araçtır. (Topluma bağlılığı **artırmaya** çalışan bir **araç**)
• Hizmet etmekte olduğu **toplum** ve **kültürünün** bir **yansıması**dır.
• **Toplumsal etkinliklerin** bir **sonucu**dur.
• Aralıksız çalışan bir **yeniden düzenleme süreci**dir.
• **Ne öğrenildiği**dir.
• Okulda alınan **tüm dersler**dir.
• Öğretme ve öğrenmeyi **aydınlığa kavuşturan yapı**dır.
• Öğretmen ve öğrencinin ellerinde **hayat bulan bir varlık**tır.
• Eğitimin **kalbi**dir.
• Okullaşmanın **özü**dür ve okulun **varoluş sebebi**dir.

Not: Eğitim programı tanımlarına bakılınca sınırları çizilmesi zordur.

ORNSTEİN ve **HUNKİNS**'e göre:
* *Bir kişinin eğitim programı kavramı ne kadar **keskin** ve **netse***
=> *Öğrenme-öğretmeyle ilişkili faktörleri **yok sayma** ve **gözden kaçırma** eğilimi o kadar **büyük**tür.*

Eğitim programı Tanımlarının Ortak Noktaları:
- Öğrenme çıktılarını **belirleyecek** değerlendirme etkinliklerini **kapsayan** bir **sistem**
-**Öğretmenlere yol gösteren** bütüncül bir **sistem** olduğu görülmektedir.

Eğitim programı Yapısı
* Bir programın birbiriyle ilişkili 4 (dört) **öge** üzerine kurulu yapısı vardır:
1. Amaç/hedef (niçin)
2. İçerik (ne)
3. Öğretme-öğrenme süreci (nasıl)
4. Ölçme ve değerlendirme (ne kadar)

Program kavramına ilişkin tanımlarda farklılıkların **olması**
=> **Programın** oldukça kapsamlı ve
=> **Tek bir biçimde açıklanamayacağı**nın bir **göstergesidir.**

3. PROGRAM TÜRLERİ

* Araştırmacılarca **tanımlanmış** çeşitli **program türleri** gündeme gelmiştir:
=> Programın dinamik bir yapıya sahip olması ve
=> Kavramsallaştırma çalışmalarının sürekliliği **buna sebeptir.**

Bu **sınıflandırmaların**
- Kimisi **işlevine** odaklanırken kimisi ise **hiyerarşik** bir **bakışı** ortaya koyar.

PROGRAM TÜRLERİNE İLİŞKİN YAPILAN SINIFLANDIRMALAR:

EİSNER
a) **Açık** prog. b) **Dolaylı** prog. c) **Örtük** prog. d) **İhmal edilen** prog.

POSNER
a) resmî p. b) uygulamadaki p. c) örtük p. d) ihmal edilen p. e) ekstra p.

CRAWFORD
a) yazılı program b) öğretilen program c) test edilen program

ENGLİSH
a) resmî program b) resmî olmayan program c) örtük program

GLATTHORN
a) önerilen p. b) yazılı p. c) öğretilen p. d) desteklenen p.
e) test edilen p. f) öğrenilen p. g) örtük p.

SÖNMEZ ve ALACAPINAR
a) **resmî yetişek** b) **örtük yetişek** c) **karşıt yetişek** d) **ek yetişek.**

PROGRAM TÜRLERİ

RESMÎ PROGRAM:
* **Resmî** metinlerde açıkça belirtilen biçimde **geliştirilir.**
* **Hedefleri, konuları** ve işleniş **sırasını**; araç gereçleri ve değerlendirmeyi içerir.
* Ders planı hazırlama konusunda **öğretmene** temel oluşturur.
* En **temel** özelliği, **belli** bir kapsamının ve düzeninin olmasıdır.

SÖNMEZ ve **ALACAPINAR'a** göre:
* En **geçerli** olanı devlet tarafından **hazırlanıp** eğitim bakanlığınca **yürütülendir.**
* Bu yönüyle eğitim programı **hukuki** bir **nitelik** de taşır.
* **Okul**, eğitim programında neyin **öğretilmesi** gerektiğini önerir.
* Anayasa ile ilgili yasalar temel alınarak bu program oluşturulur.

* **Ülkemizde**
-**MEB** tarafından tüm eğitim basamakları için geliştirilen programlar buna **örnektir.**
- Bu yönüyle de **zorunlu** bir özellik gösterir.

UYGULAMADAKİ PROGRAM:
* Uygulanması planlanan **eğitim programı uzmanlar** tarafından **önerilir.**
* Programın **uygulanması** sırasında asıl **kararı öğretmen verir.**
* Bu program çeşitli şekillerde **adlandırılır:**
- ***Uygulanan*** - ***Dolaylı,*** - ***İşevuruk,*** - ***Gerçekleşen / öğretilen program***

* U.P., **resmî** programın **uygulanışında** ortaya çıkar.
* Öğretmen tarafından gerçekten uygulanan bir programdır.

* U.P öğretmenin **gerçekte** ne öğrettiğini
* **Önemini** öğrenciye **nasıl ilettiğini** ve
* Öğrencilerin gerçekte **nelerden sorumlu** olduklarını **kapsayan** bir programdır.

TEST EDİLEN PROGRAM:
* Öğretmen, eğitim kurumları/ devlet tarafından hazırlanan sınavlarda
=> **Ölçülen öğrenmeleri** kapsayan program türüdür.
* En **önemli özelliği**
=> **Sınavlardaki ölçme** araçlarında **hangi amaçların** öngörüldüğü ve
=> Hangi **sorularla** ortaya çıkarılmasının çalışıldığıdır.

ÖRTÜK PROGRAM:
* Gizli, saklanan ve informal program olarak da adlandırılır.
* **Resmî/formal** program dışındadır.
- **Yazılı** ve **resmî** değildir.
- Farklı hedeflerin kazanılmasını sağlar.

* Ö.P. **açıkça belirtilmediği** hâlde
=> Öğrencilerin **bilişsel** ve **duyuşsal** davranışlarını **etkiler.**
Örtük Programın Kapsamınında:
- *Eğitim sistemleri, okulun yönetimi ve yapısı-kuralları, disiplin anlayışı, okul ile çevre ilişkileri, öğretmen-yönetici-öğrenci ilişkiler vb. tutum ve davranışlar* vardır.
=> Bu program; **öğretmenin, okulun, toplumun** norm ve değerlerini içerir.

İHMAL EDİLEN PROGRAM:
* **Resmî** programda **yer alma**sına karşılık uygulamaya **konmaz!**
(göz ardı edilir, üstünkörü geçilir ya da atlanır)
Nasıl ele alınabilir?
- Öğrencilere sunul**ma**yan seçenekler
- Öğrencilerin bile**me**yecekleri bakış açıları
- Zihinsel dağarcıklarında ol**ma**yan kavramlar ve beceriler olarak ele alınabilir.
=> Öğretil**me**yen **konuların neden** göz ardı edildiği ile ilişkilidir.
Programın ihmal edilmesinin nedenleri?
- *Sınav sistemi, veli, öğretmen beklentileri, okulun fiziki olanakları, okulun bulunduğu bölge …*

EKSTRA PROGRAM:
* Okulun **dışında** yapılması **planlanmış** her türlü **deneyim** ve **etkinlikleri içerir.**
(Spor karşılaşmaları, halk oyunları, sinema, tiyatro, konferanslar, sergiler …)

Resmi programdan Farkı?
1) **Gönüllülük** esasına dayanır.
2) Öğrencilerin **ilgilerine** cevap verir niteliktedir

DESTEKLENEN PROGRAM:
* Programın desteklenmesi için sağlanan **kaynak**ları içeren bir programdır.
(*Ders kitabı, ders saati, sınıf sayısı, derse ayrılan süre*...)

ÖNERİLEN PROGRAM:
* **Bilim insanları** ya da **meslek kuruluşlarınca** hazırlanan program türüdür.
* Bu program Türk Eğitim Derneği (**TEDMEM**, 2015)'nin hazırlayıp sunduğu
=> "**Ulusal Eğitim Programı 2015-2022**" örnektir

KARŞIT PROGRAM:
* **SÖNMEZ** tarafından oluşturuldu.
***Resmî program**ın **hedeflerinin tam karşıtını savunan**ları yetiştirme amaçlıdır.
* **Örtük program**dan farklı olarak bu program resmî programa **tamamen** karşıdır.

* **Eğitim Programları**yla İlgili Bir Diğer **Sınıflandırma:**
a) Eğitim Programı b) **Öğretim** Programı c) Ders programı

a) Eğitim programı:
* Kurum **içi** ya da kurum **dışı tüm etkinlikleri** kapsar.
*(**Bu etkinlikler** Millî Eğitim Bakanlığında /eğitim kurumlarında yer alır.)*
* E.P. **en genel** programdır.
* **Öğretim** ve **ders programları**nın **çerçevesini** oluşturur.

b) Öğretim programı:
* **Öğrenme-öğretme** etkinliklerinin **planlanması** ve **uygulanmasını** kapsar.
* Eğitim programı içinde yer alır.

c) Ders programı:
* Öğretim programındaki matematik, Türkçe gibi bir **ders** ya da **kursun**
=>Amaçlarını, içeriklerini, öğrenme-öğretme ve değerlendirme süreçlerini **kapsar**.

Not: Eğitim programlarıyla ilgili dikkate alınması gereken en önemli nokta
* Programın kapsamı ya da türü ne olursa olsun
=> Öngördüğü **hedefleri** gerçekleştirebilme **gücü** ve
=> Program türleri arasında uyumun **sağlanabilmesidir.**
* Bu iki özellik (**gerçekleşme düzeyi** ve **program uyumu**)
=> **Etkiliği**in temel göstergeleri
(Bu da programların sürekli bir biçimde geliştirilmesi gerekliliğini gösterir)

4. PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ

HEWİTT'e göre **Eğitim Programı:**
* **Eğitim Programı**
- **Geliştirme** ve **bilgiye katkı** sürecini temsil eder.
- Eğitim süreçlerinin planlı ve sistemli olmalarını sağlar.
- **Durağan olamaz!**

ORNSTEİN VE HUNKİNS 'e göre **Eğitim Programı:**
* **Eğitim Programı**
- **Dinamik** olmaları gerektiğini savunur.
- Ulaşılmaya çalışılan bir **hedef** olmadığını söyler.
- Bir **yolculuk** olarak düşünülmesi gerektiğini belirtir.

DEMİREL' 'e göre **Program Geliştirme Tanımı:**
* Eğitim programının ögeleri **arasındaki dinamik** ilişkiler bütünündür.

* **Eğitim programının ögeleri:**
(***Program geliştirme*** *bir* ***aşamalı süreç****'tir.*)
a) Hedef (amaç) b) içerik c) öğretme-öğrenme süreci d) ölçme ve değerlendirme

ETKİLİ BİR **PROGRAM GELİŞTİRME:**
* **Programı oluşturan**
- Felsefeyi - Amaçları,
- Hedefleri, - Öğrenme deneyimlerini,
- Öğretim kaynaklarını - Değerlendirmeleri **yansıtmalıdır.**

* Kolay bir süreç ya da iş **değildir**.
* Öncelikle bilimsel bir **etkinliktir**
* Araştırmaya **dayalıdır**.
* Aynı zamanda bir **ekip işi**dir.

* **Türk eğitim sisteminde**
- **Eklektik** (seçmeci) bir **anlayışı** içeren
- **DEMİREL** tarafından **geliştirilen** Program **modeli** temel alınmıştır.

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ (Aşamaları)
1) Planlama 3) Deneme
2) Tasarlama 4) Değerlendirme 5) Programa Süreklilik Kazandırma

1. PROGRAMIN PLANLANMASI

* Programın planlanması
- Gerekli olacak **unsurları, biçimleri** belirler
- Tüm **etkinliğe** ya da **sürece kuş bakışı** bir **görünüm** sağlar

* Geliştirilecek programa ilişkin birtakım **kararların** alınması beklenir.
* Kimlerin, hangi amaçla yer alması gerektiğine **karar verilir**.

* **Bu aşamada kimler vardır?** (**Çalışma Ekibi**)
- Geliştirilecek programla ilgili konu alanı **uzmanları**,
- Programın geliştirilmesine karar veren **yetkililer**,
- Programın tasarımında etkili olan ve kararlara yön veren **kişiler**,
- Konuyu farklı açılardan irdelemeye destek olacak **danışmanlar**
Ayrıca:
- Öğretmenler, öğrenciler, sivil toplum örgütleri üyeleri (doğrudan ya da dolaylı)

* **Çalışma ekibi** belirlendikten **sonra**
=> **Çalışma Planı** yapılır ve bazı kararlar alınır:
- Bu çalışmaların **ne kadar sürede gerçekleştirileceği**,
- **Sürecin** hangi **aşamasında** hangi **adımların izleneceği**,
- Bu sürecin **ne kadar sürede tamamlanacağına** ilişkin kararlar alınır.

* Sürecin **en kritik** aşaması olan **gereksinimlerin belirlenmesi** süreci **planlanır**.
- Bu gereksinimler **tasarıya temel teşkil edecek** biçimde olmalıdır.

TYLER
* **Gereksinim belirleme** (ihtiyaç analizi) **TYLER** tarafından gündeme getirildi.

==> **Gereksinim belirleme** (ihtiyaç analizi) Nedir?
- **Bireysel** ve **kurumsal gelişimi** sağlama,
- Sorunları ve ihtiyaçları **tespit** ederek **uygun çözüm yolları** bulmadır.

MASLOW'a göre bireyleri **güdüleyen** en temel **şey gereksinimler**dir.
*Bu **gereksinimler** programların **geliştirilmesi** sürecine **kaynaklık** eder.

* **Gereksinimler** sadece **bireylerle** ya da **öğrenenlerle** sınırlı bir süreç **değildir**:
- Toplumun, - Konu alanının,
- Uygulayıcıların, - Doğanın gereksinimleri **de söz konusudur.**

* **Gereksinim belirleme** (ihtiyaç analizi)
- Zaman alıcı, maliyetli ve yorucu bir **süreçtir**.

* **Beklenenlerle** var olanların bir **karşılaştırması** yapılır:
- **Planlama** yapılır, - **Veriler toplanır**,
- **Analiz** edilir - **Raporlanır**.
=> Bunun için
-Testler, konuyla ilgili raporlar, ölçekler, görüşme ve gözlemler **kullanılabilir.**

2. PROGRAM TASARISININ HAZIRLANMASI

* **Programın ögelerini** kapsar.

Eğitim programının ögeleri:
a) Hedef (amaç) b) içerik c) öğretme-öğrenme süreci d) ölçme ve değerlendirme

* **Bu aşamada**
- Bu çalışmanın **neden** yapıldığı,
- Ulaşılmak istenen **çıktıların neler olduğu**,
- **Sürecin nasıl işleyeceği**
- **Amaçlara** ulaşılıp ulaşılmadığının **nasıl anlaşılacağı** soruları **yanıtlanır**.

Tasarı hazırlama sürecinde önemli olan:
=> **Gereksinimlerin iyi analiz** edilmesi
=> **Programın**
-Tüm ögelerinin birbirini **destekleyecek**,
-Temel alınan **felsefi** görüşü **yansıtacak**,
- **Gelişim özelliklerini** dikkate alacak bir biçimde **hazırlanmasıdır.**

3. PROGRAMIN UYGULANMASI

* Tasarlanan **eğitim programının gerçekleştirebilirliğini** belirlemek için
=> Bir **deneme uygulaması**na ihtiyaç vardır.

HEWİTT'in (2018) **de belirttiği gibi**
* Bir **eğitim programının pilot uygulaması**nın amacı
=> **Gerçekte nasıl göründüğünü anlayabilmektedir**.

Burada önemli soru
=> **Deneme uygulaması**nın **nerede** ve **nasıl yapılacağına karar verilmesi** ve
=> **Uygulamanın planlanmasıdır**.

Uygulama sürecinde dikkat edilmesi gereken bir diğer **nokta:**
=> **Değişime karşı** oluşabilecek **dirençleri öngörebilmek** ve
=> Bu **dirençleri ortadan kaldırmaya** yönelik **önlemleri alabilmektir.**

4. PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

* **Programın etkililiği** hakkında **karar verme süreci** olarak **adlandırılır.**
* **Program geliştirme** çalışmalarının **sürekliliğinin** bir **parçasıdır**.

* **Değerlendirme sürecinde**
- Programın tüm ögeleri ve bu ögeler arasındaki ilişkiler değerlendirilir
- Uygulama süreci incelenir
- Programın çeşitli açılardan (*amaçlara ulaşma düzeyi, uygunluk…*) incelenir.

* **Bu sürecin sonunda**
- **Program olduğu gibi** uygulamaya konabilir,
- **Geliştirilerek uygulamaya** başlanabilir ya da
- **Sonlandırılabilir**.

5. PROGRAMA SÜREKLİLİK KAZANDIRILMASI

* **Program geliştirme** => **döngüsel** bir **süreçtir**.

* **Programın sürekli** geliştirilmesinin **temel gerekçeleri Nelerdir?**
1) **Değişimin kaçınılmazlığı**
2) **Gereksinimlerin çeşitlenmesi**
3) Programın **dinamik** bir **yapıda** olması

* **Bir program** nasıl **etkililik kazanır**?
=> **Uygulamada** elde edilen **verilerle** geliştirildikçe **etkililik** kazanır.
=> Bunun **gerçekleşebilmesi araştırma-geliştirme** çalışmaları ile mümkündür.

1. Giriş

* Eğitim sisteminde yapılan **değerlendirmeler**
  => Rastgele alınmış kararlara **dayandırılamaz!**

* Eğitimde **niteliğin artırılmasında Neler Etkilidir?**
  1) **Çağın** gereklerine **uygun** programların **geliştirilmesi**
  2) **Amaçlara uygun öğretim etkinliklerinin** planlanması ve **uygulanması**

* Hazırlanan **programların** ve planlanan öğretim **etkinliklerinin**
  - Bu **gerekliliğe** uygun olup olmadığı ya da **ne düzeyde** uygun olduğu **sorularına**
    => Ancak değerlendirme sürecinde **cevap** verilebilir.

2. Program Değerlendirmenin Amacı ve İşlevi

* **Değerlendirme**, en genel tanımıyla bir **karar verme sürecidir**.
* Program **değerlendirmede** de **anahtar sözcük** "**karar verme**"dir.

* Bu **karar verme** süreci birtakım **sorulara cevap** aranmasını **gerektirir**.

BARNES bu soruları şu şekilde açıklar:
- "**Ne** değerlendirilecek?
- **Niçin** ve **nasıl** değerlendirilecek?
- **Kim** / **kimin için** değerlendirilecek?
- **Nerede** değerlendirilecek?
- **Ne zaman** değerlendirilecek?"

Bu **sorulardan** her birine verilen **cevaplar**
  => Programın **etkililiğini** belirlemede önemli **bilgiler** sağlar.

ERTÜRK'e Göre Program Değerlendirme
* Programın istenen davranış değişikliğini gerçekleştirmekte
  => Başarılı olup olmadığının **belirlenmesidir.**

VARIŞ'a göre Program Geliştirme ve Değerlendirme
* **İç içe yürütülen** bir **süreçtir**.
* **Değerlendirme**
  - Bir program **geliştirme** faaliyetinin önemli bir **aşamasıdır** ve
  - **Sürekli** bir **yönünü oluşturur**.
* **Alınan dönütler** programın **daha iyi geliştirilmesi** için kullanılır.

POSNER'e göre Program Değerlendirme
* **Belirli** bir **amaç** doğrultusunda yapılan incelemelere dayalı olarak
  - **Programın değerinin belirlenmesidir.**

ORNSTEİN ve HUNKİNS'e Göre Değerlendirme
* Bir **konu** hakkında **karar vermek için bilgi toplama sürecidir.**
* Bu **süreç** aşağıdaki yöntemleri içerir:
  - **Nitelikli** bir **yargılama** için **standartların belirlenmesi**,
  - İlgili **bilginin** toplanması ve karar verme süreci için **standartların uygulanması**

OLİVA'ya Göre Program Değerlendirme
* **Bilimsel** temelleri olan **bilgi toplama sürecidir.**
* Bu sürecin başarısında 3 **(üç)** önemli **nokta** vardır:
  1) **Soru** sormak 2) **Doğru soru** sormak 3) **Doğru soruları doğru** insanlara sormak

WİLES ve BONDİ'ye Göre Program Değerlendirme
* **Program değerlendirme** çeşitli çalışmaları kapsayan bir **süreç**tir.
* Bu süreçte aşağıdaki **çalışmalara** yer verilmelidir:
  1) Değerlendirilecek programa ve ne tür **verilerin** değerlendirileceği
  2) Hazırlanan programın **geçerliliği** hakkında veri toplanması,
  3) Verilerin **çözümlenmesi** ve sonuç çıkarılması
  4) Geliştirilen **programın yürütülmesine** ilişkin **kararın** alınması

MELROSE'ye Göre Program Değerlendirme
* **Bir programın**
  - Değerini – yararlılığını ya da
  - Bireye, gruba, hizmet sunulan kuruma(grup) **uygunluğunu** belirleme **sürecidir**.

Melrose'a göre bu yargılama süreci
- Toplanan **kanıtlara**,
- İlgililere yöneltilen **sorulara** ve
- Bu işi gerçekleştirilenlerin **değer yargılarına**
  => Bağlı olarak **değişiklik göstermektedir.**

Yapılan **tanımlara** göre **program değerlendirme:**
* Eğ. kurumlarının çağın gereklerine **uygun** bireylerin yetiştirilip yetiştirilmediğini, (Bireylere **istendik davranışlar**ın kazandırılıp kazandırılmadığını)
  - Kazandırıl**ma**mışsa **nedenlerini** bulmayı amaçlayan
  - Verilerin toplanarak bilimsel ölçütlere göre **yorumlanmasını** içeren
    => Kapsamlı bir **süreç** olarak **açıklanabilir.**

Program değerlendirmenin tarihsel gelişimi
* **İlk değerlendirme** çalışmaları
  => Öğrenci **başarılarının belirlenmesi amacı**yla yapılmıştır.

* Ancak **yapılan tanımlar**dan yola çıkarak
  => P.D. sadece **öğrenci** başarına yönelik değerlendirmelerle **sınırlı kalmaz**!
    - **Başka amaçlar** da söz konusudur. →

Örneğin Programın (Program değerlendirmenin Başka amaçları)
* Bir ya da birden fazla "**ögesinin**" **işlevselliğini tartışma**,
  - *Programın amaçlarına ulaşma düzeyini belirleme,*
  - *İçeriğin uygunluğuna karar verme,*
  - *Uygulanan öğretim ve değerlendirme yaklaşımlarının etkililiğini belirleme gibi…*

* Güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkarma
* **Sorunları tanımlama**,
* Gereksinimleri ve eğitimde kullanılacak **kaynakları** belirleme
* **Karar vericileri bilgilendirme**
* Uygulayıcılara kendi uygulamalarına ilişkin **dönüt** verme
* Bilim ve teknolojinin ürettiği **gelişmeleri takip edebilme**

=> **Sürecin** sonunda alınan **karar**
  * **Programın**
    - Olduğu gibi **sürdürülmesine**
    - **Geliştirilmesine** ya da
    - Sonlandırılmasına karar vermede **kritik** bir öneme sahiptir.

Programların değerlendirilmesinde
=> **Dikkate** alınması gereken **kavramlardan** biri de **bağlam**dır:
  - Bir programın **işlevsel** olması
  - **Gereksinimlere** gerçekçi **yanıt verebilmesi** için
    (Değerlendirilmesi ve geliştirilmesi sürecinde)
    => Bağlamsal durumun analiz edilmesi son derece **önemlidir.**

Bağlam
* Bir **olay** veya **durum**un **ilişkiler örüntüsü**dür.
  (sosyal, kültürel, coğrafi, ekonomik, siyasal, yasal, tarihsel, psikolojik ve felsefi)

Eğitim programlarının bağlamı
* Programın aşağıdaki kapsamlarında **belirlenir:**
  - **Amaç-içerik-eğitim** durumları
  - Eğitim felsefesi, psikolojisi, sosyolojisi (Ölçme ve değerlendirme boyutlarının esas aldığı)
  - **Öğrenme-öğretme kuramları**

Sonuç olarak bir programın **değerlendirilmesi**
=> Önemli işlevleri yerine getirmede kullanılabilecek bir **araç**tır:
  - Durumu Belirleme — Gözden geçirme
  - Karşılaştırma — Gereksinimleri belirleme
  - Amaçlara ulaşılıp ulaşılmadığını saptama **aracı**dır.

* **Nitelikli** bir **değerlendirme** süreci için
  => **Değerlendirme** yöntem ve yaklaşımlarının iyi **bilinmesi**
  => **Doğru** bir biçimde uygulanabilmesi oldukça önemlidir.

3. PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ

* P. D. uygulanmadan sonraki **gelişigüzel** bir işlem **değildir**:

Değerlendirme
- Programı **geliştirmek** amacıyla elde edilen **verilerin bir araya** getirildiği
- **Yargıya** varıldığı **sistematik** bir **süreç**tir.

YÜKSEL ve SAĞLAM (Değerlendirme Süreci)
- Bu sürecin temel **aşamalarını 3(üç)** aşamayı içeren bir bakış açısıyla inceler.
  (Program değerlendirme yaklaşımlarından ve modellerinden bağımsız olarak)
  1) **Planlama** 2) **Uygulama** 3) **Değerlendirme**

PLANLAMA:
* Program **değerlendirmede** ilk basamak **sistematik** bir **planlama**dır.
  - Bilimsel bir sürecin izlenir
    - Değerlendirme **amacına** ve veri toplama **yöntemlerine** karar verilir
    - **Bağlam** tanımlanır
    - Ölçme araçları **hazırlanır**
    - Nasıl ve ne şekilde uygulanacağı kararlaştırılır.

Planlama aşamasında
1) Öncelikle **değerlendirme amacı**na karar verilir.
  - **Başlangıç** noktası ve
  - Neyin değerlendirileceği tanımlanır.
  => Bu **amaç**
    - Öğrenci **başarısının** izlenmesi
    - Programın **aksayan yönünün** belirlenmesi
    - Eğitim **gereksinimlerinin** saptanması …. olabilir.

Amaçlar iki doğrultuda oluşturulabilir:
a) **Öğretmen**, **öğrenci**, **yönetici**, sorumlu **karar organı** vb. paydaşlarca
b) Değ. sonuçlarını kullanacak **bireylerin** gereksinimleri doğrultusunda

Değerlençdirme sürecinin en **önemli kısmı** (**Yüksel** ve **Sağlam'** göre)
=> Değerlendirmenin **neden** yapılacağı,
=> Bulguların **hangi amaçla** ve kim tarafından kullanılacağı,
=> Daha önce **değerlendirilip değerlendirilmediği**,
=> **Maliyeti** gibi konuların açıklığa kavuşturulmasıdır.

Peşinden yine bir **kritik kararın** alınmalıdır:
=> **Değerlendirmeyi yürütecek değerlendirmeci kim olmalıdır?**
* Program değerlendirme sürecini **Dış** ve/ veya **iç değerlendiriciler** yürütür.

Dış değerlendiriciler	**iç değerlendiriciler**
- Değerlendirilen bağlamın dışında - Projeyle ilgisi olmayan - Bağımsız kişiler	- Programın içinden kişilerdir.

* Değerlendirilecek programa göre biri ya da her ikisi sürecin bir parçası olabilir.

Değerlendirme Yaklaşım ve Modellerine Karar Verilmesi
* Planlama aşamasında **önemli** görülen boyutlardandır.

* **Program değerlendirme** yaklaşım ve modellerinde
-Süreç, **sistematik** bir biçimde **izlenmeli**,
-Teorik ya da **kuramsal bağlam**da nelere **dayandığı** ortaya **konmalıdır**.

Planlamanın sonraki aşamasında **(istenen değerlendirme)**
=> **Soru** ve **ölçütler**inin **belirlenmesidir**.

Değerlendirme sorularının belirlenmesinde
1. Değerlendirme amacından,
2. Kullanılacak değerlendirme yaklaşımından,
3. Uzmanların **deneyimlerinden**,
4. Değerlendirmecilerin görüşlerinden **yararlanılabilir**.

Planlama kapsamında başka nelere **karar verilir**?
1. Değerlendirici ya da değerlendirmecilerin **araştırma yöntemine**
2. **Katılımcılara**
3. **Veri** kaynaklarının **neler** olacağına
4. **Verilerin** nasıl bir **süreçte toplanacağı**na
5. **Analizin nasıl yapılacağı**na …

Planlamanın son aşamasında
1. Değerlendirme uygulaması **planlanır**
2. Bir **iş akışı** oluşturulur. (süreci etkili bir biçimde sürdürmek için)

UYGULAMA:
* Planlamadan sonraki değerlendirme **süreci**dir.
1. Planlama aşamasında alınan **kararlar** işe koşulur.
2. Değerlendirilecek **durumun** anlaşılmasına yönelik **veriler toplanır**.
(*Hazırlanan **veri toplama araçları** kullanılır*)
* Bu süreç tamamıyla **bilimsel anlayışa** dayalı olmalıdır.
Veri toplama araçları
* Araştırma yöntemi çerçevesinde **belirlenir**.
(*Sınav sonuçları, ölçekler, testler, gözlemler, görüşmeler - konuyla ilgili doküman inceleme…*)
3. Uygulamanın son aşaması **raporlaştırma**dır.

DEĞERLENDİRME:
* **Program değerlendirmenin son aşaması yine değerlendirme**dir.
* Değerlendirmenin değerlendirilmesi
- Değerlendirme süreci **analiz** edilir. (**Meta** değerlendirme)
- Değerlendirmeciler de **öz değerlendirme** yapmasına katkı sağlar.

ORNSTEİN ve **HUNKİNS** **'e** göre değerlendirme **süreci**
* Çoğu araştırmacı tarafından **kabul gören** bir dizi **adım**dır.
* **Değerlendirici** bir **eylem planı** yapmalıdır.

DEĞERLENDİRME SÜRECİNDEKİ ADIMLAR:
1. Değerlendirilecek programdaki olguya odaklanma:
- Ney değerlendirilecek
- Hangi tasarım kullanılacak
2. Bilginin toplanması:
- Gerekli bilgi kaynakları tanımlanır
- Buna göre bilgi toplanır
3. Bilginin organize edilmesi:
-Hedef kitle bilgiyi yorumlar ve kullanır. (yararı)
4. Bilginin analiz edilmesi:
* Değerlendirmenin odağına
- Uygun **analiz tekniğini** seçme ve uygulamayı içerir.
5. Bilginin raporlaştırılması:
-Elde edilen sonuçlar **raporlaştırılır.** *(Bilimsel ölçütlere uygun bir biçimde)*
6. Bilginin sürekli olarak gözden geçirilmesi:
-Program değerlendirmenin **sürekliliğini vurgulanır**.

4. PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ VE YAKLAŞIMLARI

=> Program değerlendirme **süreç**lerinde Nelerden **Yararlanılabilir?**
(**Süreçler**: Planlama - Uygulama -Değerlendirme)
1. Çeşitli **değerlendirme türlerinden**
2. Program **değerlendirme yaklaşımlardan**

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ (Değerlendirme **biçimine** göre)
1) **Formal** değerlendirme 2) **İnformal** değerlendirme

1) **Formal değerlendirme**:
* **Sistematik** bir **süreci** içerir.
- Amaçlar belirlenir
- Nerede, ne zaman ve kim tarafından **yapılacağına** karar verilir.
- Veri toplama araçlarının **geçerliği** ve **güvenirliğinin** incelenir.
* F.D. **yapılandırılmış** bir **değerlendirme türü**dür.
* **Süreç** hakkında **uzmanlık gerektirir**.

2) İnformal değerlendirme:
* **Sistematik olmayan** bir özellikledir.
- **Günlük yaşam**da karşılaşılan **olaylarda** ortaya çıkar.
- **Öznel** bir **nitelik** taşır.
Ancak => Değersiz, geçersiz bir değerlendirme türü **değildir**!
- Deneyimler, içgüdüler oldukça önemli verilerdir. =>

* **Bazı durumlarda** formal değerlendirmeye göre **daha hızlı** veriye ulaşılabilir.
* **İnformal değerlendirmeler** formal değerlendirme yapılmasına **zemin** oluşturur.

* **Geliştirilen program** ile **Gerçekleşen** program arasındaki **ilişkiyi** sorgulamada
=> Her **iki** değerlendirme **türü** birlikte kullanılabilir.

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ (Değerlendirme **amacına** göre)
1) Biçimlendirici değerlendirme 2) toplam değerlendirme

1) Biçimlendirici değerlendirme:
* Geliştirilen programın ilk aşamalarında **durum** gözden geçirilir.
- **Sürekli, ayrıntılı** ve **konuya özgü bilgilendirme sağlar**.
- Programın **niteliğinin artırılması** amaçlanır.
- Sorunlara vaktinde **müdahale** edilmesini **sağlar**.

2) Toplam değerlendirme:
* Programın uygulanmasından **sonra** yapılan değerlendirmedir.
- "*Eğitim programı başarılı oldu mu?*" sorusu üzerinden hareket eder.
* Aşamaları
-Bir eğitim programı üzerindeki **toplam etkisi** ile ilgili kanıtlar toplanır

Toplam değerlendirmenin 4 (dört) düzeyi:
1. Tepkiler açısından:
- Öğrencilerin tepkisi üzerinde odaklanılır.
2. Öğrenme açısından:
- Hedef ve kazanımlarının gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin veri toplama
3. Transfer etme açısından:
- Programı deneyimleyen kişilerin görüş ve tutumlarını belirleme
4. Sonuçlar açısından:
- En **zorlu** basamaktır.
- Çünkü bir programın sonuçlarına **hemen ulaşılamaz!**

PROGRAM DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI (TASARIMLARI)
* Program değerlendirme sürecinin
- **Hangi** anlayışa dayalı olarak **yapılandırıldığı**
- **Nasıl** bir **bakışın** izlenmesi gerektiği konusunda önemli **yardımcılardır**.

FİTZPATRİCK ve **ARKADAŞLARI**
(5 farklı bakış açısı ile 5 farklı **program değerlendirme Yaklaşımı)**

1. Hedefe Dayalı Değerlendirme:
- Programın **hedeflerinin** belirlenmesi
- Bu **hedefler** doğrultusunda gerçekleşen **çıktıların** değerlendirilmesini
=> Önceden belirlenen hedefler ile ölçme sonuçları karşılaştırılır.
=> Hedeflerin belirlenmiş olması
- Değerlendirme sürecinde **yargıya** varmak için işi **kolaylaştırır**.
=> Sadece **hedef odaklı olmasından**
- Bazı **sınırlılıkları** da söz konusudur.
- Ortaya farklı durumlar çıktığınca gözden kaçırılabilir.
=> Program **uygulandıktan** sonra **kullanılabildiği için**
- **Süreç içindeki** sorunların belirlenmesi ve çözümü **imkansızdır**!

2. Yönetime Dayalı Değerlendirme:
- **Yöneticilere** ya da program **liderlerine bilgi sunma**ya odaklıdır.
Neyi Savunur?
* Program değerlendirme sürecinde elde edilen **bilgilerin**
-Karar vericiler ve… müdürlerce **daha etkili** kullanılabileceğini **savunur**.
* Önemli olan **yöneticilerin kararlarıdır**.
Güçlü Yönleri nelerdir?
* Daha **tasarı** aşamasındayken **tartışma fırsatı**nı sunar.
Sınırlı yönleri nelerdir?
* Yöneticinin fark edemediği **kritik** durumların **gözden** kaçırılması.
* Değerlendirmecinin yöneticiyle **uyuşmaması**

3. Uzman Odaklı Değerlendirme:
* **En eski** ve **en** çok **kullanılan** yöntemlerdendir.
* Programın **niteliğine** ve uzman/ların **karar vermesine odaklıdır**.
Örnek
- Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen **akreditasyon** çalışmaları,
- **Proje** değerlendirme **jürileri** ya da **hakem kurulları**,
- Programı **yerinde** değerlendiren uzmanların uygulamaları
Güçlü Yönleri nelerdir?
* **Birçok alanda** uygulanabilmesi
* **Verimli** olması

4. Tüketici / Yararlanıcı Odaklı Değerlendirme:
* Ürün ve hizmetler hakkında bilgi toplamakla **yükümlü** birey ya da bağımsız kuruluşlar tarafından geliştirilen ve desteklenen bir yaklaşımdır.
* Bilgi toplamada yükümlü olanlar:
-*Eğitim programları, çalıştaylar, hizmet içi eğitimler, eğitim materyalleri*
* Bu yaklaşımda
- Ürün ve hizmetlerden **yararlananlar** değerlendirme **pozisyonundadır**.

5. Katılımcı Odaklı Değerlendirme:
* Paydaşlar (programla ilgisi olanların)
=> Değerlendirmeye **yardım etmek** üzere sürece **katılır.**
* **Çoğulcu** bir bakış açısını yansıtır
- Programın çok yönlü değerlendirilmesine önemli **katkılar sağlar**. Örneğin
(Değerlendirmeye *öğrencilerin, öğretmenlerin, yöneticilerin ve ailelerin katılması*)

KAVRAMLAR VE KAVRAM ÖĞRETİMİ

Kavram nedir?
* **Türk Dil Kurumuna** göre **kavram**: *"Nesnelerin veya olayların **ortak** özelliklerini **kapsayan** ve bir **ortak** ad altında **toplayan** genel tasarım."*

* Birçok olay veya nesne
 - Belli **kategoriler** içerisinde kavramlaştırılarak
 - Zihnimizde **soyut** bir düşünce birimi olarak **düzenlenir.**
 => Kavramlar bu özellikleri ile **bilgi yapı taşları**dır.
* Toplum içerisindeki **iletişimleri kavramlar** üzerinden sağlanır.
Örnek: Belirli özelliklere sahip bir **meyve** için bu kavramı **somutlaştırmak** için

=> Herkesin **aynı** şeyi **anlayacağını** düşündüğümüz bir **kelime** kullanırız.
* **Amasya elması** veya **golden elma** gibi isimlerle **örneklendirme** yaparız (Şekil 1).

Şekil 1 Örneklendirdiğimiz Elma kavramı

* **Kavram** öğretiminde
 - Bu kavramı **en iyi şekilde temsil edecek örnekler** kullanmalıyız.
* **Kavramlar**:
 => **Elma** gibi **somut** / **Mutluluk** gibi **soyut** olabilir.
 => **Zaman**la çeşitli **yaşantılar yoluyla gelişmeye devam eder**.

SENEMOĞLU (KAVRAMLARIN ÖZELLİKLERİ)
* Kavramların **5**(beş) özelliğinden bahseder:
1. Öğrenilebilirlik: Deneyimler sonucu doğuştan değil **sonradan öğrenilir.**
2. Kullanılabilirlik: Farklı çeşitte **kullanım alanları** vardır.(**İsteğe bağlı**)
3. Açıklık: Kavramlar **anlaşılabilirdir** ve **ortak bir fikir birliği** vardır.
4. Genellik: Kavr. **hiyerarşik** olarak **organize edilir** ve **genelden** özel **hâle geçer**.
5. Güçlülük: Kavr. diğer kavramların **anlaşılmasına** yardımcı oluyorsa **güçlüdür**.

KAVRAM ÖĞRENİMİ VE ÖĞRETİMİ
* Kavram **öğrenmede bilgilerin yapılandırılması** söz konusudur.
* Kavram **öğrenme Yaşam boyu devam eder**.
* Kavramlar **öğrenilme** aşamasında **diğer kavramlarla ilişkilendirilebilmelidir**.

KAVRAM (GELİŞTİRME SÜREÇLERİ) (YAĞBASAN, GÜLÇİÇEK)
* **Kavram geliştirme sürecinde** aşağıdaki **yaklaşımlar** öne çıkar:
1. **Genelleme:** Nesne, olay veya olguların özelliklerinden yola çıkarak bir **genel ilkeye** ulaşma **sürecidir**.
2. **Ayrım: Benzemeyen** özelliklerin **vurgulanmasıdır**.
3. **Tümevarım: Genele ulaşma**, çıkarım yapma sürecidir.
4. **Tanımlama:** Kavramların **özelliklerini açıklamadır**.
5. **Tümdengelim: Örneklerden** yola çıkarak **genel hâlin açıklanma sürecidir**.

KAVRAM ÖĞRENMEDE "ÖĞRENME KURAM VE YAKLAŞIMLARI"
1) Bilişsel yaklaşım
JEAN PİAGET
* **Bilişsel Gelişim Kuramı** vardır ve **öğrenmeyi şemalar** ile ifade eder.
* Özümseme, uyumsama ve dengesizlik **süreçlerini** ifade etmiştir.
* Bu **süreçlerde**
 - Gelen **bilgiler**, **mevcut yapıya entegre edilir** ya da
 - Var olan **bilişsel yapı** yeni bilgilerle **değişime uğrar**.

2) Yapılandırmacı yaklaşımda **öğrenme**
 - Bir **bilgi yığını** şeklinde **değil**, bir **örüntüdür**.
 - **Bilginin temel yapı taşları inşa** edilmektedir.

BRUNER
* **Bireyin buluş yoluyla** örnekler üzerinden **bir bütüne varması**nı ifade etmiştir.

3) Tümdengelim
* Yapılandırmacı yaklaşımın tersidir.
DAVİD AUSUBEL
* **Anlamlı sunuş** yoluyla **öğrenme** temellidir.

KAVRAM YANILGILARI
* Bazı bilgiler geçmişte **çevreden** veya **aileden… öğrenilmiş** olabilir.
* Ancak önceki bilgiler çoğu kez **bilimsel doğru olan bilgi** ile **ters düşer.**
=> Bu bilgilere "**kavram yanılgıları**" denir.

Kavram Yanılgılarını Basit Hatalardan Ayıran Temel Özellik Nedir?
* Kavram yanılgıları
 - Uzunca bir **sürede** bireyin **zihninde** oluşur
 - Çoğu kez bu bilgilerin **değiştirilmesi zordur**.
 - Kavram yanılgılarının **değişimine** öğrenciler **direnç gösterir.**

Kavram yanılgılarının çok çeşitli nedenleri Nelerdir?
1) Eğitim sürecinde **yanılgıların yeterince** ele alınmaması
2) **Öğretim materyallerinin**
 - **Öğretilmesi istenen kavram yerine geçerek genellemelerin** yapılması
3) **Öğretim materyali olarak ders kitaplarındaki** eksik ifadeler
4) Yazılı ve görsel **medya**
5) Günlük hayatta kullanılan **dil**.

* **Kavramsal öğrenme** bir **süreç** içerisinde meydana gelir.
* **Kavramlar birey için yeni bilgilerse** → **mevcut bilişsel yapı**ya **bağlanır.**
 => Bu **bağlanma** olduğu sürece → **anlamlı öğrenme** oluşur.

POSNER, STRİKE, HEWSON ve **GERTZOG**
* Var olan yapıdaki kavramların değiştirilebilmesi için şartları belirlediler.

VAR OLAN YAPIDAKİ KAVRAMLARIN DEĞİŞTİRİLEBİLMESİ İÇİN 4 (DÖRT) KOŞUL
1• Mevcut kavramda **hoşnutsuzluk** olmalıdır.
2• Yeni kavram **anlaşılır** olmalı
• Yeni kavram **mantıklı** olmalı
4• Yeni kavram **işe yarar** olmalı

KAVRAM ÖĞRETİMİNDE VE KAVRAM YANILGILARI TESPİTİNDE KULLANILABİLECEK ARAÇLAR:
Giriş
* **Kavramlar** yapıca **soyut** düşünce birimleri ve **karmaşık** yapısı vardır.
 => **Öğrenmede zorluklar** yaşanır.
Bu **zorluklar nasıl Aşılır**?
=> Sorunu gidermede **görsel tasarım araçları** katkı sağlayabilir.

Görsel Tasarım Araçları:
1. **Kavram haritaları**
2. **Zihin haritaları**
3. **Kavram karikatürleri**
4. **Metaforlar** ve **analojiler**
5. **İki / üç aşamalı testler**

KAVRAM ÖĞRETİMİ GÖRSEL TASARIM ARAÇLARI

1. KAVRAM HARİTALARI
* **JOSEPH D. NOVAK** kaynaklıdır.
-**Ausubel**'in **anlamlı öğrenme kuramına** dayalıdır
- **70'li y. başında** Cornell Üniversitesinde **geliştirildi.**
=> **Bilgiyi organize edip görsel** bir şekilde **sunar**.
=> **Ausebel**'in "**anlamlı öğrenme k.**"na **yardımcıdır.**
=> **Kavramlar** ve **kavramlar arası ilişkileri** gösteren **grafiksel** bir **görsel araçtır.**

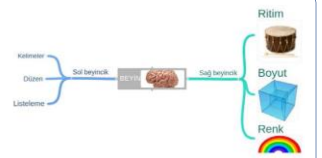
Şekil 1. Örnek bir kavram haritası

K.H. Hazırlanırken Dikkat Edilecek Bazı Hususlar:
1) **Tek bir akış diyagramı** şeklinde hazırlanmamalıdır.
2) **Özel isimler kavram değildir**, yazılmaz.
3) **Her kavram bir defa kullanılmalıdır**.
4) **Belli bir grup kavramlar renklendirilebilir**. Ayırt edilebilirlik **sağlar**.

Kavram haritasında Neler Olmalıdır?
1) **Kavramlar** ve **kav. arasındaki ilişkileri gösteren ifadeler** olmalı
2) **Kavramları bağlayan çizgiler**, **ilk** k.dan **diğerine** doğru **okla işaretlenmeli**
3) **İki kavram arasında çapraz bağlantılar** da **olmalıdır**.

Kavram haritasının Kullanım Alanı?
1) K.H. **öğrenme/öğretmen aracı** olduğu gibi **ölçme aracı** olarak da kullanılabilir.
2) **Ders girişinde** → **konuyu bütün hâlinde görme** imkânı **sağlar**.
3) Dersin **gelişme aşamasında**;
 * Önceden tanımlanan K.H. üzerinde
 - **Maskeleme** yöntemiyle **kavramlar arası ilişkiler aşama aşama** açıklanabilir.
 - **Öğretmen** ve **öğrencilerle birlikte hazırlanılabilir**.
4) **Dersin sonuç aşamasında;**
 * **Konu özetleyerek bütün hâlinde görme imkânı** sağlar.
 - **Ev ödevi** olarak da verilebilir.

2. ZİHİN HARİTALARI
* **TONY BUZAN geliştirdi.**
 - **Not alma tekniği** olarak **ortaya çıktı.**
* **Olayların**, **fikirlerin sistematik bir şekilde görselleştirilmesidir** (Şekil 2)

Şekil 2. Örnek bir zihin haritası (Şen)

3. V-DİYAGRAMLARI
* **D.BOB GOWİN** ve **arkad.** 80'li yıl. geliştirdi.
* **Başlangıçtaki amacı Fen bilimi** alanında
 -**Laboratuvar** araştırmalarının **daha etkili** olması
* Raporlarda öğrencilerin teorik bilgiler ile
 → Uygulamalar arasında bağlantı kurar…

4. KAVRAM KARİKATÜRLERİ

Şekil 3. Örnek bir kavram karikatürü (Atasoy)

K.K. hazırlarken nelere Dikkat Etmeli?
1. **Günlük hayattan bilimsel bir olayı konu alır.**
2. **İnsan** veya **hayvan karikatürü (Karakterler isimlendirilir)**
3. **Karakterler** olayı **tartışır** veya **diyalog hâlinde** olur.
4. **Sözler** konuşma baloncuklarında **ayrı ayrı** ve **sırasıyla** verilir
5. **Karakterlerin görüşleri kısa, öz** ve **anlaşılır** ifade edilmelidir.
6. **Kavram yanılgılarını** içerir. Konuşanlardan biri **hatalı bilgi** verir.
7. Karikatürler **dikkat çekici** tasarlanmalıdır.
8. **Tüm alternatif fikirler akla uygun** ve **eşit statüde** olmalıdır.
9. **Poster** ise öğrencilerin **tamamının göreceği şekilde** ve **okunaklı** olmalıdır.
10. **Öneri:** Konuşma balonlarına bir tane **boş konuşma balonu** ilave edilebilir.

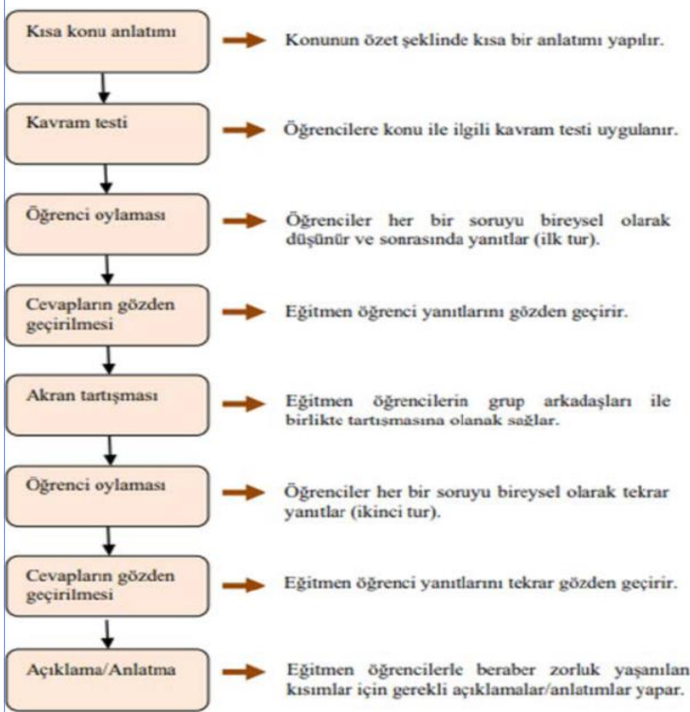
AKRAN ÖĞRETİMİ

Akran Öğretimi
* **Aktif öğrenme yaklaşımlarından** birisidir.
* Öğrencilerin **aktif olarak** öğrenme sürecine **katılımını** sağlar.
* Her **branşta** uygulanabilir bir yöntemdir.
 - Öğrenciyi **merkeze** alır ve onun **ihtiyaçlarını** gözetir.
 - **"Akran"ların desteğini alır.**

Akran öğretimi yönteminin
1. **Kavramsal öğrenme**, 3. Öğrenme **zorluklarını giderme**,
2. **Problem çözümünü artırma** 4. **Öz güven** üzerine → **olumlu etkileri** vardır.

ERİC MAZUR
* **Akran Öğretimi Yaklaşımı** çalışmaları var. (Harvard Üniversitesi)
Çıkış noktası
- Öğrencilerin **sayısal** verilerle herhangi bir konudaki **problemleri çözerken**
 => İşin derinlemesine **kavramsal anlamının** anlaşıl**ma**dığına yöneliktir.

AKRAN ÖĞRETİMİNİN ADIMLARI
* **Basamak basamak ilerleyen** bir **döngü** içerisinde gerçekleştirilebilir.

Şekil 1. Akran öğretimi akış şeması (Oktay, 2017)

MAZUR'un çalışmaları
Kavram Sorusunun Bazı Özellikleri
1) **Sadece sayıların** kullanılıp **çözüme ulaşıldığı** bir **soru** olmamalı
2) **Çoktan seçmeli** ve **yeterli sayıda seçenek** içermeli
3) Öğrencinin **anlayacağı dilde açık** ve **net** olmalı
4) **Ne çok zor ne** de **çok kolay** olmalı
5) Tek **bir kavram** üzerinde olmalı

Akran öğretiminin uygulanmasında
* **Teknik unsurlardan** en fazla **dikkat çeken** durum
 => Öğrencilerden gelen **yanıtların alınması** olayıdır.

Akran Öğretiminin Uygulanmasında En Fazla Kullanılan Yöntemler:
1. **El kaldırma:** En kolay ve kısa sürede öğrenci cevapları alınır ve değerlendirilir.
2. **Flaş kartlar:** Farklı renk ve formlarda A, B, C gibi kartlar önceden dağıtılır.
3. **Taramaformları:** Büyük gruplarda tercih edilebilir.
4. **Clickers:** Teknolojik bir uygulamadır. Ayrıca bir uygulama aparatı gerekir.
5. **Çevrim içi yanıt sistemleri:** Günümüz web 2.0 araçları yardımıyla uygulanır.

Akran Öğretiminin Avantaj ve Sınırlılıkları
* **Teknolojik uygulamalar**
 - Öğrencinin ilgisini, sürece katılımını artırır (**olumlu** yönü)
 - Bazı öğretmenler için **zahmetli** ve **maliyetli** olabilir (**olumsuz** yönü)

Akran Öğretimi Yönteminin Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi
* **Eğitmenlerle öğrenenler** süreç içerisinde yoğun bir şekilde **etkileşimdedir**.
 => Karşılıklı **eş güdüm** önemlidir.

Uygulamaların değerlendirilmesi
- Bir sonraki uygulamaların niteliğini artırmada
- Süreç içerisindeki olası **aksaklıkları görmede** önemlidir.

* Öncelikle bireylerin kendilerini değerlendirmesi (öz değerlendirme)
* Sonrasında **akran** ve **grup değerlendirmeleri** istenebilir.

OKUL DIŞI ÖĞRENME

Giriş
Okul Dışı Öğrenme
- **Öğretim programını temel alır.**
- **Sınıf dışındaki alanlarda** ve **kurumlarda gerçekleşir.**

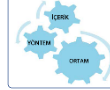
Okul Dışı Öğrenme Türleri
1) **Formal** Öğrenme 2) **Non-Formal** Öğrenme 3) **İnformal** Öğrenme

Formal Öğrenme	Non-Formal Öğrenme	İnformal Öğrenme
Genellikle okulda	Okul dışı kuramlarda	Her yerde
Motivasyon daha dışsal	Motivasyon gen. içsel	Temelde içsel motivasyon
Yapılandırılmış	Yapılandırılmış	Yapılandırıl**ma**mış
Zorunlu	Genellikle gönüllü	Gönüllü
Öğretmen liderliğinde	Rehber/öğretmen liderliğinde	Gen. öğrenenin öncülüğü
Öğrenme değerlendirilir	Öğrenme gen. değerlendiril**mez**	Öğrenme değerlendiril**mez**
Ardışık	Genellikle ardışık değil	Ardışık değil
Gen. önceden **planlı**	**Gen.** önceden planlanlı	Kendiliğinden

Okul dışı öğrenme
=> **İnformal** ortamlarda **formal öğrenme faaliyetlerinin yürütülmesidir.**

Okul dışı öğrenme Yararları Nelerdir?
* Okul dışı ortamlarında yapılan etkinlikler
 - Öğrencilerin **bilişsel**, **duyuşsal** ve **psikomotor** yönden gelişimini sağlar.
 - **Motivasyonda**, **tutumlarda** ve **akademik başarıda** etkilidir.

Not: Her kademede **sınıf içi** ve **okul dışı öğrenme** bir arada kullanılması ile
=> Öğrenme **zenginleştirilir**.

=> **Etkinlikler hazırlanırken**
içerik-yöntem-ortam ilişkisine dikkat etmelidir.
***Şekil 1.** Okul dışı öğrenmede içerik-yöntem-ortam ilişkisi*

İÇERİK
* "**Ne**" sorusuna cevap verir. niteliktedir. (Etkinliğin **konusu**)
=>Etkinliklerimizin içeriği **öğretim programındaki kazanımlar**dır.

"**Okul dışı öğrenme ne zaman yapılmalıdır**?"
=>"Öğretim prog. **kazanımı** ne zaman **işlenecekse** o zaman"

ORTAM
***İçeriğe** yani **kazanıma uygun sınıf dışı ortam**dır.
* "**Nerede**" sorusunun cevabıdır.
 - Her **içeriğin** her ortamda işlenmesi **uygun** veya **kolay** olmayabilir.

YÖNTEM
* "**Nasıl**" sorusuna cevap verir.
* **İçeriğe** uygun bir **ortamda etkinliğin nasıl gerçekleştirileceği** …

Okul dışı öğrenme ortamlarının Önemi?
* **Yaparak-yaşayarak öğrenmede** ekilidir.
* Sınıf ortamına getirile**me**yen **materyalleri yerinde görme**, **deneme** fırsatı verir.
* **Disiplinlerarası** bir **yaklaşım**, okul dışı öğrenmenin önemli bir **özelliğidir**.

OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARI

Okul dışı öğrenme sürecini nasıl organize etmeliyiz?

* Bu iş **profesyonel** bir süreçtir.

* **Şekil 1.** *Okul dışı öğrenme sürecinin organizasyonu*

1. ETKİNLİK ÖNCESİ HAZIRLIKLAR (OKUL DIŞI)
* Okul dışı ortama **gitmeden önce**
 - Su, iaşe gibi **organizasyon** boyutunda hazırlık
 - Öğrencilerin tek mi grupla mı çalışacağı gibi **akademik** ön hazırlıklar yapılır.

Nelere dikkat etmeliyiz (Hazırlıklar) ?
1. **Etkinlik**, **zaman** ve **akış planı hazırlanmalı**
2. **Okul yönetimi** ve **ailelerden izinlerin alınması**
3. **Gidiş-dönüş ulaşımının planlanması**
4. Kiminle **iletişime** geçileceği **belirlenir**.
5. **Öğrencilerin** ve **velilerin bilgilendirilmesi gerekir**.

2. ETKİNLİĞİN UYGULANMASI (OKUL DIŞI)
* **Hazırlıklar** yapıldıktan sonra → **Sahada uygulama aşamasına** geçilebilir.

Nelere dikkat etmeliyiz (Uygulama ve Öncesi) ?
1. **Etkinlik öncesi**
 - Öğrenciler **organizasyon kuralları** hakkında **bilgilendirilmelidir.**
 - **Gruplar** hâlinde **çalışılacaksa** bunlar **belirlenmelidir**.
2. **Etkinliğin belirli anlarında**
 - Öğrencilerin **çalışma kâğıtlarını** doldurmaları için onlara **zaman verilmelidir.**
 - Öğrencilere ortamı **gezebilecekleri serbest zaman** verilmelidir.

3. ETKİNLİK SONRASI DEĞERLENDİRME (OKUL DIŞI)
* Sınıf içinde olduğu gibi etkinlik sonrasında değerlendirilmelidir.
=> Değerlendirmeler **illaki not verme** amaçlı **olmamalıdır**.
=> Biçimlendirici değerlendirme olmalı
- **Kazanımların ne ölçüde öğrenildiği yoklanmalıdır**.

* **Derslerin uygulanma biçimleri** öğrenciler tarafından **değerlendirilebilir**.
=> **Etkinliğin bir sonraki seferde daha etkili uygulaması** için dönütler sağlanır.

Okul Dışı Öğrenme Faaliyetleri Sonrası Ölçme-Değerlendirme Araçları

1. Kavram haritaları
2. Zihin haritaları
3. Etkinlik sonrası değerlendirme
4. Metin çözümlemesi
5. Bulmacalar
6. Gazete/poster/broşür hazırlama
7. Fotoğraf sergisi
8. Kompozisyon/mektup yazma

* **Bu araçlar**
-**Sınıf seviyesine** ve **konuların içeriğine** göre öğretmen tarafından **tercih edilebilir.**

* Eğer ziyaret edilen okul dışı ortamda **vakit kalmışsa**
- **Ölçme-değerlendirme** aşaması orada da yapılabilir.

Nereler okul dışı ortam sayılır?
* **Öğretim programında** ele alacağımız **kazanıma uygun her ortam**
- Sadece **kurumsal** yapılar değil (müzeler, bilim merkezleri…)
- **Açık alanlar** (okul bahçesi, park, nehir kenarı…)
- **Hastane**, **sanat merkezleri** de okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılabilir.

EĞİTİMDE ETKİLİ GERİ BİLDİRİM

I. ÖĞRENMENİN DOĞASI

* Bilgi üretiminin **hızı** ve **değişimi** sonucu
- Bilgi aktarmada **yüz yüze eğitimlerin** sınırlı sürelerini **yetersiz bırakır.**
* Çocukların **yaşam boyu** öğrenme ihtiyaçlarını **karşılayabilmeleri** için
=> Öğrenme **sorumluluğuna** ve **özerkliğine** sahip bireyler olarak yetiştirilmeli
=> Erken yaşlardan itibaren **sosyal-duygusal özelliklerinin geliştirilmeli**.

Eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesinde
- **Öz saygı**, **tutum**, **öz güven**, **öğrenme özerkliği**, **öğrenme sorumluluğu** önemlidir.
=> Bu özellikler öğrenme sürecinde öğrenciyi etken ve aktif kılar
=> Öğrencilerin **öğrenmeye yönelik tutumlarını** ve **motivasyonlarını artırır**.

Öğrenme özelliklerinin oluşmasında
* **Kalıtsal** ve **bağlamsal** özellikler **ön plandadır**.

Kalıtsal olarak miras alınan özellikler
* Hamilelikteki yaşantılar ve doğum sonrası sosyal ve kültürel **bağlam…**

Öğrenme sürecine etki eden farklı değişkenler Nelerdir?
- Çocukların geçmiş öğrenme **deneyimleri**,
- Sosyal ve kültürel **yaşantıları**;
- Okul, öğretmen, aile, akran gibi eğitim paydaşlarının çocuk üzerindeki **etkileri**

Eğitim ortamlarındaki çeşitliliğin temel kaynaklarını Nelerdir? (Türkiye'de)
- **Gelir dağılımındaki eşitsizlikler**,
- **Öğrenme güçlüğü yaşayan** bireyler,
- **Özel gereksinimli** bireyler
* Özellikle 2011 yılından itibaren çevre ülkelerde gelişen ve kronikleşen
- Türkiye'nin düzenli olarak **bireysel** ve **kitlesel dış göçe** maruz kalması
- Coğrafi konumu ile köprü görevinde kısa süreli ve **geçici ikamet ülkesi** olmuştur.

* Son yıllarda sınır ülkelerinde meydana gelen **bölgesel çatışmalar** ve **iç savaşlar**
- Türkiye'yi **transit** ülke konumundan **hedef** ülke hâline dönüştürmüştür.
(2011'de Suriye'de çıkan çatışmalar etkilidir)

Türkiye'ye göç eden nüfusun
-**Yarıya** yakını **0-18 yaş** arasındaki çocuklardır.
=> Sınıflardaki **çeşitliliği artırmıştır**.

* **Ortaöğretim programlarına kadar olan eğitim ortamı**
- Öğrencilere zengin **öğrenme yaşantıları** sunar
- **Bilişsel yeterlikleri**, **duyuşsal özellikleri**, **psikomotor** ve **sosyal becerileri** geliştiren bir **ekosistemdir**.

* **Öğrencilerilere Bakış Açımız Ne Olmalı?**
- Onları sadece **bilişsel paradigmalar** ile değil
- Bütünsel bir bakış açısıyla ele almalıyız.
(Fiziksel, sosyal-duygusal ve bilişsel alanları ile birlikte …)
- Erken yaşlardan **öz kavramlarını** olumlu yönde geliştirmelerini sağlamalıyız.
- Öğrenme sorumluluğu ve özerkliği içinde yetişmelerini teşvik etmeliyiz
- Gelecekteki öğrenme ihtiyaçlarını daha iyi tanımlamalı
- Gerekli bilgilere ulaşma ve değerlendirme becerisine sahip olmalarını sağlamalıyız.

Öğrenme Sürecinin Belirleyici Unsurlar Nelerdir?
* **Öğrenme isteği ve kararlılığı** olmadan gelişim **sağlanamaz**!
=> Bunun için **içsel** ve **dışsal motivasyon kaynakları** harekete geçirilmelidir.

* Çocuklar **korku** ve **baskıyla değil kendi çabalarıyla daha etkili öğrenirler**
- **Korku** ve **baskı**, çocuklardaki **kaygıyı artırır.**

* Öğrenmenin en önemli **itici gücü meraktır**.
=> **Merak** azalırsa → **öğrenme çabası** da **azalır**

Merak etmek
- Öğrenme isteğini olumlu yönde etkiler
- Çocukların **düşünme**, **araştırma**, **sorgulama becerilerini geliştirir.**
- Önemli **motivasyon** unsurudur.

Öğretim Programları Nasıl Olmalıdır?
* Zengin **kazanım** ve **öğretim etkinlikleri içermeli**
- Çocukların **meraklarını** çeken
- Onları **şaşırtan**
- **Araştırmaya**, **düşünmeye** ve **sorgulamaya yönelten** yapıda olmalı.
***Farklılaştırılmalı** ve **zenginleştirilmelidir**
(Öğrencilerin hazırbulunuşluk ve gelişim düzeylerine uygun olarak…)

Öğrenme Ortamları Nasıl Olmalı?
* **Etkinliklere dayalı** olarak tasarlanmalıdır:
- Öğrencilerin **gerçek yaşam problemlerine çözüm arayacakları,**
- Projeler **geliştirecekleri**,
- Öğrenme ürünlerini **ortaya koyabilecekleri** etkinlikler olmalı

Öğretmenlerinin En Önemli Görevi Nedir?
- Çocuklara **öğrenmeyi sevdirmek**
- Onların **öğrenme çabalarını desteklemek**
- **Öğrenme kararlılıklarını sürdürmelerine yardımcı olmaktır**.

En Geniş Tabanlı Öğrenmeler Hangileridir?
=> **Yaparak** ve **yaşayarak** ulaşılan **öğrenmelerdir.**
- **Kalıcı izli öğrenmede** etkilidir.

* Öğrencileri **pasif alıcı** olmaktan kurtaran **yöntemler kullanmalı**.
- Programı **uygulayan**, **uyarlayan**, **farklılaştıran** öğretmendir.

Bu nedenle öğretmenlerin
-**Alan** ve **pedagojik** yeterliklerinin **üst düzey** olması,
- **Demokratik tutum** ve **davranışlara** sahip olmaları,
- **Duyuşsal hazırbulunuşluk düzeylerinin yüksek olması** beklenir.

Öz Güven Nedir?
- Okul ekosistemindeki tüm **paydaşların o bireye dair izlenimlerinin toplamıdır**.

Öğrenci
* Bir **bütünlük** içerisinde **yaşar**. (Bilişsel, duyuşsal, sosyal ve fiziksel özellikler)
* Bu kapsamda **öğrenme ortamları**
- Öğrencinin kendi **öğrenme sorumluluğunu aldığı**,
- Öğrenciyi **bütünsel** olarak ele alan,
- Ona dair her tür **farklılığı içeren** ve
- Gelişim sürecini **destekleyen etkinlikler ile tasarlanmalıdır.**

Öğrenme Nasıl Gerçekleşir?
-Bireyin kendi zihin **şemalarını oluşturması**,
-Mevcut şemalarını **güncellemesi**,
- Dış uyarıcılardan gelen bilgiyi **anlamlandırması ile gerçekleşir**.

* Bireyler, **bilişsel şemalar** yoluyla
=> Zihinlerindeki **bilgileri yapılandırır**, **genişletir** ve **detaylandırırlar**.

Hata Nedir?
* **Öğrenme sürecinin** önemli **deneyimleridir.**
* Öğrenme sürecinde **geri bildirim** sağlayan önemli **yaşam deneyimleri**dir.

Geri bildirimler?
* Bireyin **bilişsel** ve **duyuşsal özellikleri** üzerinde **olumlu etkileri** vardır:
- **Bilişsel şemaların oluşturulmasına** ve **düzenlenmesine**,
- Yeni bilgilerin **zihinsel şemalarda örgütlenip** ön bilgilerle **ilgi kurulmasına**
- Bu bilgilerin **anlamlandırılmasına önemli katkı sağlar.**
* **Bilişsel gelişime** eşlik eden **duyuşsal özelliklerin** de değişimini sağlar.

Geri bildirim kapsamında öğrencinin **öğrenme süreçlerine**
* **Katılımın niteliği** de **değerlendirilmelidir**

II. ETKİLİ GERİ BİLDİRİM

Öğretmenler
* Öğrencilerin **bilişsel becerilerinin gelişimini sağlar**
* Ayrıca **duyuşsal** özelliklerinde de **etkilidir**.

BLOOM (Tam öğrenme modeli)
* "***Tam öğrenme modeli***"nde
=> **Öğrenme ürünlerini etkileyen temel unsurlarını** tanımlar:
- Ön koşul öğrenmeleri kapsayan öğrenci bilişsel giriş davranışları,
- Duyuşsal giriş özellikleri ve
-Öğretim hizmetinin niteliğidir **der**. (*ipuçları, katılma, pekiştirme, dönüt ve düzeltme*)

Etkili bir öğrenme-öğretme süreç planlamasında Alınan Önlemler?
- Konuya ve üniteye ilişkin **ön öğrenmelerinin yoklanması**,
- Eksiklerinin **giderilmesi**;
- İlgisinin, olumlu tutumunun ve akademik motivasyonunun **arttırılması**
+ Öğrencilerin **ipuçları** ile **desteklenmeleri**,
+ **Sürece katılım** durumlarının **artırılması**,
+ Öğrencilere **düzeltme yoluyla geri bildirimler verilmesi**

Öğrenme Süreci İçerisinde
* **Duyuşsal özellikler** ile **bilişsel beceriler** karşılıklı **etkileşim** içerisindedir.

SENEMOĞLU
* Öğrenci **duyuşsal özellikleri** arasında **akademik başarıyı** etkileyen
→ En önemli özelliklerden biri bireyin **akademik öz güvenidir**

Akademik Öz Güven
* Kendi **öğrenme kapasitesi** ile ilgili bireyin **kendine yönelik algısı**dır.
- **Öğrenme stratejileri** kapsamında ele alınan **duyuşsal özelliktir.**
- Öğrencilerin **üst düzey düşünme becerileri** ile de yakın **ilişkilidir**.

SENEMOĞLU
Akademik Öz Güveni Neler Etkiler?
*Öğrencileri çevreleyen **ekosistemdeki aile**, **akran** ve **öğretmenlerin yargılarıdır**.

=> **Düzenli geri bildirim süreci**
- Sadece **bilişsel süreç** ile sınırlandırılmamalı
- Öğrenci **duyuşsal özelliklerin**i de kapsayacak biçimde **genişletilmeli**.

GÖKER
Geri Bildirimler hangi açılardan Farklılaşır?
a) yapıcı / düzeltici / negatif **b)** güçlendirici / pozitif

=> **Yapıcı** ve **güçlendirici geri bildirimler** öğrenme üzerinde etkilidir.

SCHUNK
Geri bildirimler
=> Sadece öğrenme-öğretmede katılımını desteklemek ve ödüllendirmek için değil
* Aynı sadece **katılımın niteliğine** ilişkin **unsurları** da **içermelidir**.

Geri Bildirim Sürecinin Etkililiği Nelerle İlişkilidir?
* Akademik **öz güvenin** gelişimine **benzer**
- *Aile, akran, öğretmen tutumları*
- *Sınıf yönetimi, öğretim programları, öğrenme ortamları* unsurları ile **ilişkilidir**.

* Bu sebeple **geri bildirimler**
→ **Öğrenme niteliği** ve öğrenci **akademik öz güveni** üzerinde **etkilidir**.

HİGGİNS, **HARTLEY** ve **SKELTON**
* Anlamlı, nitelikli ve zamanında verilen **geri bildirim**
→ Öğrenci **bilişsel özelliklerini geliştirir** ve
→Öğrencilerin **öğrenme sorumluluğunu etkiler**.

Etkili geri bildirim sürecinde
* **Kaynak** sadece **öğretmen** ile **sınırlı değildir**.
=> **Akranlar** arası gerçekleşecek **yapıcı geri bildirimler** de **önemlidir**.

Geri bildirimler Çeşitleri Nelerdir? (Yön açısından)
a) **pozitif** geri bildirim b) **negatif** geri bildirim

a) Pozitif geri bildirimler
* Öğrencinin tutum ve davranışlarına yönelik **olumlu** ifadeler içerir.
(Oldukça başarılı, bravo, problemi çözme yaklaşımın doğru vb.)

b) Negatif geri bildirimler
* **Olumsuz** ifadeler içerir. (Cevabın yanlış, ödevin oldukça yetersiz…)

Not: Öğretim sürecinde **sürekli pozitif geri bildirim** vermek **mümkün değildir**?
=> **Negatif geri bildirimler olumlu jest** ve **mimiklerle desteklenmelidir**.
- Öğrencinin yapmış olduğu **hatalara** karşı daha **duyarlı olmasını sağlar**.
- **Öğrenmeye karşı olumsuz tutum** ve **davranışlarını engeller.**

İçerik Açısından Geri bildirimler
a) **Sınırlı** geri bildirim b) **Ayrıntılı** geri bildirim

Sınırlı verilen geri bildirimler
* Öğrenme üzerindeki **olumlu etkisi** de oldukça **sınırlıdır** (*doğru, yanlış, eksik vb.*).

Ayrıntılı geri bildirimler
* Öğrenme üzerinde daha **olumlu etkiler sağlar**
- Öğrencinin **eksikliklerinin neler** olduğunu,
- **Neyi** doğru veya yanlış yaptığını,
- **Nasıl ilerlemesi gerektiğini** ortaya koyar.
*"*Matematiksel işlemlerde hatan var, toplama işlemini gözden geçirmelisin."*
* Genellikle **düzeltmeleri** ve **yönlendirmeleri** de içerir.
- Bu nedenle **geri bildirimlerde ayrıntı önemlidir**.

Zamanlama açısından geri bildirimler
a) **Anlık** geri bildirim b) **Gecikmiş** geri bildirim

Anlık geri bildirimler
* Sınıfta veya eş zamanlı gerçekleştirilen **uzaktan eğitim** ortamlarındadır.
- **Otomatik** olarak bir **yazılım aracılığı** ile **verilebilir**.
- **Öğretmenler** veya **akranlar** tarafından da **düzenlenebilir**.

Gecikmiş geri bildirimler
* ***Ödevlere, projelerine, çalışma kâğıtlarına verilen* dönüt** ve **düzeltmeler** örnektir.
Önemi
- **Ayrıntılıdır**
- Sdece **yanlışları göstermez** → **Düzeltme** de **içerir**.
=> **Geri bildirimin etkililiğini artırır.**

Geri Bildirimlerin Diğer Hedefleri?
* Sadece bilişsel değil
- **Üstbilişsel becerileri** ve **duyuşsal özellikleri geliştirmeyi** de **hedefler**.

Örnek olarak
=> Yapılan bir çalışma içerisinde **eksik** olan yerlerin belirtilmesi → **Bilişsel G.B**
=> Stratejilerle öğrenme **etkililiğinin** artmasına yönlendirme → **Üstbilişsel G.B**
=> **İlgi**, **tutum** ve **motivasyona** yönelik ifadeler kullanılması → **Duyuşsal G.B**

* **Geri bildirimler (Genel Olarak)**
- **Ayrıntılı** olarak sunulmalıdır.
- Kişiye değil, **ürüne yönelik** olmalıdır.
- **Açık** ve **anlaşılır** olmalıdır.
- **Süreç odaklı** ve **biçimlendirici** olmalıdır.
- **Bilişsel**, **üstbilişsel** ve **duyuşsal** özellikleri içermelidir.
- **İlerlemeyi** ve **farkı** göstermelidir.
- **Sözlü** ve **yazılı** olmalıdır.
- **Pozitif** unsurları içermelidir.
- **Pozitif jest** ve **mimikler** geri bildirime **eşlik etmelidir**.
- Doğrudan yanıta değil, **düşündürmeye** yönelmelidir.
- Sadece eksikliklere ve yanlışlara yönelmemelidir, **düzeltme** de içermelidir.

III. ETKİLİ GERİ BİLDİRİM SÜRECİNDE WEB 2.0 ARAÇLARI

* **Covid-19** pandemisi ile birlikte
- **Uzaktan eğitim** ve **web 2.0** araçlarının kullanımı daha da **artmıştır**.
- Bu araçların **ücretli** ve **ücretsiz** uygulamaları var.
* **Okul dışı** ortamlarda öğrenme-öğretme süreçlerinde **sıklıkla kullanıldı**.

WEB 2.0 Araçlarına Örnek:
Kahoot, ***Formative***, ***Socrative***, ***Edmodo***, ***Actively***, ***Google drive***, ***Edpuzzle***, ***Playposite***, ***Plicker*** gibi uygulamaları sayabiliriz.

=> Bu uygulamalar farklı türlerde geri bildirim imkânı sağlar.
- Bu **geri bildirimler anlık** olabildiği gibi **gecikmiş** olarak da **verilebilir**.

=> Bu uygulamalar genel olarak **otomatik geri bildirime** uygundur.
=> **Öğretmen** ve **akranlar** ile **etkileşime** izin verecek **modülleri** var.

Kahoot:
- Öğrencilere **anlık geri bildirim** verilebilmektedir.
- Ağırlıklı olarak **hatırlama** ve **anlama** düzeyindeki sorulara yöneliktir.
- **Sınırlı** geri bildirimler için daha uygundur (**doğru**, **yanlış** vb.).

Formative:
- Öğrencilere **anlık geri bildirim** verilebilir
- Onlarla etkileşime girilebilir ve yanıtları görülebilir.
- **Ayrıntılı** geri bildirimler düzenlenebilir.

Socrative:
- **Çoktan seçmeli**, **doğru-yanlış** ve **kısa cevaplı** sorular **hazırlanabilir**
- **Anında onaylayıcı** ya da **detaylı geri bildirimler** verilebilir.

Edmodo:
- **Sanal sınıf** uygulaması ile öğretmen ve akran **geri bildirimine** imkân sağlar.
- Program arayüzünde **video** linkleri paylaşılabilir
- **Tartışma forumları** açılabilir
-Öğrencilere **ödevler** verilebilir
- **Anlık** ve **gecikmeli geri bildirimler** düzenlenebilir.
- Öğretmen ve öğrenciler tarafından derslere yönelik sunu materyalleri yüklenebilir
- Bu **materyallere** yönelik **geri bildirimler** sunulabilir.

Google drive:
- **Ortak dokümanlar** oluşturulabilir.
- **Öğrenciler** dokümanlar üzerinde **değişiklikler** yapabilir
- **Kendi** görüşlerine göre doküman **düzenleyebilirler**. İ
- Öğretmenler de bu dokümanlar üzerinden anlık **geri bildirimlerini** paylaşabilirler.
- Yeni dokümanların oluşturulmasına ve/veya tek bir doküman üzerinde öğrenci ve öğretmenlerin **ortak çalışma** yürütmesine olanak sağlamaktadır.

ÖĞRENME, ÖĞRETİM VE EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

ÖĞRENME KAVRAMI
* Genel anlamda kabul edilmiş bir **tanımı yoktur**.
- Çünkü her **araştırmacı**, **teorisyen**, öğrenmenin **faklı bir bileşenine odaklanır**.

ÖĞRENME
- Davranışların oluşması ya da değiştirilmesi sürecidir.
- Belli bir zaman diliminde oluşan bir değişmedir.
- Kalıcı değişikliklere neden olan yaşantı sürecidir.
- …………………………………………………

* *Bireyin davranışında ya da bireyin bir davranışı gösterme yeterliliğinde yaşantısı yoluyla meydana gelen kalıcı izli değişimdir.*

Bu tanımı incelediğimizde
=> *Bireyin davranışında* ifadesi ile → Birey **NEYİ**? Değiştirmeli sorusuna,
=> *Yaşantısı yoluyla* ifadesi ile → **NASIL**? sorusuna cevap alırız.
=> *Kalıcı izli* ifadesi ile → Bu değişimin **ÖLÇÜTÜ** vurgulanır.

ÖĞRENME İLE İLGİLİ BAZI KAVRAMLAR

REFLEKS:
1. **Doğuştan gelir.**
2. Bir uyarıcıya karşı **belli** ve **basit** bir **davranış** gösterme **eğilimidir**.
(Bir uyarıcıya karşı gösterilen oldukça **hızlı** ve **tutarlı tepki**)
3. **Bilinçli** tepkiler **değildir** ve **hayati öneme sahiptir**. (*Ateşten elimizi çekmemiz)*
4. **İçgüdüye göre daha basit** yapılıdır.
* **Ertelenebilir** ancak **engellenemez**! (**İçgüdü** ise **ertelenemez**!)
* **Organizmanın biyolojik donanımında yer alır.**

İÇGÜDÜ:
1. **Doğuştan gelir.**
2. Temel **psikolojik** bir **güçtür**.
3. Gündelik yaşamda **içinden geldiği gibi davrandığında ortaya çıkar.**
4. **Bilinçli** tepkiler **değildir.**
5. Bir türün **tüm üyelerinde bulunur. (** Başka türlerde **farklıdır)**
6. **Karmaşık** yapılıdır. (**Refleks** daha **basittir**)
7. Belli bir **biyolojik gereksinim** ile **ortaya çıkmamıştır.**

Not: İnsanlarda **içgüdü yoktur**! (**"içgüdüsel davranışlar" vardır**)
(Annelik bir içgüdü değil, içgüdüsel davranıştır)

=>Bireylerin **refleksif** ve **içgüdüsel** davranışları→**öğrenme ürünü değildir!**
=> **Çünkü öğrenilmezler!**

YAŞANTI:
* Öğrenme tanımında geçen " **bireyin yaşantısı yoluyla**" önemlidir.
=> Öğrenme için **yaşantılar yoluyla ortaya çıkması** gerekir.

DAVRANIŞ:
* **Davranışçı kuram**lara göre:
- Organizmanın **gözlenebilen her türlü etkinliği**dir.
* **Bilişsel kuramcılara göre:**
- Gözlenebilen ya da gözlenemeyen etkinliklerinin tümünü kapsayan bir **süreçtir**.

Davranışları Genel Olarak Üç Grupta Toplanır:

A) Doğuştan Gelen Davranışlar:
- **İçgüdüsel** ve **refleksif** davranışlardan oluşur.
- Bu davranışlarımızı **öğrenme** yoluyla **değiştiremeyiz**. (*Kalp kasımızın çalışması*)

B) Geçici Davranışlar:
- Alkol, ilaç yorgunluk, hastalık gibi **etkenlerle ortaya çıkar.**
- **Geçici** davranışlardır. (*Alkollü bireyin alkolün etkisiyle yaptığı konuşmalar*)

C) Sonradan Kazanılan Davranışlar ya da Öğrenme Ürünü Olan Davranışlar:
- Doğuştan **getirilmez!**
- **Öğrenme** yoluyla **sonradan kazanılır**. (*Ağlayarak istediğini elde eden bir çocuk*)

Öğrenme Ürünü Olan Davranışlar 2 (iki) **Türdür**:
a) **İstendik** Davranışlar b) **İstendik olmayan** davranışlar

İstendik davranışlar 2 iki yolla kazanılmaktadır:
1. Planlı eğitim yoluyla kazanılan (İstendik) davranışlar:
- Eğitim kurumlarında bir **plan çerçevesinde** kazandırılmaya çalışılır.
- Bazen de eğitimin hatalı yan ürünü **istenmeyen** davranışlardır.*(Kopya çekme...)*
2. Gelişigüzel kültürleme ürünü olan (İstendik) davranışlar:
-Yaşam içerisinde **kendi kendine kazanılan** davranışlardır.(*Mahalledeki öğrenme*)
- Bazen **faydalı** ve istendik nitelikte olabilirken bazen de **zararlı** olabilir.

ÖĞRETME:
* Bireyin **öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işi.**

Not: Öğrenmeye yardım demek **bilgi aktarımı** demek **değildir!**
- Bilgilerin aktarıla**ma**masıdır.

Öğretme Davranışları Nelerdir?
- Davranışı modelleme
- Kaynak sağlama
- Hangi sıra ile nasıl öğrenileceğini gösterme
- Dönüt verme …

ÖĞRETİM:
* **Planlı/amaçlı öğretme çabası**(etkinliklerine) "**öğretim**" denir.
* Okul öğrenmelerinde
→ Öğretim etkinlikleri, **öğretim programları** doğrultusunda **hazırlanır**.

ÖĞRETİM PROGRAMLARI:
* Öğrencilere kazandırılacak özelliklere ulaşmak için
- **Planlanan etkinlikleri** içeren **yazılı dokümanlardır.**

ÖĞRENME İÇİN TEMEL İLKELER

1. Öğrenme hedefe yöneliktir.
2. Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.
3. Öğrenme bilginin örgütlenmesidir.
4. Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir.
5. Öğrenme gelişimden etkilenir.
6. Öğrenme stratejiktir.

1. Öğrenme hedefe yöneliktir:
* Bireyler **öğrenme** görevlerini **rastgele yapmazlar**.
=> Öğrenme sırasında bireyin iki **temel hedefi** vardır:
1. Yapılan işin **anlamını kavramak**
2. Kendi **öğrenmesini düzenlemek**

2. Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır:
* Zihnimizde hâlihazırda yer alan bilgilere "**ön bilgi**" denir.
- Öğrendiklerimiz zihnimizde **depolanmıştır**.

* Temelde üç **tip bilgi** vardır:
1. Dünyayı **tanımlamamızı** sağlayan, **tanımlayıcı bilgi**dir.
2. İş ve işlemlerin yapılışını formüle eden, **işlemsel bilgi**dir.
3. İşlemsel bilgiye başvurmamız gerektiği zamanı ortaya koyan **koşul bilgisi**dir.

⇨ Eğer bu **bilgilerden** birinde **eksiklik** ya da **yanlışlık** varsa
- **Yeni öğrenme gerçekleşmez!**

3. Öğrenme bilginin örgütlenmesidir:
* **Bilgi**, dış dünyadan **olduğu gibi alınamaz**!
- Ana noktaları çıkarılmalı / Yapılandırılmalı / İlişkilendirilmelidir.

Bu **ilişkilendirmenin** öğrenme-öğretme sürecinde **desteklenmesi için**
A. Örgütlemeyi destekleyecek materyaller sunma:
* Öğrencilerin **örgütlemesini** kolaylaştırmak için*(Okuması için verilen materyallerde)*
-Uygun başlıklandırma
- Ana kavramları, fikirleri dikkat çekecek şekilde yazma
- Görsel ön örgütleyicilere başvurma
- Öğrenme hedefleri hakkında bilgi veren açıklamalar, ön sorular sunma

B. Öğrenciye örgütleme işleri vermek:
* Örgütleme zaman alır.
-Örgütleme zamanını doğru kullanması için örgütleme işleri vermek gerekir.

4. Öğrenme doğrusal olmayan fazlar halinde gerçekleşir:
* Öğrenme, **başlayıp biten** bir olay **değildir.**
* Temelde üç **fazdan** söz edilebilir:
1. Öğrenen önce ön öğrenmeleri hatırlar
2. Sonra yeni gelen bilgiyi seçer
3. Sonra yeni bilgiyle ön bilgiyi örgütler, birleştirir.
=> Böylece yeni bir öğrenme başlar.
* Bu fazlardaki **hata** ya da **eksiklik** sonraki **öğrenmeleri etkiler.**

5. Öğrenme gelişimden etkilenir:
* Her öğrenciden **aynı öğrenme performansını bekleyemeyiz.**
* **Gelişimsel** sorunları çözmek için yapılabilecekler vardır.

6. Öğrenme stratejiktir:
Öğrenme stratejileri:
* Öğrencilerin
-**Yeni bilgi ve becerileri almak**, **anlamlandırmak**, **saklamak** gerektiğinde
- Hatırlamak için kullandıkları **amaçlı eylem** ve **düşüncelerdir**.

Öğrenme Stratejileri (Etkiledikleri Süreçlere Göre)
A) Bilişsel stratejiler:
- Akademik işi tamamlamak amacıyla kullanılır. (*soru çözme, altını çizme, özet*)
B) Üstbiliş stratejiler:
- Öğrenmeyi planlama, izleme ve kontrol amacıyla kullanılır.
- Örneğin *nasıl öğrenebileceğini düşünme, öğrenip öğrenmediğini kontrol…*
C) Sosyal ve duyuşsal stratejiler:
- Etkileşimi gerektiren ya da bireyin duyuşsal durumunu etkilemeye yönelir.
- Örneğin *kendini ödüllendirme, kendisi için önemini düşünme, arkadaşına sorma*

Öğrenme Stratejilerinin Önemi?
* Öğrenci artık **pasif** alıcı **değil** → **Aktif** işleyendir.
* Bilgi çağında **bilgilerin güncelliği çok kısa sürede ortadan kalkmaktadır.**
=> **Sürekli öğrenme ihtiyacı** vardır.

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (olumlu-olumsuz)
a) **Olumlu** faktörler (öğrenmeyi **kolaylaştıran**)
b) **Olumsuz** faktörler (öğrenmeyi **kolaylaştıran** veya **zorlaştıran**)

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (doğrudan - dolaylı)
a) Öğrenmeyi **doğrudan etkileyen** faktörler
b) Öğrenmeyi **dolaylı etkileyen** faktörler

a) Öğrenmeyi Dolaylı Etkileyen Faktörler
1) **Öğreten** (öğretmen) 2) **öğrenme ortamı**

=> Öğrenmenin gerçekleşmesi için **öğretenin** (**öğretmenin**)
- Bilgisi, tecrübesi, becerisi, yaklaşımı, iletişimi vb. öğrenmede etkilidir.
=> **Öğrenme ortamı** öğrenmeyi dolaylı etkiler.
(öğrenme ortamı → 1) **Psikolojik** ortam 2) **Fiziksel** ortam olarak ikiye ayrılır.)

Psikolojik Ortam → Öğrenme için uygun kişiler arası ilişkilerin olup olmadığı
Fiziksel ortam→ Öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayan uygun çevresel koşullardır

b) Öğrenmeyi Doğrudan Etkileyen Faktörler

1. **Öğrenenden** kaynaklı faktörler
2. **Öğrenme malzemesinden** kaynaklı faktörler
3. **Öğrenme yönteminden** kaynaklı faktörler

1. ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN ÖĞRENENDEN KAYNAKLI FAKTÖRLER:

A) Türe Özgü Hazır Oluş:
* Organizmanın bir davranışı gösterebilmesi için
→ Biyolojik (genetik) donanımının uygun olması gerekir.
Türe özgü davranışlar: Aynı durumla karşılaşan bir türün tüm üyelerinin
→ Otomatik olarak gösterdiği sabitleşmiş davranışlarıdır. (Papağan konuşur)

B) Olgunlaşma:
-Vücut organlarının beklenen fonksiyonları yerine getirebilecek düzeye gelmesidir.
- Olgunlaşma, **öğrenmeyle kazanılacak davranışların ön koşuludur**.
- Olgunlaşma **yaş** ve **zekâ** ile **ilişkilidir**.

1. Yaş: Yaşla birlikte öğrenme düzeyinde farklılıklar ortaya çıkar.
2. Zekâ: Zihinsel açıdan olgunluk, **zekâ** kavramı ile ele alınır.

C) Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı:
1. Genel Uyarılmışlık Hâli: Bireyin dışarıdan gelen uyarıcıları alma derecesidir.
- Bireyin uyarıcılara **kapalı olması** →*Uyarılmışlık düzeyinin **düşük** (uyku hâli)*
- **Çok fazla** uyarıcı alması → *Uyarılmışlık düzeyinin **yüksek** (panik hâli)*
=> Her iki durum da öğrenmeyi zorlaştırır.

2. Kaygı: Nedeni belli olmayan korku ya da kötü hissin baskın olduğu psikoloji.
- ***Genel uyarılmışlık hâli*** için geçerli olan durum, **kaygı** için de geçerlidir.
- **Orta** düzeyde bir kaygı duymak öğrenmeyi **kolaylaştırmaktadır.**

D) Eski Yaşantıların Aktarılması:
* Yeni bir bilginin ya da yeni bir becerinin öğrenilmesi
- Öğrenilecek bu yeni bilgi/ beceriyle ilgili olan **ön** (**eski**) yaşantılara **bağlıdır**.
- Her **yeni** öğrenme **eski** öğrenmenin **üzerine kurulur.**

Öğrenmede "aktarım (transferans)
- Aktarmanın yeni öğrenmeye **katkısı** varsa→ **Olumlu** aktarma (**pozitif** transferans)
- **Engelleyici** bir özelliği varsa → **Olumsuz** aktarma (**negatif** transferans)

1. Olumlu Aktarma: Bisiklet kullanan motosikleti kolay öğrenir.
2. Olumsuz Aktarma: İki parmak daktilo kullanan, 10 parmakta zorlanır.

Olumsuz transferle ilişkili olan bir diğer kavram da "**ket vurmadır**"
* Öğrenilmiş bir malzemenin hatırlanması sırasında ortaya çıkan **bozucu etkidir.**
a) **İleriye ket vurma:** **Eskinin** daha sonra (**yeni**) öğrenileni hatırlamayı **engellemesi**
(*Bankamatik kartının şifresini eski kartının şifresiyle karıştırması*)
b) **Geriye ket vurma:** **Yeninin eski** öğrenilmiş olanı hatırlamayı **engellemesi**…
(*Almanca'dan sonra İngilizce öğrenmeyle Alm. Kelimeleri unutması*)

SOLOMON ve **PERKİNS**
a) **Alt düzey** b) **üst düzey aktarım** (**transferans**) kavramlarını dile getirdiler.

a) Alt düzey transferans:
- **Spontane** (kendiliğinden) veya **otomatik** gelişmiş ve iyice yerleşmiş becerilerdir.
b) Üst düzey transferans:
-**Soyut** ve **zihinseldir**.

E) Güdü (Motivasyon):
* **İstekleri**, **arzuları**, **gereksinimleri**, **dürtüleri** ve **ilgileri** kapsar.
* Organizmayı **uyarır** ve **harekete geçirir** ve belirli bir **amaca yönlendirir**.
Dürtü: Açlık, susuzluk, uyku, cinsellik gibi fizyolojik kökenli **güdülerdir**.
Gereksinim (**ihtiyaç**): Başarı, sevgi, statü gibi daha **karmaşık** olan **güdülerdir**.
* Güdüler bir defa ortaya çıkıp doyurulduğunda **ortadan kalkar** (doyurulur)
(*Açlık, uyku gibi tekrar ortaya çıkana kadar*)
=> Bu durum **güdülerin döngüsel** olduğunu gösterir.

Güdülemede 4 (dört) önemli kavrama işaret edilmektedir:
1. **İhtiyaçlar** (**fizyolojik** ve **psikolojik sağlık** için **gerekli** olanlar),
2. **Değerler** (Kendisi için **faydalı** gördüp ve **elde etmeye** ve/veya **sürdürmeye** çalışır)
3. **Amaçlar veya niyetler** (davranışın **amacı** veya **niyetin ne olduğu**)
4. **Duygular** (Güdü, amaca/değere ulaşma isteğidir→ **Bütünleştiriricidir**)

GÜDÜLERİN KAYNAKLARI nelerdir?
a) İçsel kaynaklı **b) Dışsal** kaynaklı

a) İçsel Kaynaklı Güdüler:
* Bireyi **harekete geçiren** durum, kendi **içsel ödüllendirme sistemine bağlıdır**.
- Bunlar; **açlık**, **susuzluk** gibi **fizyolojik** dürtüler
merak, **ilgi**, **başarma** gibi **sosyal güdüler** olabilir.
* Bir öğrencinin
- Akademik yönden başarılı olma **ihtiyacını**
- Kendi kararları üzerindeki **kontrolünü artırır**.

b) Dışsal Kaynaklı Güdüler:
*Öğrencileri öğrenme esnasında dışsal olarak etkiler.
- **Ödül alma, cezadan kurtulma, sosyal onay …**
=> Kişi öğretmeninin gözüne girmek için çalışırsa→ **Dışsal kaynaklı güdülenir**.
=> **Merak** ettiği şeyleri çalışıyor ve keyif alıyorsa→ **İçsel kaynaklı güdülenir.**

Güdü Çeşitleri (Bireyi harekete geçiren güdüler**)**
1) Birincil güdüler 2) İkincil güdüler

1) Birincil Güdüler:
- Daha çok **fizyolojik**tir. (Bedensel **gereksinimlerin doyurulmasına** yöneliktir)
(*Açlık, susuzluk, cinsellik, uyku, güvenlik, tuvalet ihtiyacı …)*
2) İkincil Güdüler:
- **Öğrenme yaşantıları sonucunda** oluşur.
(*Başarma, güç, ait olma, yakın ilişkiler kurma, egemenlik …)*
* Bazen **birincil güdüleri** dolaylı olarak **doyurabilir**.
=> **Para** ile karın doyurma → **Fizyolojik (Birincil güdü)**
=> **Para** güçlenip yakın ilişkiler kurma→ **(İkincil güdü)**

F) Dikkat:
* **Bilincin belli bir noktada toplanması**dır.
- Kişinin amaçlarına ulaşabilmesi ve
- Bilişsel süreçleri harekete geçirip sürdürmesi için harcanan sınırlı insan kaynağıdır
* İnsanların **algısı** ve **öğrenmesi** üzerinde **etkilidir**.
=> Bu nedenle **öğrenme için gerekli bir ön koşuldur.**

2. ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN ÖĞRENME YÖNTEMLERİYLE İLGİLİ FAKTÖRLER

A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman:
* Bu zaman, **bireysel farklılık gösterir** ve **öğrenmeyi etkiler**.
* Öğrenciler "**aralıklı çalışma**" ya da "**toplu çalışma**" stratejilerini kullanır.
* Bilgiler **kalıcıdır**.

Aralıklı çalışma:
- Günde birkaç saat veya haftada birkaç saat …
- Programlar yapılır.
- Öğrenme malzemesini **sistematik** tekrar eder.
Toplu çalışma:
* Öğrenme malzemesini sadece sınav zamanı "sıkışık" bir şekilde çalışır.
- Bu öğrenciler bir dönem veya bir yıl öğrenme malzemesiyle **ilgilenmezler.**
- Sınav gününden önceki gece "**sabahlayarak**" sınava hazırlanırlar.
- Öğrenciler, **kısa zamanda yüksek notlar** alırlar.
Ancak→ Bu bilgiler **kısa sürede unutulur.**

B) Öğrenilen Konunun Yapısı:
* **Öğrenme malzemelerinin** (*konu, ders, kitap…)* **kendine özgü** bir **yapısı vardır.**

Öğrenilen Konunun Yapısı (**Öğrenme Malzemenin Yapısına göre**)
1) Parçalara Bölerek Çalışma **2)** Bütün Hâlinde Çalışma
=> Hangisinin **daha faydalı olduğu konuya**, **derse** veya **kitaba** göre **değişir**.

1) Parçalara bölerek öğrenme (Çalışma):
Olumlu Yönleri:
1. Bütünü parçalara ayırmanın **kolay** olması. (Yabancı kelimelerin öğrenilmesi)
2. Öğrenilecek malzemenin **aşırı uzun** olması. (Toplu öğrenme zordur→Parçalar)
3. Öğrenenin **güdülenmesine** yardımcı olur. (Öğrenilen her parçada güdü artar)
Olumsuz Yönleri:
1. Öğrenilen parçaların **bir araya** getirmek **ek tekrarlara** ister.
2. Parçaları birbirine **karıştırma** ve **sıralarını bozma** tehlikesidir.

2) Bütün hâlinde öğrenme:
***Bazen** parçalara bölerek öğrenmeden **daha verimlidir**:
1. Malzeme parçalara bölünemeyecek kadar kısa olabilir.
2. Öğrenme malzemesi **kolay anlaşılır** ve **birbirine kolay bağlanabilir** olabilir.
3. Öğrenenin kendisine **bağlıdır**.
- Öğrenme becerisi, yeterliliği, zeki ve çabuk kavraması
→ Bu durumda bütün hâlinde öğrenme **daha verimlidir.**

C) Öğrencinin Aktif Katılımı:
- Öğrencinin **öğrenme malzemesi karşısındaki duruşu**
- Öğrenme malzemesi ile **ne kadar haşır neşir olduğu** durumdur.
* Öğrencinin bir öğrenme durumunda
- "**Pasif**" olmasından "**Aktif**" olmasına doğru giden süreç
=> Dinleme → okuma→ yazma→ anlatma şeklinde oluşur.
(pasif) (aktif)
=> Gittikçe **öğrenmesi artar.**

Öğrencinin Aktif Katılım Aşaması:
1. Not tutma (Dinleme)
2. Önemli yerlerin altını çizme (okuma)
3. Gözden geçirme (okuma)
4. Ana hatları çıkarma (okuma)
5. Ana fikri çıkarma (yazma)
6. Grafik veya şema çizme (yazma)
7. Örnekleri yazma (yazma)
8. Yüksek sesle tekrar yapma (anlatma)
9. Başkasına anlatma (anlatma)

D) Geri Bildirim:
* İyi bir öğrenmede Öğrencinin
- **Öğrenip öğrenmediği** veya
- **Ne kadar öğrendiği** ile ilgili olarak **bilgilendirilmesidir.**
* Kısaca **öğrenme sonucunun hemen bilinmesidir.**
* Hataların neler olduğu hakkında **hemen dönüt** → **Çabuk öğrenmede** etkilidir.

Geri Bildirimin (Dönüt) Öğrenen Açısından Yararları
1. Ön bilgilerinin doğruluğunu **test etmiş** olur.
2. Aktarmayla yeni yapılandırdığı bilgilerin geçerliğine ilişkin **bilgi edinir.**
3. Konuya ilişkin mevcut anlayışını detaylandırmasına **yardımcı olur.**
4. Yeterliliğine ilişkin **bilgi verir**.
5. İçsel motivasyonu **artırır.**

3. ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN ÖĞRENİLECEK MALZEME İLE İLGİLİ FAKTÖRLER

* **Öğrenme malzemesi**: **Öğrenilecek konu**, **şema**, **grafik**, **kitap**, **formül** vb.dir.
* **Malzemenin özellikleri→** Öğrenimini **kolaylaştırabilir** veya **zorlaştırabilir**.
(*Kolay telaffuz edilen sözcükler daha kolay öğrenilir*)

A) Algısal Ayırt Edilebilirlik:
* Etrafındaki malzemeden **kolay ayırt edilebilenler** → **Çabuk öğrenilir**.
(*Herkesin siyah takım elbise giydiği yerde beyaz takım elbise giyme*)
* Önemli olan **kavram**, **dikkattir**.

MORGAN
- **Ayırt edilebilirlik dikkati çeker** ve öğrenmeyi (arttıkça) o kadar **kolaylaştırır**.
- *Evinizin kapısını diğer kapılardan ayırt etmeniz gerekir*
- *Çocuğunuzu diğer formalı çocuklardan ayırt etmeniz gerekir.*

B) Anlamsal Çağrışım:
***Öğrenilmek istenen**(konu-kavram) **önceki bilgi birikimleriyle** ne kadar **ilişkiliyse**
=> Öğrenme o kadar **kolaylaşır.**
=> Kavramların birbirini **silsileli çağrıştırması** → **Öğrenme olasılığı artar.**

Bir Malzemeyi Anlamlı Yapan Şeylerin Nelerdir?
1)**Çağrışımsal** anlamlar 2)**Kavramsal** anlamlar 3)**Basamak dizilerine ilişkin** anlamlar

=> **Çağrışımsal anlam**:
* **Sözel bir malzemeyi çalışırken nelerin hatıra geldiğini anlatır**.
- **Çağrışımın çoksa** bu malzeme **çok anlamlıdır** demektir.
- *Bu öğrenen ile ilgili faktörlerden aktarım (**transferans**) kavramıyla ilişkilidir.*

C) Kavramsal Gruplandırma:
* Türk Dil Kurumunun tanımlarına göre **kavram** nedir?
1. ***Bir nesnenin** veya düşüncenin zihindeki **soyut** ve **genel tasarımı***
2. *Felsefe açısından kavramın "Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve onları bir ortak ad altında toplayan genel tasarım."*

* "Gemi"nin yolcu gemisi, yük gemisi, savaş gemisi gibi türlerinin incelenmesi
(*Öğrenilecek konunun kavramsal özelliklerine göre gruplandırmak*)
- **Konunun öğrenilmesini kolaylaştırır.**
=> Birbirine **yakın** veya **benzer kavramları öğrenmek kolaydır**.
=> **Gruplar hâline getirmek** de **öğrenilebilirliği de artırır**.

Çağrışımsal anlam dizisi → **Özneldir** (Bireyin geçmiş yaşantılarına dayanır)
Kavramsal basamaklar dizisi → **Mantıksal** birtakım kurallara dayanır.
(*Her yerde, her zaman, herkes tarafından aynı şekilde oluşturulabilir.*)

Öğrenme Stratejilerinin Değeri Neden Arttı / Ne ile İlgili?
1) Öğrencinin **öğrenme sürecindeki rolü**,
2) **Yaşam boyu öğrenme gereksinimi**,
3) **Öğrenme stratejilerinin öğrenme ürünleri üzerindeki etkisi** ile ilgilidir.

1) Öğrencinin Öğrenme Sürecindeki Rolü:
- Öğrenme sürecinde **etkin** rolü vardır.
- **Bilgiyi kendine özgü** biçimde **örgütleyen** ve **işleyen** öğrenmedeki **ögedir**.
- Öğrencinin **uygun öğrenme stratejisini kullanması** ile **Öğrenme gerçekleşir**.

2) Yaşam Boyu Öğrenme Gereksinimi:
* Eğitim kurumlarının **en önemli hedefi** => "**Öğrenmeyi öğretme**"dir.

3) Öğrenme Stratejilerinin Öğrenme Ürünleri Üzerindeki Etkisi:
- Akademik başarı
- Duyuşsal öğrenme ürünleri (*tutum, güdü, benlik algısı*)

Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrenciler;
* **Öğrenme stratejilerini**
- Kendi kendilerine **geliştirmede yetersizdirler**.
- **Farklı bağlamlardaki işlere uygulamada güçlük çekerler.**
- **Kendiliğinden kullanamazlar**.
- Kullanırken **etkisiz olduğunu fark edemez** ve **değiştiremezler.**
- **Daha karmaşık stratejiler olarak kullanamaz**
- **Çabalarını en üst düzeye çıkarabileceklerine inanmazlar**.

* Bilgi ve becerileri **öğretirken**
a) Öğrencilerin **gereksinim duyduğu stratejileri** belirleme:
=> Bir yandan da **öğrenme yollarını öğretmemiz gerekir.**
- Öğrencilerimizin **hangi stratejileri kullandığını**
- Bunları **ne nitelikte kullandıklarını değerlendirmeliyiz**.
=> Bunu **mevcut ölçekler** ya da **gözlem yoluyla yapabiliriz**.

b) Sonra bu stratejileri **planlı bir şekilde öğretme:**
* Temel olarak **doğrudan öğretim/gösterip yaptırma** yolunu **kullanırız**.

c) Temel olarak **stratejinin** öğrenciye **açıklanması**
d) Öğretmenin **stratejiyi açıklayarak uygulaması**
e) Öğrencilerin **uygulaması** ve öğrenmenin **değerlendirilmesi**

* **Stratejinin doğrudan öğretimi sonrası**
- Öğretmen, öğrencilere model olmaya devam etmeli
- Verdiği akademik işlerle öğrencileri stratejiyi kullanmaya yönlendirmeli

* Öğrenme stratejilerini veya bunları nasıl kullanacağını **bilmeyen** öğrenciler
- Çok çabalasalar da başarılı olamaz.
-Başarısızlıklarını **yetenek durumlarına** ya da **öğretmenlerine** bağlarlar
- **Haksızlığa uğradıklarını** düşünürler.
=> Bu durum **güdülerini**, **benlik algılarını**, **tutumlarını olumsuz etkiler.**

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

(AUSUBEL)
1- SUNUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM – ANLAMLI ÖĞRENME

Temel Özellikleri:
* **Öğretmen merkezli** bir **stratejidir**.
* Konu alanının **kavram**, **ilke** ve **genellemeleri**
- Öğretmen **organize edip sunar => Anlamlı öğrenme gerçekleştirilir**

* Temel aldığı **yöntem tümdengelim** (*bütünden parçaya, genelden özele*)**dir**.
* Öğretmen dersin başında
- Öğreteceği konunun **ana temasını söyler** ve
-Konuyu öğrencilere **basamak basamak anlatır**.

Not: Kavramların ve **soyut konuların** öğrenimini **sağladığı için**
=> **Daha çok ilköğretim 5. sınıftan itibaren** kullanılır.

* Konular işlenirken
- **Ardışıklık**, **aşamalılık**, **bilinenden bilinmeyene ilkelerine** uyulur.
- **Ön örgütleyici** – **organize ediciler** (*kavram haritaları, grafik, şema*) kullanılır.
(*Önceki öğrenmelerle yeni öğrenmelerin ilişkilendirilmesi amaçtır*)

Uygulama aşamaları (Sunuş Yoluyla Öğretim – Anlamlı Öğrenme) :
1. **Ön organize ediciler** kullanılır (*Öğrenci öğrenmeye hazır hâle getirilir*).
2. Konu **tümdengelim** yöntemiyle sunulur (*Kavram, ilke, bilgi birimi sunulur*.).
3. **Farklı örnekler** sunulur
- **İlke** ve **kavramlar** ile öğrencilerin **bilişsel süreçleri** aktif edilir.
(*Öğretmen olumlu – olumsuz örnekler sunar, öğrenci açıklar ve öğrenci kendisi örnek verir*)
4. Sunulan bilgiler **özetlenir.**

Dikkat !!! Sunuş yoluyla öğrenmede öğretmen – öğrenci etkileşimi **yoğundur**
=> **Çünkü** bu **anlatımın** yanında **soru – cevap**, **tartışma teknikleri** de **kullanılır.**
=> Öğrenci **aktivitesi düşüktür**.

Yararları (Sunuş yoluyla öğrenme) :
- **Kısa sürede çok bilgi aktarılır**. (*Zamanın kısıtlı olduğu durumlarda kullanılır*.)
- **Kalabalık sınıflar için idealdir**. (*Zor, soyut ve karmaşık konularda kullanılır*)
- Öğrencilerin **ön bilgileri yeterli olmadığı** durumlarda **etkili olur.**
- Dersin **girişinde**, **özetlenmesinde**, **tekrarında kullanılır.**

Sınırlılıkları (Sunuş yoluyla öğrenme) :
- **Sadece bilgi düzeyindeki hedeflerin öğretiminde kullanılır.**
- **Üst düzey hedeflerde kullanılmaz.**
- **Öğrenci aktivitesi düşüktür**. (*Ezber öğrenmeler gerçekleşebilir.*)
- **Sıkıcı olabilir**.
- Öğrencilerden **dönüt almak zor**dur. (*Hataları düzeltmek zor olabilir*)

(BRUNER)
2- BULUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM – ÖRNEK KURAL

Temel Özellikleri:
* **Bruner**'e göre öğrenci → Bilgiye **kendisi** ulaşmalı ve bilgiyi **keşfetmelidir**.
* Öğretim sürecinin merkezinde **öğrenci** vardır.
* **Kural** ya da **bilgi yapısını keşfeden öğrencidir**. (*Öğretmen rehberdir*)
* Öğrenci **örnek inceler**, **deney yapar**; **ilke**, **tanım** ve **genellemelere kendisi** ulaşır.
* **Tümevarım** yöntemi kullanılır.
* **Güdüleyici** bir yaklaşımdır.
- **En önemli özelliği** öğrencinin **öğrenme güdüsünü artırmasıdır**.
* Öğrencinin **sezgisel** düşünmesi gerekir.
* **Bruner**
* Öğrencinin **sezgisel** düşünmesini beslemek için
-Tam olmayan kanıtlarla **tahminde bulunmasını** ve
-Sonra **tahminlerini sistemli araştırma yaparak test etmesini** önerir.

Uygulama Aşamaları (Buluş Yoluyla Öğretim):
1. Öğretmen örnek sunar
2. Öğrenciler örnekleri açıklar
3. Öğretmen ek örnekler verir
4. Öğrenciler ek örnekleri açıklar
5. Öğretmen örnekleri ve zıt örnekleri (örnek olmayan durumları) verir
6. Öğrenciler bu zıt örneklerle karşılaştırma yapar
7. Öğretmen öğrencilerin belirlediği ilkeleri ve özellikleri açıklar, tamamlar
8. Öğrenciler ilke ve genellemelere ulaşır ve tanım yapar
9. Öğrenciler ek örnekler verir

Yararları (Buluş Yoluyla Öğretim):
- **Yaparak yaşayarak öğrenmeyi** sağlar → Kalıcı öğrenme
- **Üst düzey düşünme** becerilerini **geliştirir**.

Sınırlılıkları(Buluş Yoluyla Öğretim):
- **Zaman** alır ve **maliyeti** yüksektir.
- Ön bilgiler **yoksa amacına ulaşmaz**.
- **Karmaşık** bazı **konularda** sonuca **ulaşmayabilir.**
- **Olgu öğretiminde etkili değildir**.

(J. DEWEY)
3- ARAŞTIRMA-İNCELEME YOLUYLA ÖĞRETİM STRATEJİSİ
- **Öğrenci merkezli** bir stratejidir.
- **Öğrenci etkinliklerine dayalı** bir **problem çözme sürecidir**.
Öğretmenin görevi: Uygun araştırma **problemlerini** belirlemektir. **Bu problemler**;
1-Gerçek hayatta karşılaşılabilecek problemler olmalı,
2-Merak uyandırmalı,
3-Birden çok çözümü olmalıdır. →

3- Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi (DEVAM)

* **Tümevarım** ve **tümdengelim** yöntemleri kullanılır.
* **Buluş yoluyla öğretim stratejisinde** olduğu gibi
  - Öğretmen bir **yol gösterici**, gerektiğinde **yönlendirici** bir **rehber**dir.
* Problem çözme becerisini kullanarak **bilimsel yöntem** sürecini izlenir.
* Öğretim, **öğrenci etkinliklerine dayalı** bir **problem çözme sürecidir**.
* **Amaç**, **içeriğin aktarılması değildir.**
  => Öğrencilerin
  - **Araştırma** ve **problem çözme yönteminin farkında olması** ve **kullanmasıdır**.
* **Üst düzeyli zihinsel süreçlerin**(uygulama, analiz, sentez) geliştirilmesinde **etkilidir**.

Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin Uygulanması:

1. Problemi hissetme
2. Problemi tanımlama
3. Problemle ilgili bilgi top.
4. P. ilgili hipotezler kurma
5. Veri toplama (problemin çözümü için)
6. Hipotezleri test etme (Doğru-yanlış)
7. Problemin çözümü
8. Sonucu raporlaştırma

Yararları (Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin):
* Problem çözme, eleştirel gibi **üst düzey düşünme becerisini kazandırır**.
* **Üst düzey hedeflerde** kullanılır.
* İletişim, **sorumluk alma**, **kaynaklara ulaşma becerisi kazandırır**.

Sınırlılıkları (Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin):
- **Maliyeti yüksek**
- **Zaman alır**
- **Kalabalık** sınıflarda **uygulanması zor**
- **Ön koşul öğrenmeleri eksik olan öğrencilerde uygulanması zor**
- **Her yaş ve her hedef düzeyi için uygun değildir** (Sınıf yönetiminde **zorluk**)

(BLOOM)
4- TAM ÖĞRENME STRATEJİSİ (YAKLAŞIMI)

Temel Özellikleri:

1. Bilgi **ünitelere ayrılmıştır** → Biri tam olarak öğrenilmeden diğerine **geçilmez**.
2. Tam öğrenme modeli
  * Her sınıfta **hızlı öğrenen** ve **öğrenemeyen** öğrencilerin bulunduğunu
  * Her öğrencinin **hazırbulunuşluk** düzeyine göre öğretimin yapılmasını
  * Her öğrenciye
  - **İhtiyacı** olan **ek öğretim zamanı** ve **nitelikli öğretme hizmeti** sağlanırsa (*ipucu, katılım, pekiştireç, dönüt*) her
  =>Öğrencinin **öğrenebileceğini** ve **tüm öğrencilerin** başarılı olacağını **savunur**.
  => "**Öğrenemeyen** öğrenci **yoktur**, **öğretemeyen öğretmen** vardır."

3. Değiştirilmez Özellikler:
  Zekâ, ***genel yetenek***, ***kişilik özellikleri***, ***ailenin sosyoekonomik statüsü***
  Değiştirilen Özellikler:
  Ön öğrenmeler, ***derse karşı ilgi***, ***tutum***, ***başarı inancı***, ***ipucu***, ***pekiştireç***, ***dönüt***, ***araç gereç*** ve ***zaman*** ...
  Okullar → **Değiştirilebilir** özelliklerini **geliştirerek öğrenmeyi sağlamalıdır.**

4. Her ünite sonunda **izleme testi** (**formatif**) uygulanır.
5. Bloom eğitimdeki **normal dağılım eğrisini reddeder**
  - **Sola çarpık** bir **grafik** oluşmasını **kabul eder**.
  - %90'‘ın dışında kalan öğrenciler de tam öğrenmelidir.
  - **Öğretmene büyük görev düşmektedir** (%95-%100'ü amaçlamalı)
6. Tam öğrenmenin 3 ögesi (değişkeni) vardır:
  1. Öğrenci nitelikleri **2.** Öğretim hizmetinin niteliği **3.** öğrenme ürünleri
  (**Öğrenci nitelikleri** ve **öğretim hizmetleri** → öğrenme ürünlerini **etkiler**.)

Tam Öğrenme Yaklaşımının Uygulama Basamakları:

1. Öğrenme birimlerinin **üniteler** şeklinde belirlenmesi
2. Ünitenin **hedef-davranışlarının** belirlenmesi (hedef-davranış standardı (%70)
3. Ön koşul öğrenme düzeyinin belirlenmesi
4. Öğretim **ünitesinin işlenmesine** geçilmesi (Etkinlikler düzenlenir.)
5. Ünite ya da konunun öğretimi **bittikten sonra**
  - **İzlemeye dönük değerlendirme**nin (*ünite, izleme testi*) yapılması (formatif Değ.)
6. a) İstenilen öğrenme standardına (%70) **ulaşmayan öğrenciler için**
  - **Tamamlayıcı ek öğretim etkinlikleri**nin yürütülmesi
6. b) Öğrenme **düzeyi iyi olan öğrenciler** için
  - **Zenginleştirilmiş öğretim etkinlikleri** düzenleme
7. Tüm öğrenciler öğrenme standardına ulaşınca bir sonraki üniteye **geçilmesi**
8. Birkaç ünite işlendikten sonra **summatif değerlendirme** yapılması
  - Öğrencilerin **öğrenme düzeyinin** belirlenmesi

Tamamlayıcı Öğretim Etkinlikleri:
* **Öğretmen** veya **özel öğretici** tarafından gerçekleştirilir.
  -**Bire bir** (*özel ders*) veya -**Küçük gruplarla öğretim**; (okulda, evde ek -ödev)
* **Tekrar** (*farklı yöntem ve tekniklerle*) **öğretim**
* **Kaynak** ve **yardımcı kitaplarla** / Eğitsel oyunlarla / **Bilgisayarlı** öğretim

Tam Öğrenmenin 3 Temel Değişkeni

NOT: Tam öğrenmenin
- **Giriş** (öğrenci niteliği) kısmı → **Bağımsız değişken**
- **Gelişme** (öğretim hizmetinin niteliği) kısmı → **Bağımsız değişken**
- **Sonuç** (öğrenme ürünleri) kısmı → **Bağımlı değişkendir.**

1. Öğrenci Niteliği: Öğrencinin sürecin başında taşıması gereken özelliklerdir.
a) Bilişsel Giriş Davranışları:
  - **Daha önce öğrenilmesi gereken**;
  * *Bilgi, beceri ve yetenekler*
  * *Ön koşul bilgiler*
  * *Sözel ve işitsel yetenekler*
  * *Okuduğunu anlama*
  * *Dinleme becerisi*
  * *Problem çözme becerisi*

b) Duyuşsal Giriş Davranışları:
  - Öğrencinin **öğrenme ünitesine karşı**;
  *İlgisi *Tutumu *Akademik öz güveni (benlik)*

2. Öğretim Hizmetinin Niteliği:
Öğretim hizmetinin niteliğini 4 (dört) öge belirler:
1. İpuçları
2. Öğrenci katılımı
3. Pekiştirme
4. Dönüt-Düzeltme (Geri Bildirim)

a) İpucu:
* Öğrenciyi
  - Harekete geçirir
  - İstenilen davranışı yapmasına yardımcı olur. (mesajlar)
* Hedefe ulaşmada yol gösterir
  (*soru sorma, açıklama, örnekleme, modeller, gerçek varlıklar, ses tonu, jest ve mimikler, harita, şemalar, grafikler…*).

Örnek: Türkiye'nin en büyük gölü hangisidir?
  İpucu → (Hani canavarı olan) (Türkiye'nin doğusunda bir yer)

b) Öğrenci Katılımı:
* Öğrencileri aktif kılmak ve Öğretim merkezli öğretim için
  - Etkinlikleri öğrencilerle birlikte planlamalı
  - Öğretimde **hedeflerden** ve **içerikten çok yöntem** ve **tekniklere** odaklanmalı.
  - Yani **farklı yöntem** ve **teknikler** kullanmalıdır.

c) Pekiştirme:
* Bir davranışın ortaya çıkma **olasılığını artıran uyarıcılara "pekiştireç"** denir.
* Öğrenme sırasında, öğrencinin gösterdiği **olumlu davranıştan sonra**
-Öğretmen **pekiştireç verirse** (aferin, gülümseme, alkış)→ O davranış **kalıcı olur.**

d) Dönüt-Düzeltme (Geri Bildirim):
* **Dönüt** => Öğrenciye yaptığı **davranışın sonucu ile ilgili bilgi vermektir**.
* **Düzeltme** => **Yanlışların** ve **öğrenme eksikliklerinin giderilmesi işlemidir**.
  (Öğretmenin "*doğru*, *yanlış*, *eksik*" demesi => Öğrenci için **dönüttür)**
* Gerekli **uyarı** ve **düzeltmelerin zamanında yapılması yönüyle önemlidir**.

Dönüt ve **düzeltme**
- Öğretim hizmetinin **niteliğini** ve **öğrenme düzeyini belirleyen en önemli ögedir**.

3. Öğrenme Ürünleri:
-Öğrenme **düzeyini** (*iyi, orta, kötü*)
-Öğrenme **çeşidini** (*bilişsel, duyuşsal, psikomotor*)
-Öğrenme **hızını** (*hızlı, yavaş*)
-**Duyuşsal** ürünleri (*kendine güven, güdü*)
-**Bilişsel** ürünleri (*kavrama, analiz, sentez, değerlendirme*) **kapsar.**

(PİAGET, VYGOTSKY, DEWEY, GESTALT, BRUNER)
EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR
YAPILANDIRMACI ÖĞRENME YAKLAŞIMI

Yapılandırmacılıkta öğrenme → **Deneyime bağlı anlam oluşturma sürecidir.**
* Bu süreçte **öğrenci aktiftir**.
* Anlam oluşturan **öğretmen değil**, **öğrencidir**.
  - Bilgi yaşantılarını anlamlı bir duruma getirmeye çalışan
  - Öznel bilgiyi oluşturan (yani bilgiyi yapılandıran) **bireydir** (**öğrenci**).
* Bu nedenle **yapılandırmacılık** => **Nesnel bilgiyi reddeder**.

* **Öğretmen**, **Öğrencilerin**
  - **Ön bilgilerinin** farkında olmalarını
  - Çevre ile **etkileşime** geçmelerini
  - **Üst düzey düşünme** becerilerini geliştirmelerini **sağlamalı**.
  (Bunun için *açık uçlu sorular sormalı*, *açık uçlu tartışmalar* yapmalıdır.)

* **Yapılandırmacılıkta Sınıflar:**
  => Bilgilerin aktarıldığı bir yer **değildir.**
  - Öğrencilerin **aktif katılımlarının** sağlandığı
  - **Sorgulama** ve **araştırmanın** yapıldığı
  - Problemin çözüldüğü **bir yerdir.**

* Sınıflarda **etkin olan öğrencidir**.
* **Öğretmen**
  - Ne öğrenileceğini **asla söylemez**!
  - Öğrenenlere **bilgiye ulaşma yollarını keşfetmede yardımcı olur**.
  - Öğretme-öğrenme sürecinde **etkin bir araştırmacıdır**
  - **Öğrenciyle birlikte öğrenir**.

* **Bireysel farklılıklara önem verilir.**
  - **Tek doğru yerine** iki kişi **aynı olaya farklı anlamlar** yükleyebilir.
  - **İş birliğine dayalı** öğrencilerin **birbirlerinden öğrenmeleri sağlanır**.

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı (DEVAM)

* **Yapılandırmacılıkta → Kavram öğretimi esastır.**
  - Belirlenen **kavramların kazandırılması amaçlanır.**
  - **Kavramlar tematik öğrenme yaklaşımı** ile **öğretilmektedir.**

* **Değerlendirme, öğretim sonucuna dönük değildir!**
* **Değerlendirme, öğretim sürecine** dönüktür (**portfolyo**).

* Öğrencinin **öğrenme sürecinde ortaya koyduğu her şey değerlendirilir.**

* ***Süreç değerlendirme**, **alternatif değerlendirme**, **otantik değerlendirme**, **tümel değerlendirme** olarak da tanımlanabilir.*

* **Yapılandırmacılık → Buluş yoluyla öğrenme** yaklaşımının **geliştirilmiş hâlidir.**

* **Yapılandırmacılık** ile **Buluş yoluyla öğrenmenin Farkı**
  * **Buluş yolunda**
    - Öğrenci öğretmen yönlendirmesiyle düşünerek ilke ve genellemelere ulaşır.
* **Yapılandırmacılıkta**
  - Öğrenci, öğretmen rehberliğinde deneyimler geçirir
  - Birincil bilgi kaynaklarıyla anlam (öznel gerçeklerini) üretir.

Yapılandırmacı Öğrenme Kuramı Üç Temel Grupta Ele Alınabilir:

1-Bilişsel yapılandırmacılık (Piaget):
- Öğrenme, zihinsel yapıda meydana gelir
- Öğrenme , denge (özümseme, uyumsama) süreçlerinden oluşur. ***Denge (Zihin)***

2-Sosyal yapılandırmacılık (Vygotsky):
- Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşime geçmesiyle oluşur.
- Öğrenme diğer bireylerle paylaşılan etkinlikler sırasında oluşur.

3-Radikal Yapılandırmacılık (Von Glasersfeld):
- Bilginin sadece birey tarafından oluşabileceğini savunur.

(JOHN DEWEY, KİLPATRİCK VE BRUNER)
PROJE TABANLI ÖĞRETİM YAKLAŞIMI

Proje tabanlı öğretim yöntemi
* **Bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek,**
* Öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda
  - **Araştırma** yapmalarını,
  - **Sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini**
  - Sınıfta ya da yarışmada **sunmalarını amaçlar.**

* Bir **problem çözme** etkinliğidir.
  - Öğrenciler, **bireysel** ya da **grup olarak** çalışır.
  - Bir problem ya da senaryo üzerinde çalışılır.
  - Gerçek yaşam koşullarına uygun **disiplinlerarası** bağlantı kurulur.
    (**disiplinlerarası →** *konular, etkinlikler, bilimsel alanlar*)

* **Bilimsel yöntem süreç becerileri geliştirilir.**
  - Gerçek yaşamda karşılaşılan **sorunlar senaryo çerçevesinde** öğrencilere verilir
  - Öğrencilerin bu **sorunlara çözümler bulmaları** sağlanır.

Proje tasarıları Nasıl Olmalı?
- **Üst düzey öğrenmeye** (*problem çözme, eleştirel, yaratıcı düşünme*)
- **Bilimsel yöntemi** kullanmaya
- **Günlük yaşamla ilişkilendirmeye**
- Birden fazla **konu alanı** ve **dersi kapsamaya**
- **Farklı kaynaklardan araştırma yapmaya** yönelik olmalıdır.

Değerlendirme:
* Öğretme-öğrenme etkinlikleri ve **değerlendirme**
  → **Ürüne** ve **sürece yönelik** olarak **yapılır.**
  → *Sergi, drama, gazete, pano vb.* hazırlanarak **ürünler sunulur.**

Proje Tasarımlarında Bulunması Gerek Esaslar:
-**Birden çok çözüm yolu** (*hipotez, denence*) **barındırma**
-**Üst düzey zihinsel becerileri** (*yaratıcı, yansıtıcı düşünme*) **geliştirmeye** yönelik olma
-**Bilimsel yöntemi** (*araştırma sistematiğini*) **kullanabilme**
-**Günlük yaşamla ilişkili olma**
-Birden fazla **dersi** (disiplini) **ilişkilendirme**
- **Farklı kaynaklardan araştırma yapmaya** yönelme
-**Bireysel** ve **grupla çalışmaya uygun olma**
-**Yaparak** ve **yaşayarak öğrenme söz konusudur.**
-Öğrenci **kendi artı** ve **eksilerinden sorumludur.**
-**Proje tasarısı, planlama, araştırma, değerlendirme faaliyetleri**
  → **Öğretmen** ve **öğrenci** tarafından **birlikte yapılır.**

Sınırlılıkları:
- Zaman sorunu
- **Sınırın** iyi **çizilmesi** gerekir.(*Ona göre hedef belirlenir*)
- Yoksa hedeften **sapma** meydana gelir.
- **Her zaman orijinal ürün** ortaya **çıkmayabilir.**

NOT:
* Proje tabanlı öğretim yöntemi sonucunda
  => **Mutlaka** bir **iş, ürün, performans** (**proje**) **ortaya konmalıdır.**

(JOHN DEWEY)
PROBLEME DAYALI ÖĞRENME YAKLAŞIMI

* **John Dewey Probleme dayalı öğrenme yaklaşımını**
* **İlerlemecilik eğitim felsefesi akımı** ve **araştırma-inceleme yoluyla**
  - **Öğretim stratejini** olarak ortaya koydu.

* Probleme dayalı öğrenmenin temeli
=> **J. Dewey**'in "**yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi**"nden **alınmıştır.**

P.D.Ö. Yaklaşımı
* **Çözülmesi gereken bir problemle başlar.**
  - Bu problemin **gerçek hayatla** ilgili olması
  - **İlgi** ve **merak** uyandırması **şarttır.**
  => Bu, **gerçek hayattaki problemlerle daha önceden** yüz yüze gelmesini **sağlar.**

* Öğrencilerin problem çözme sürecinde
  - **Alternatifler** geliştirerek,
  - **Bilimsel yöntemi** ve **problem çözme aşamalarını kullanarak** öğretir.

* **Asıl amaç** mevcut problemi **çözmek değil**
  =>Hayat boyu karşılaşılacak **problemlere uygun çözüm stratejileri** geliştirmektir.
* Burada **problem araçtır => Asıl amaç** belirlenen **hedefe ulaşmaktır.**
  - **Bu hedef, problem çözme stratejileri geliştirmektir.**

* **Üst düzey** ve **karmaşık zihinsel beceriler geliştirilir.**
* **Düşünmenin en yüksek biçimidir.**

Problem Çözme Yönteminde Kullanılan İşlem Basamakları:
1.Problemi **hissetme**
2. Problemi **tanımlama**
3. Problemle ilgili bilgilerin **toplanması**
4. Problemle ilgili **hipotezler** kurma
5. **Veri toplama** (problem çözümü için)
6. Hipotezleri **test etme** (Doğru-yanlış)
7. Problemin **çözümü**
8. Sonucu **raporlaştırma**

Problem Çözme Yöntemindeki
Problem Durumlarında (*Öğrenme Senaryolarında*)
Bulunması Gereken Özellikler:

* **En önemli özellik => Gerçek yaşamla ilgili** olmalı.

- **Çok yönlü düşünme**yi gerektirmeli.
- **İlgi ve merak** uyandırmalı.
- Probleme dayalı öğrenme senaryoları, **birden çok çözüm yolları** içermeli.
- **Hedefe ulaştırıcı** olmalıdır.
- Öğrencinin **düzeyine** (zihinsel yapısına) **uygun** olmalıdır.
- Öğretmen **problem üretebilmeli ve** problem, **günlük yaşam ile ilgili** olmalı ve gerekli **transferler** yapılmalıdır.
- **Üst düzey düşünmeyi, araştırma-inceleme** yapmayı sağlamalıdır.
- Asıl olan problemi çözmek değil hedefe ulaşmak olmalıdır.
- Kalabalık gruplara değil **küçük gruplara** uygulanmalıdır (**2-6 kişilik**).

Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının
Öğrencilere Kazandırdıkları Özellikler:

* Problem çözmeyi **öğrenmek => Öğrenmeyi öğrenmektir.**
  - **Kendi kendine öğrenmiş** olur.
  - Yaşamla yüz yüze gelme
  - Araştırma, çözüm üretme
  - Ekip çalışması becerileri
  - Bilimsel düşünmeyi öğrenme
  - Üst düzey düşünme becerileri geliştirme
  - İletişim becerileri
  - İlgi ve güdülenmeyi artırma

NOT: İçeriğin ayrıntılarına fazla önem **verilmez.**

(HEBB, CAİNE CAİNE)
BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME (NÖROFİZYOLOJİK KURAM):

Beyin Temelli Öğrenmede Hebb ve **Caine Caine**
* Gerçek problemlerin çözümüyle
- **En iyi öğrenmenin** olacağını ve
- Öğrencinin **öğrenme sürecine etkin katılımının** sağlanması gerektiğini **savunur.**
- **Öğretmen** ise **rehber** rolündedir.

* **Yapısalcı yaklaşım** gibi **yaparak-yaşayarak öğrenmeyi savunur.**
* **Öğrenme** 5 **duyu organına hitap etmelidir**(temeli budur.)
  - Böylelikle öğrencinin **dikkat** ve **güdülenmişlik düzeyi yüksek** tutulur.

Caine and Caine'ne göre
* Beynin **her iki lobunun** da kullanımı
  - Beynin kapasitesini **iki kat değil, kat kat artırmaktadır.**
  - **Hızlı** ve **etkili öğrenme için** beynin **her iki lobu** da **koordineli** olmalı.

Beyin Temelli Öğrenmenin İlkeleri

1- Beyin paralel bir işlemcidir. (İnsan beyni aynı anda birçok işlemi yapabilir.)
- Bu yüzden **çeşitli yöntem** ve **teknikler** kullanılmalıdır.

2- Öğrenme fizyolojik bir olaydır. (Beyin fizyolojik bir organdır).
- **Öğrenme** nefes almak kadar **doğaldır** (engellenebilir ve kolaylaştırılabilir)
- Bireyin **fizyolojisini** etkileyen her şey **beyni** de etkiler. (Stres, uykusuzluk, ilaç)

3- Beyin, **parçaları** ve **bütünleri aynı anda** algılar.
- Beynin sağ ve sol yarımküreleri birbiriyle **etkileşim** hâlinde olmalıdır.
- Hem **tümevarım** hem de **tümdengelim** düşünmeli.

4- Öğrenme **bilinçli** ve **bilinçsiz** süreçleri içerir.
- **Bilinçsiz** süreçlerden de yararlanılmalı. (Tarihte öğretirken tarihi sevdirebiliriz)

5- En az iki farklı türde belleğimiz vardır:
1. Uzamsal bellek **2.** Ezberleyerek öğrenme
* **Uzamsal belleğe** kaydedilenler **unutulmaz**.
* **Bilgiler** ezber yoluyla **değil anlamlı bir şekilde öğretilmelidir**.

6- Her beyin **kendine özgü** düzenlenmiştir. (Her bireyin **öğrenme yolu** farklıdır.)

7- Anlamı araştırma doğuştandır.
* **Anlama arayışı** beyin için **yaşamsal bir temel** ve **olgudur**.
* **Merak** ve **keşfetme doğuştan gelen** bir özelliktir.

8- Anlamı araştırma, örüntüleme yoluyla olur.
* **Örüntü, anlamlı organizasyon** ve **bilgilerin sınıflandırılması** demektir.
* Beyin **karmaşık değil düzenli** öğrenir.

9- Örüntü oluşturmada duygular önemlidir.
* **Duygular ve biliş, birbirinden ayrılmaz** ve **birbirini etkiler**.
* **Olumlu duygusal atmosfer öğrenme üzerinde** etkilidir.

10- Öğrenme teşvikle artar, korkuyla azalır.
- **Beynin korkunca → performansı düşer**
- Uygun düzeyde **teşvik edilirse → performansı artar.**

11- Öğrenme hem odaklanmış dikkati hem de **çevresel algılamayı içerir**.
* **Beyin dikkat ettiği** ve **farkında olduğu bilgiyi algılar**
* Dikkati dışında kalan **bazı bilgi** ve **işaretleri** de alır.
=> Öğretimde bu nedenle **fiziksel uyarıcılara dikkat edilmelidir.**

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME

* **Etkileşimli** bir **deneyimdir**.

Öğrenciler
* Farklı içerik ortamları aracılığıyla
  - **Çevrim içi pratik** yaparak **çevrim dışı dersleri** pekiştirir.
* Etkileşim kurmak istedikleri **içerik türünü seçebilir**
* Öğrendiklerini **uygulayabilir**
* Eğitmen ve öğrencilerle **istedikleri zaman** bir cihazda **iletişim kurabilir**.

Harmanlanmış bir öğrenme modelinde
* **Konunuzu kişiselleştirmenize** yardımcı olur.
(*zaman değerlendirmeleri, öğrenme teknikleri ve hatta kişisel tercihler için*)

Harmanlanmış öğrenme modelini uygularken
* **Web tabanlı hizmetler** için titiz davranmalıyız.
Uzaktan eğitimleri →**Kolayca** ve **hızlıca kişiselleştirmeli**
Farklı format uygulamaları → **Sade bir şekilde kullanmalı**

HORTON
* **Harmanlanmış öğrenme → Web destekli öğrenme ile sınıftaki öğrenmenin**
=> **Avantajlı** ve **güçlü birkaç yönünün birleştirilmesidir**
* **H.Ö. → Yeni** bir **yaklaşım**dır.
* Teknoloji, **öğrenme-öğretme sürecinde** ve **insanın hayatında vazgeçilmez**dir.

Harmanlanmış öğrenme nedir?
* **Birden fazla paylaşım yolu kullanan** bir **öğretim programıdır.**
(öğrenme sonunda üst amaçları gerçekleştirmek amacı vardır)

SİNGH ve **REED**
* **Farklı öğrenme paylaşımları kendi başına karıştırılmaz** ve **eşleştirilmez**
=> **Öğrenme** ve **mesleki sonuçlara odaklanır.**
=> Bu yüzden bu tanımlama şöyle değiştirilebilir:

Harmanlanmış öğrenme
* **Doğru** becerilerin, **doğru** kişiye, **doğru** zamanda **kazandırılması için**
- **Doğru** kişisel **öğrenmeyle**
- **Doğru** öğrenme teknolojilerinin **eşleştirilmesiyle** ve
- **Öğrenme amaçlarının** uygulanmasıyla
=> **En yüksek başarıyı sağlamaya odaklanır**.

Bu tanımlamada gizlenmiş prensipler şunlardır:
* **Paylaşma metodundan** çok → **Öğrenme amaçlarına** odaklanılır.
* **Kişisel öğrenme stilleri → Geniş kitlelere ulaşmak için desteğe** ihtiyaç duyar.
* Her birey **öğrenme olayına → Farklı bilgilerle** katılır.
* **En etkili öğrenme stratejisi →** "**Sadece o an ihtiyaç duyulan şey**"dir.

Harmanlanmış Öğrenme Bileşenleri

* **Harmanlanmış öğrenme → Yeni bir şey değildir**.
* **Eskiden** Harmanlama öğrenme içeriği ve sınıf ortamı **sınırlıydı.**
* **Bugün** okulların seçebilecekleri birçok **öğrenme yaklaşımları** vardır:

SİNGH ve REED'e (2001) göre bunlar (öğrenme yaklaşımları) :
* **Eş zamanlı** (synchronous) **fiziksel biçim**
* **Öğretmen liderliğinde sınıflar** ve **öğretmen**
* **Katılımlı laboratuvar çalışmaları** ve **çalıştaylar**
* **Alan gezileri**

Eş Zamanlı (Synchronous) Çevrim İçi Biçimler (Canlı e-öğrenme):
* e-görüşmeler/toplantılar
* Sanal sınıflar
* Koçluk (coaching)
* Mesajla anında görüşme
* Web seminerleri ve radyo / TV yayını

Kişisel Hızda Farklı Zamanlı (Asynhronous) Biçimler:
* Doküman ve web sayfaları
* Web/bilgisayar destekli eğitim modülleri
* Değerlendirme/test ve anketler
* Benzetişimler
* Mesleki yardım ve elektronik performans destek sistemleri
* Canlı olay kaydı
* Çevrim içi öğrenme toplulukları ve tartışma forumları

YAŞAM BOYU ÖĞRENME YAKLAŞIMI

Yaşam boyu öğrenme
* **Örgün eğitim** ve **yaygın eğitimin birleştirilmesidir.**
* Okullar
  - Öğrenmeyi sağlayan **tek kurum değildir.**
  - Yaşam boyu gerekli **tüm** bilgi ve becerileri de **kazandıramaz.**

* **Öğrenme yalnızca okulda gerçekleşmez**!
  - Tüm yaşam süresince (*ev, müze, kütüphane, etkinliklerde vb.*) **devam eder.**
* **Öğretmenlerle** *anne-babalar, kardeşler, arkadaşlar* da **öğrenmeyi etkiler**.

Temel ilkesi =>(Bilinçli ve **amaçlı) yaşam boyunca öğrenmeye devam etmektir**.

Yaşam boyu öğrenmenin temel amacı
=> Bireyin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamaktır.

Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Yanlış Anlayışlar

Yaşam Boyu Öğrenme
* Sadece **yetişkinleri kapsamaz**. (Yaşamın **tüm dönemlerinde gerçekleşir**)
* Sadece **meslek** ve **beceri kazandırmaz**. (**Bireysel**, **sosyal** vb. **her alanı kapsar**)
* **Tesadüfi oluşmaz.** (Birey **isteyerek**, **bilinçli**, **amaçlı öğrenir**)

(J. DEWEY)
İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMI
* **Geleneksel sınıflardaki** öğrencilerin **yarışına** ve **rekabetine son vermek ister.**
=> Başarıya birlikte ulaşmayı hedefleyen bir yaklaşımdır.

* **İş birliğine dayalı öğretim**
  - Öğrencilerin **ortak bir amaç** doğrultusunda
  - **Küçük gruplar** hâlinde
  - **Birbirinin öğrenmesine** yardım ederek **çalışmalarına dayalı** bir **yaklaşımdır**.
* "**Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için**" anlayışı hâkimdir.
* **Öğretmen rehberdir, yönlendiricidir**.

Kubaşık (işbirliğine dayalı öğrenme) öğrenmede
- **Paylaşılmış** bir **liderlik** var.
- Tüm üyeler grup içerisinde **liderlik etkinliklerini** yerine getirmek için
=> Sorumluluklarını paylaşırlar.

İş birliğine dayalı öğrenmeyi başarılı bir şekilde uygulamak için (6 temel ilke)

1. Olumlu bağlılık (bağımlılık):
* "**Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için**" anlayışı.
- Bireyin başarısını **gruba**, grubun başarısını **bireye** endeksleme

2. Yüz yüze etkileşim:
* Öğrencilerin birbirlerinin çalışmalarını **desteklemesi** / Birbirlerine **yardım**

3. Kişisel sorumluluk (ve bireysel değerlendirilebilirlik):
* Gruptaki her üye **kendine düşen görevi en iyi şekilde** yerine getirmelidir.
  - Her bir grup üyesi **önce kendi sorumluluklarını** yerine getirmeli
  - Sonra da **ihtiyaç duyan arkadaşına** yardım etmekle **yükümlüdür**.

4. Sosyal beceriler:
* **Grubun** başarılı olabilmesi için
  - **Kişiler arası iletişim becerilerinin** kullanılması yanında
  - Ayrıca **diğer sosyal becerilerin** de kullanılması gerekir. (*liderlik, iletişim,…*)

5. Grup sürecinin değerlendirilmesi:
* **Bireyin** ve **grubun** etkinlikleri **değerlendirilir**
  - **Eksiler, artılar** ortaya çıkarılır. (Grup çalışmalarına yön verilir.)

6. Eşit başarı ilkesi:
* Her üyenin gruba **katkısı kendi yetenek düzeyine göre** değerlendirilmelidir.
  - Her öğrenci **eşit fırsatlara**, **imkânlara sahip olmalıdır.**

İş Birliğine Dayalı Öğretimin Uygulanması:
1. Takımların oluşturulması: 2-6 kişiden oluşan **heterojen** gruplar
2. Isınma teknikleri: Oyun ve **etkinliklerle** grup üyeleri kaynaşır.
3. Takımda konu ve görev dağılımı yapılması: Paylaşılmış liderlik vardır.
4. Takım içi etkinlikler: Takım içerisinde başarı birbirine endekslidir.
5. Değerlendirme: Her grup üyesi birbirinin öğrenmesinden sorumludur.

Sınırlılıkları (İşbirlikli Öğrenme Yaklaşımı):
- **Başarılı** ve bireysel çalışmayı **seven** öğrencilerin **başarısını düşürebilir.**
- Değerlendirme aşaması **zordur.**
- Grup içerisinde bireyleri **ayrı ayrı** değerlendirmek **güçtür.**
- **Çalışmalar** bir kişi **üzerinde kalabilir.**

1. Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi:
* **Eğitim durumları** işe koşulduğu hedefe **hizmet edebilmeli**
- Onlara **ulaşılabilir olmalıdır.**
=> Bu yüzden **bütün uygulamalar hedeflere** ve **kazanımlara uygun olmalıdır.**

2. Öğrenciye Görelik İlkesi:
* Çağdaş eğitim anlayışında eğitim-öğretim faaliyetleri **öğrenciye yönelik** olmalı.
- Öğretimde **temel öge öğrencidir**.
- **Öğrencinin** ***ilgi*, *gelişim özellikleri*, *bireysel farklıkları* dikkate alınmalıdır.**
- **Öğrenciye görelik ilkesi** esastır (Her öğrenci farklı özelliklere sahiptir)
- **Öğrenciye görelik ilkesi** => **Geleneksel yöntemlere tamamen zıttır.**

Öğrenciye görelik ilkesinde
Aynı yaş grubu öğrencileri => **Farklı ilgi**, **zekâ** ve **fizyolojik özelliklere** sahiptir.
Aynı yaş grubu öğrencileri => **Aynı gelişim seviyesine** sahiptir.

Öğrenciye görelik ilkesi
* **Çoklu zekâ yöntemi** ve **bireyselleştirilmiş öğretimi**
=> **En çok** savunan ve bunların uygulanması gerektiğini belirten **ilkedir**.
- Öğrencinin gelişim seviyesine uygun bilgi ve materyallerin seçilmeli
- Yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi gerektiğini **savunur**.

3. Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi:
* Öğrencinin **hazırbulunuşluk düzeyi** dikkate alınmalıdır.

4. Hayatilik İlkesi (Yaşama Yakınlık, İşevurukluk):
* Eğitim-öğretimin **en önemli amacı bireyi hayata hazırlamasıdır**.
- **Okul**, hayatın bir **parçası** olmalıdır. (Hayatı sınıfa **taşımalıyız**.)
- *Dersler*, *sorunlar*, *araç gereçler …* **yakın çevreden** (hayattan) **alınmalıdır**.
=> Öğretimin "**yaşama yakınlık**" **ilkesinin** önemi vurgulanır.

5. Transfer İlkesi:
* Öğrenci **derste öğrendiğini farklı** durumlara ve günlük hayata **aktarabilmelidir**.
- Sınıftakini **hayata** aktarmalıdır.
Örnek: *Öğrencinin dört işlem becerisini alışverişte kullanması*

Yaşamdakini sınıfa aktarıyorsak => **Hayatilik**
Sınıftakini yaşama aktarıyorsak => **Transfer**

6. Yaparak Yaşayarak Öğrenme (Uygulanabilirlik, Aktivite):
* Öğretimde **öğrencinin aktif olması**dır.
- Öğrenci süreçte **ne kadar etkin olursa o kadar başarılı** olur.
* **Yaparak ve yaşayarak öğrenme** => Eğitimde **ezberciliği ortadan kaldırır**
=> **Kalıcı** ve **etkili öğrenme sağlar.**
* Ne kadar çok **duyu organı** işin içindeyse öğrenci o kadar iyi **anlayacaktır.**

7. Ekonomiklik İlkesi:
* **Öğretim hedefleri**
- En kısa **sürede**
- En az emek ve **maliyetle** → En verimli **şekilde** verilmesidir.
* **Süre** ve **emeğin** minimize edilmesidir.
* En **az çabayla en fazla hedef davranış**

8. Aktüalite (Güncellik) İlkesi:
* Çocuğun hayata ilgisini artırmak için
=>Ders konularıyla **aktüel** (**güncel**) olay ve sorunlar arasında **ilişki kurulmalıdır**.

9. Açıklık (Ayanilik) İlkesi:
* **Açıklık** iki anlamda kullanılmaktadır.
1. Öğretmenin kullandığı **dilin** açık ve anlaşılır olmasıdır.
2. Öğrenmede birden çok duyu organına **hitap edebilmektir**.
* Öğrencinin dersi anlaması => **Konuşulan dilin anlaşılır olması**na bağlıdır.
* **Ne kadar çok duyu organı** işe koşulursa => o kadar **etkili** ve **tam öğrenme** olur.

10. Somuttan Soyuta İlkesi:
* Bireyin **zihinsel gelişimi somuttan soyuta** doğrudur.
* **Somut** kavramlar **soyut** kavramlara göre **daha anlaşır**dır.
- Bu yüzden **önce somut** kavramlar **daha sonra soyut** kavramlar öğretilmelidir.
* Özellikle **ilköğretim birinci kademede** uygulanır.

11. Bilinenden Bilinmeyene İlkesi:
* **Yeni öğretilecek bilginin** veya **becerinin**
- **Önceden** öğrenilenden hareket ederek **öğretilmesini** öngörür.
- Böylece öğrenme kolaylaşır.
- **Yeni** bilgi **önceki** bilgilerle **ilişkilendirilir,** anlamlı hâle getirilir.

12. Yakından Uzağa İlkesi:
* Öğrenmeye **yakın çevreden** başlanır. (Örnekler yakın çevreden verilir.)
- Çünkü çocuk **yakın çevreyle daha ilgilidir**.

13. Basitten Karmaşığa İlkesi:
* Öğretmen tarafından konular verilirken
- **Basit** konular ve kavramlardan zamanla giderek **zor** ve **karmaşık** konular geçilir.

14. Bütünlük İlkesi:
* Çocuk→ Bedensel, duygusal, ruhsal ve sosyal bir **bütün olarak** ele alınmalı
* Konular da bütünlük içinde öğretilmeli
(Yani dersler **disiplinlerarası yaklaşım** ve **geniş alan yaklaşımıyla** işlenmeli)

15. Anlamlılık:
* Öğrenciler öğrenmeye **güdülendiğinde** öğrenmeler **daha etkili olur.**
- Konuların ne zaman, ne şekilde, ne işe **yarayacağı** ve **önemi** açıklanır.

16. Tümdengelim:
* Öğrenme konusu **önce** genel ve ortak özellikleri, **sonra** da özel ve ayrıntı verilir.

17. Sosyallik İlkesi:
- Öğretim sürecinde insanların **sosyalleşmesini** ve topluma uyum sağlaması

MODÜL 1
(DEĞERLENDİRME NOTLARI)

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM YAKLAŞIMI (FÖY)

FÖY (Kuramsal Temelleri)		
1	GARDNER	*Çoklu Zekâ Teorisi*
2	BLOOM	*Taksonomi*

FÖY (Dayanakları)		
1	JEAN PİAGET	***Bilişsel Gelişim Kuramı*** *Öğrencilerin art arda zihinsel temsillerin parçalanması ve yeniden yapılandırılması yoluyla Nasıl öğrendiklerini ortaya çıkaran **İLK** kişi.*
2	VYGOTSKY	***Yakınsal Gelişim Alanı*** * ***PİAGETçi** anlayışa **atıfta** bulunur.* * ***FÖY**'ün **teorik çerçevesi**ni oluşur.*
3	GARDNER	***Çoklu Zekâ Kuramı***

FÖY (Temel İlkeleri)		
1	TOMLİNSON	***FÖY ' ün Tanımı yapar*** *Hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgi alanları ve öğrenme profillerindeki farklılıklara odaklanıldığında öğrencilerin en iyi öğrendiği öncülüne dayanan bir öğretim felsefesidir.*

Bloom'un Taksonomisi (6 üst düzey düşünme becerisi - Öğretmenlerden Beklenir)		
1) Hatırlama	*2) Kavrama*	*3) Uygulama*
4) Analiz	*5) Sentez*	*6) Değerlendirme Noktasında*

FÖY (Temel İlkeleri) (**Etkili bir farklılaştırmanın** en az 7 (**yedi**) **temel ilkesi** vardır) (Bu ilkeler **isteğe bağlı** değildir)	
1. Güçlü bir sınıf topluluğu	*2. Nitelikli öğretim programı*
3. Ulaşılabilir görevler	*4. Yüksek öğrenme hedefleri*
5. Değerlendirme duyarlı öğretim	*6. Akranlarıyla çalışma*
7. Esnek sınıf yönetimi	....

Farklılaştırmadaki *(Amaç)*
Tüm öğrencileri seviyelerinin en üst düzeyine çıkarmaktır.

Farklılaştırmadaki *(Uzun Vadeli Hedef)*
Yaşam boyu öğrenmeyi geliştirmektir.

Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarının 3 (Üç) Alanı		
1	**Hazırbulunuşluk**	*Mevcut bilgi, anlayış ve beceri düzeyini*
2	**İlgi**	*Odaklanmaya neden olan duygu (motivasyon kaynağı)*
3	**Öğrenme Profilleri**	*Bireyin nasıl öğrendiği*

FÖY (Kullanılan Yöntem ve Teknikler)

Farklılaştırılmış Öğretim Stratejileri	
1) İSTASYONLAR: * *Eş Zamanlı aktiviteler* * *Aynı ortam*	**2) MERKEZLER:** * *İstasyonlara Benzer.* * *Aynı ortam* * *Aynı Konu Farklı Yollar* *1)İlgi Merkezi 2) Öğrenme Merk.*
3) ÖĞRENME AJANDALARI: * *Her Öğrenci Farklı Görevler* * *Öğrenci Ajandası*	**4) KARMAŞIK ÖĞRETİM:** * *Farklı Öğrencilerin Grupları* * *Küçük Gruplar*
5) YÖRÜNGE ÇALIŞMALARI: * *Proje Yöntemi* * *Bireysel Uygulama* * *Yörünge*	**6) GİRİŞ NOKTALARI:** * *Üstbilişsel Öğrenme* * *Aynı Anda Farklı Giriş Noktaları* * *Çoklu Zekâ*
7) ÖĞRENME SÖZLEŞMESİ: * *Aktif Katılım* * *Bağımsız Çalışma /* * *Sorumlu Olma duygusu* **Öğretmen- Öğrenci Anlaşması*	**8) KATLI ÖĞRETİM:** * *Seviyelerine Göre Katlar /* * *Bireysel Farklılaşma*
9) GRUP ARAŞTIRMALARI: * *Konu Seçiminde Rehberlik /* * *Gruplara Ayırma*	

FÖY (Değerlendirme Teknikleri)		
1) Öğretimin Başında	*2) Öğretim Sürecinde*	*3) Öğretim Sonunda*

Öğretim Öncesinde *(Amaç: Öz Değerlendirmedir)*
1) Köşe Kapmaca: *Köşelere "neredeyse hiç" "bazen", "sıklıkla" ve "kesinlikle"* 2) Kutu Yapma: *Büyük ve küçük kutu ("Ne biliyorum?" ve "Ne bilmeliyim?")* 3) Evet-Hayır Kartları: *Karta "evet" "hayır"(kendi durumlarına uygun olan)*

Öğrenme Sürecinde
1) Parmakla işaretleme: *Öğrenmenin neresinde? / Başparmak* 2) Yumuk yapma: *Öz değerlendirme / öğrencinin parmakları ile ifadesi* 3) Gerçekle yüzleşme: ***mutlu**, **sakin** ve **üzüntülü** üç adet yüz resmi*

Öğretim Sonrasında
1) Sarmal Oluşturma: *Öğrenciler bir **daire** oluşturur* 2) Simit Tekniği: *Öğretmen tahtaya bir **simit** şekli çizer.* 3) Konuşma Halkası: *Öğrenciler üçer kişilik gruplar (A, B ,C)* 4) Döngüsel Yansıma: *Sınıfa kağıt asma ve fikir söyleme* 5) Portfolyo: *Öğrenci **çalışmalarının** bir araya getirilmesi*

Farklılaştırmanın Temel Ögeleri		
1	İÇERİK	*Öğretim sürecinin "girdisi"dir.*
2	SÜREÇ	*Bilişsel olarak yapması beklenen Temel kavramlar, Genellemeler ve Beceriler*
3	ÜRÜN	*Öğrenmelerinin hedeflendiği Temel bilgi ve becerileri*
4	ÖĞRENME ORTAMI	*Bildiğini ortaya koymaya yönelik Bireysel yorumudur.*

Etkili Bir Öğrenme Ortamın (Öğrencileri Öğrenmeye Davet Eden Unsurlar)	
1. Sınıfın görünümü	*2. Etkili sunumlar*
3. Bireysel ve ortak çalışma	*4. Araç-gereçlere kolay erişim*
5. Akran iş birliği	*6. Kaliteli çalışma için görünür ipuçları*
Sınıfın **duygusal iklimi** → **Fiziksel iklimden** daha önemlidir.	

Öğretmenlerin Öğrenci İhtiyacına Yönelik Tepkisini ve Öğrenci Faydaları Açısından Kalitesini Belirleyici Faktörler

1. Faktör: *Öğretmenlerin eylemlerini şekillendiren **felsefesi***
2. Faktör: *Eylem planı oluşturma ve takip etmeye **yetkinlik** düzeyi*
"**istek**"(felsefe) ve "**beceri**"(yetkinlik)

Farklılaştırılmış Bir Sınıfta Öğretmenlerin İletmeleri Beklenen Belirli Mesajlar

1	**Davet mesajı**	*Memnuniyet ve çalışma isteği* *"Burada olmanızdan ……… çok memnunum."*
2	**Yatırım mesajı**	*Çalışacağını söylemesi ve öğrencilerden de istemesi* *"….. için çok çalışacağım. .....sizden de bekliyorum. "*
3	**Kalıcılık mesajı**	*Başarısızlıkta yılmama ve birlikte üstesinden gelme* *"Her zaman ilk denemenizde … yapamayabilirsiniz."* *"Sizden asla vazgeçmeyeceğim. "*
4	**Fırsat mesajı**	*Kendisini geliştirmesi için fırsatlardan bahsetme* *"……. sizin için …………… bir fırsattır. "*
5	**Düşünme mesajı**	*Öğretmenin ne yapmalı - Öğrenci beklentileri* *" Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim………* *……………….. için sizden de aynısını isteyeceğim. "*

Duygular ve Öğrenme

a	**Korku**	** Öncelikli gereksinim güvenliktir.,* ** Hayatta kalma tepkisi "Savaş ya da kaç!"*
b	**Stres**	** Beyindeki duygusal merkez, bilişsel merkezi kontrolü altına alır.* ** Öğrenmeye ket vurulmuş olur.*
c	**Dalga geçilme zorbalık**	*Tüm dikkatlerini öğrenmeye veremezler.*
d	**Beceri seviyesi üzerindeki zorluk**	*Utanma duygusu* *Gülünç duruma düşme endişesi*
e	**Öğrencinin başarıyı hayal etmemesi veya arzulamamamsı**	*Daha çok öğrenme isteği yok.*

Zihin Temelli Eğitim İçin Üç Temel Unsur

1) *Duygusal İklim ve İlişki*
2) *Rahatlatılmış Uyanıklık ve Karmaşık Deneyimde Öğretim*
3) Derinleştirmedir.

Farklılaştırılmış Öğretimi Planlama Aşamaları

1) *FÖY'ün temel standartları dersin kazanımlarına göre belirlenir.*
2) *FÖY'ün içeriği; bilgi ve becerileri bütüncül kazandıracak şek. Yapılandırılır.*
3) *Öğrencilerin neyi bildikleri ve neleri öğrenmeleri gerektiği belirlenir.*
4) *Bilgi ve beceriler ile bunları kazanmaları için neler gerektiğini belirlenir.*
5) *Öğrencilerin bildiklerini göstermelerine fırsat sağlanır.*

PROGRAM TÜRLERİ PROGRAM GELİŞTİRME

GİRİŞ

Program Geliştirme

GUTEK	***EĞİTİM ' in Tanımı yapar*** *"Eğitim, en genel anlamıyla bireyi kültürel yaşama hazırlayan tüm sosyal süreçleri içerir."der.*

Eğitim Programlarının Şekillenmesini Etkileyen Önemli Etmenler

1) Toplumun ulaşmak istediği genel hedefler
2) Hükûmet politikaları
3) Birey ve toplumun gereksinimleri ve bu gereksinimlerdeki değişim
4) Bilimsel ve teknolojik gelişmeler …

Eğitim Programının Tanımı (Yabancı)

1	**BOBBİT**	*"Çocuk ve gençlerin yapmaları ve deneyimlemeleri gereken şeylerin toplamıdır."* *Eğitim programının temel sorunlarını işleyen **ilk** kitabı yazdı (1918)*
2	**TYLER**	*"Öğrenci yaşantılarının bütünüdür"*
3	**ENGLİSH**	*"Bir doküman ya da plandır."*
4	**POSNER**	*"Öğrenme ürünleri dizisidir."*
5	**ORNSTEİN-HUNKİNS**	*"Bir çalışma alanıdır."*

Eğitim Programının Tanımı (Yerli)

1	**VARIŞ**	*"Tüm faaliyetleri kapsar."* *Eğitim programları alanının öncüsüdür.*
2	**ERTÜRK**	*Yetişek "Düzenli eğitim durumlarının tümüdür."* *Eğitim programı kavramı yerine **"YETİŞEK"***
3	**SÖNMEZ**	*"Yetişekler, öğrencide gözlenmeye karar verilen hedef ve davranışları, onların içerikle bağlantısını, eğitim ve sınama durumlarını kapsar."* ***Eğitim programı** kavramı yerine **"YETİŞEK"***

Eğitim Programları Türleri (Tanımlara Göre)

1) Öngörüsel	*2)Tanımlayıcı (betimsel)*	*3) Öngörüsel- tanımlayıcı*
Reçete gibi neyin olması gerektiğini ele alır	*Çoğunlukla edinilmiş yaşantılara (geçmişe) vurgu yapar*	*İki anlayışı da kapsar*

Eğitim Programının "Ne Olduğuna" (Nedir?) İlişkin Yorumlar:

HEWİTT	**DEMEUSE - STRAUVEN**	**ELLİS**	**OLİVA**
ORNSTEİN - HUNKİNS	*"Bir kişinin eğitim programı kavramı ne kadar keskin ve netse öğrenme-öğretmeyle ilişkili faktörleri yok sayma ve gözden kaçırma eğilimi o kadar büyüktür."*		

Eğitim Programının Yapısı

(Bir programın birbiriyle ilişkili **4 öge** üzerine kurulu yapısı vardır)

1. Amaç/hedef (niçin)
2. İçerik (ne)
3. Öğretme-öğrenme süreci (nasıl)
4. Ölçme ve değerlendirme (ne kadar)

Program Türlerine İlişkin Yapılan Sınıflandırmalar

1	**EİSNER**	*a) Açık b) Dolaylı c) Örtük d) İhmal edilen*
2	**POSNER**	*a) Resmî b) Uygulamadaki c) Örtük* *d) İhmal Edilen e) Ekstra*
3	**CRAWFORD**	*a) Yazılı b) Öğretilen c) Test edilen*
4	**ENGLİSH**	*a) Resmî b) Resmî olmayan c) Örtük*
5	**GLATTHORN**	*a) önerilen b) yazılı c) öğretilen d) desteklenen e) test edilen f) öğrenilen g) örtük*
6	**SÖNMEZ ve ALACAPINAR**	*a) resmî yetişek b) örtük yetişek* *c) karşıt yetişek d) ek yetişek.*

Program Türleri		
1	RESMÎ	Resmî metinlerde açıkça belirtilen biçimdedir. Örn: MEB'in geliştirdiği programlar
2	UYGULAMADAKİ	Resmî programın uygulanışında ortaya çıkar.
3	TEST EDİLEN	Öğrenmeleri kapsayan program türüdür.
4	ÖRTÜK	Resmî / formal program dışındadır. (informal)
5	İHMAL EDİLEN	Resmî programda var ama uygulamaya konmaz!
6	EKSTRA	Okulun dışında yapılması planlanmış her türlü deneyim ve etkinlikleri içerir.
7	DESTEKLENEN	Programın desteklenmesi için sağlanan kaynakları içeren bir programdır.
8	ÖNERİLEN	Bilim insanları ya da meslek kuruluşlarınca hazırlanan program türüdür. Örn: Türk Eğitim Derneği (TEDMEM, 2015) "Ulusal Eğitim Programı 2015-2022"
9	KARŞIT	SÖNMEZ tarafından oluşturuldu. Resmî programın hedeflerinin tam karşıtını savunanları yetiştirme amaçlıdır.

Program Türleri (Eğitim Programlarıyla İlgili Bir Diğer Sınıflandırma)		
1	Eğitim P.	Kurum içi ya da kurum dışı tüm etkinlikleri kapsar. (Millî Eğitim Bakanlığında /eğitim kurumlarında) * En **genel** programdır. * Diğer programların çerçevesini oluşturur.
2	Öğretim P.	Öğrenme-öğretme etkinliklerinin planlanması ve uygulanmasını kapsar. * Eğitim programı içinde yer alır.
3	Ders P.	Öğretim programındaki ders ya da kursun amaçlarını, içeriklerini, öğrenme-öğretme ve değerlendirme süreçlerini kapsar.

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ

Eğitim Programı Nedir?		
1	HEWİTT	- Geliştirme ve bilgiye katkı sürecini temsil eder. - Eğitim süreçlerinin planlı ve sistemli olmalarını sağlar. - Durağan olamaz!
2	ORNSTEİN -HUNKİNS	- Dinamik olmaları gerekir - Ulaşılmaya çalışılan bir hedef değildir. - Bir yolculuk olarak düşünülmesi gerekir.
3	DEMİREL	Eğitim programının ögeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünündür.

Eğitim Programının Ögeleri	
a) *Hedef (amaç)*	***b)*** *içerik*
c) *öğretme-öğrenme süreci*	***d)*** *ölçme ve değerlendirme*
(Program geliştirme bir aşamalı süreç'tir.)	

ETKİLİ BİR PROGRAM GELİŞTİRME:

Türk Eğitim Sisteminde Program
DEMİREL *tarafından geliştirilen* ***Eklektik*** *(**seçmeci**) bir anlayışı içeren Program modeli temel alınmıştır.*

Program Geliştirme Süreci (Aşamaları)	
1) *Planlama*	***4)*** *Değerlendirme*
2) *Tasarlama*	***5)*** *Programa Süreklilik Kazandırma*
3) *Deneme*	

Program Geliştirme Süreci (Aşamaları)		
1	TYLER	Gereksinim belirleme (ihtiyaç analizi) ***TYLER*** tarafından gündeme getirildi.
2	MASLOW	Bireyleri güdüleyen en temel şey gereksinimlerdir. Gereksinimler prog. geliştirilmesi sürecine kaynaklık eder.

PROGRAMA SÜREKLİLİK KAZANDIRILMASI

Programın Sürekli Geliştirilmesinin Temel Gerekçeleri Nelerdir?
1) *Değişimin kaçınılmazlığı*
2) *Gereksinimlerin çeşitlenmesi*
3) *Programın dinamik bir yapıda olması*

PROGRAM DEĞERLENDİRME
Giriş

Eğitimde niteliğin artırılmasında Neler Etkilidir?
1) *Çağın gereklerine uygun programların geliştirilmesi*
2) *Amaçlara uygun öğretim etkinliklerinin planlanması ve uygulanması*

Program Değerlendirmenin Amacı ve İşlevi Nedir?		
1	BARNES	- ***Ne*** *değerlendirilecek?* - ***Niçin*** *ve nasıl değerlendirilecek?* - ***Kim / kimin için*** *değerlendirilecek?* - ***Nerede*** *değerlendirilecek?* - ***Ne*** *zaman değerlendirilecek?"*
2	ERTÜRK	Programın istenen davranış değişikliğini gerçekleştirmekte başarılı olup olmadığının belirlenmesi.
3	VARIŞ	* İç içe yürütülen bir süreçtir. * Değerlendirme bir program geliştirme faaliyetinin önemli bir aşamasıdır / Sürekli bir yönünü oluşturur.
4	POSNER	Belirli bir amaç doğrultusunda yapılan incelemelere dayalı olarak programın değerinin belirlenmesidir.
5	ORNSTEİN - HUNKİNS	Bir konu hakkında karar vermek için bilgi toplama sürecidir.
6	OLİVA	Bilimsel temelleri olan bilgi toplama sürecidir.
7	WİLES - BONDİ	Program değerlendirme çeşitli çalışmaları kapsayan bir süreçtir.
8	MELROSE	Bir programın değerini , yararlılığını ya da bireye, gruba, hizmet sunulan kuruma uygunluğunu belirleme sürecidir.

Program Değerlendirme (Tarihi Süreç)
İlk değerlendirme çalışmaları Öğrenci başarılarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Program Değerlendirme Bağlam Nedir?
Bir olay veya durumun ilişkiler örüntüsüdür. (Sosyal, kültürel, coğrafi,ekonomik, siyasal,tarihsel, psikolojik)

PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ

Program Değerlendirme Süreci	
YÜKSEL - SAĞLAM	*Program değ. yaklaşımlarından ve modellerinden bağımsız Bu sürecin aşamalarını 3(üç) aşamayı içeren bir bakış açısı* **1)** Planlama **2)** Uygulama **3)** Değerlendirme

Değerlendirmeyi yürütecek değerlendirmeci kim olmalıdır?	
Dış Değerlendiriciler Projeyle İlgisisiz Bağımsız Kişiler	**İç Değerlendiriciler** Programın İçinden Kiş.

Program Değerlendirme Süreci	
ORNSTEİN -HUNKİNS	* Çoğu araştırmacı tarafından kabul gören bir dizi adımdır. * Değerlendirici bir eylem planı yapmalıdır.

Program Değerlendirme Sürecindeki Adımlar	
1	Değerlendirilecek programdaki olguya odaklanma
2	Bilginin toplanması
3	Bilginin organize edilmesi
4	Bilginin analiz edilmesi
5	Bilginin raporlaştırılması
6	Bilginin sürekli olarak gözden geçirilmesi

Program Değerlendirme Türleri (Değerlendirme Biçimine Göre)	
1) Formal değerlendirme	2) İnformal değerlendirme
Sistematik bir süreci içerir. * Yapılandırılmış bir değ. türüdür. * Uzmanlık gerektirir.	* Sistematik değildir! (Değersiz, geçersiz diyemeyiz!)

Program Değerlendirme Türleri (Değerlendirme amacına göre)	
1) Biçimlendirici değerl.	2) Toplam değerlendirme
İlk aşamada durumu gözden geçirme	Prog. uygulama sonra yapılır.
Programın niteliğinin artırılmak	"Eğitim prog. başarılı oldu mu?"

Toplam değerlendirmenin 4 (dört) düzeyi	
1. Tepkiler açısından	2. Öğrenme açısından
3. Transfer etme açısından	4. Sonuçlar açısından

Program Değerlendirme Yaklaşımı (FİTZPATRİCK ve ARKADAŞLARI)		
1	Hedefe Dayalı	* Programın hedeflerinin belirlenmesi * Hedefler doğrultusunda çıktı değerlendirme
2	Yönetime Dayalı	* Yöneticilere .... bilgi sunmaya odaklıdır. (+) Tasarı aşamasındayken tartışma fırsatı (-) Kritik durumların gözden kaçırılması
3	Uzman Odaklı	* En eski ve en çok kullanılan yöntemlerdendir. * Prog. niteliğine ve uzman kararı odaklıdır (+)Birçok alanda uygulanma / Verimlilik
4	Tüketici / Yararlanıcı	* Ürün ve hizmetlerden yararlananlar değerlendirme pozisyonundadır.
5	Katılımcı Odaklı	* Paydaşlar değerlendir. yardım etmek üzere sürece katılır.

Kavramlar ve Kavram Öğretimi

Türk Dil Kurumuna göre kavram:
"Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarım."

Kavramların Özellikleri SENEMOĞLU		
1	Öğrenilebilirlik	Doğuştan değil sonradan öğrenilir (Deney)
2	Kullanılabilirlik	Farklı kullanım alanları (İsteğe bağlı)
3	Açıklık	Anlaşılabilirlik - Ortak fikir birliği
4	Genellik	Hiyerarşik organize etme (Genelden özel hâle geçme)
5	Güçlülük	Diğer kav. anlaşılmasına yardımcı oluyorsa güçlüdür

Kavram Geliştirme Süreçleri YAĞBASAN, GÜLÇİÇEK		
1	Genelleme	* Nesne, olay veya olguların özelliklerinden yola çıkarak bir genel ilkeye ulaşma sürecidir.
2	Ayrım	Benzemeyen özelliklerin vurgulanması
3	Tümevarım	Genele ulaşma, çıkarım yapma sürecidir.
4	Tanımlama	Kavramların özelliklerini açıklamadır
5	Tümdengelim	Örneklerle genel hâlin açıklanma sürecidir.

Kavram Öğrenmede Öğrenme Kuram ve Yaklaşımları		
1	JEAN PİAGET	**Bilişsel Yaklaşım** Öğrenmeyi şemalar ile ifade eder
2	BRUNER	**Yapılandırmacı Yaklaşım** Öğrenme bilgi yığını değil, **örüntüdür**.
3	DAVİD AUSUBEL	**Tümdengelim** * Yapılandırmacı yaklaşımın tersidir * Anlamlı sunuş yoluyla öğrenme temelli

Kavram Yanılgılarının Basit Hatalardan Farkı?
1. Uzunca bir sürede bireyin **zihninde** oluşur
2. Çoğu kez bu bilgilerin değiştirilmesi **zordur**
3. Kavram yan. değişimine öğrenciler **direnç** gösterir
K.Y. : Önceki bilgilerin bilimsel doğru bilgi ile ters düşmesidir

Kavram Yanılgılarının Çeşitli Nedenleri Nedir?
1. Eğitim sürecinde yanılgıların yeterince ele alınmaması
2. Öğretim materyallerinin kavram yerine genellenmesi
3. Öğretim materyali ders kitaplarındaki eksik ifadeler
4. Yazılı ve görsel medya
5. Günlük hayatta kullanılan dil

Var Olan Kavram Hangi Şartlarda Değişir?
1. Mevcut kavramda hoşnutsuzluk olmalıdır
2. Yeni kavram anlaşılır olmalı
3. Yeni kavram mantıklı olmalı
4. Yeni kavram işe yarar olmalı

Kavram Öğretiminde ve Yanılgıları Tespitinde Görsel Tasarım Araçları	
1. Kavram haritaları * JOSEPH D. NOVAK kaynaklıdır. * AUSUBEL'in anlamlı öğrenme kuramına dayalıdır * Kavram ilişkileri gösteren **grafiksel** bir **görsel araçtır**.	**4. Kavram karikatürleri** * Günlük hayattan bilimsel bir olay *. İnsan veya hayvan karikatürü (İsimlendirilir)
2. Zihin haritaları * **TONY BUZAN geliştirdi.** **Not alma tekniği olarak ortaya çıktı.**	**5. Metaforlar ve analojiler**
3. V-DİYAGRAMLARI **D.BOB GOWİN ve arkad. geliştirdi.** ***Lab. araştırmalarının etkili olması**	**6. İki / üç aşamalı testler**

Akran Öğretimi Yön. (Nelere Olumlu Etkisi Vardır?)	
1. Kavramsal öğrenme	3. Öğrenme zorluklarını giderme
2. Problem çözümünü artırma	4. Öz güven

ERİC MAZUR
Akran Öğretimi Yaklaşımı çalışmaları var. (Harvard Üniversitesi)
Çıkış noktası
Öğrencilerin sayısal verilerle problemleri çözerken
İşin derinlemesine kavramsal anlamının anlaşılmadığına yöneliktir.

Akran Öğretiminde En Fazla Kullanılan Yönteminde		
1	**El kaldırma**	*En kolay ve kısa sürede öğrenci cevapları alınır*
2	**Flaş kartlar**	*Farklı renk ve formlarda A, B, C gibi kartlar …*
3	**Tarama formları**	*Büyük gruplarda tercih edilebilir*
4	**Clickers**	*Teknolojik bir uygulamadır. (uygulama aparatı)*
5	**Çevrim içi yanıt sistemleri**	*Web 2.0 araçları yardımıyla uygulanır*

OKUL DIŞI ÖĞRENME TÜRLERİ

Formal Öğrenme	**Non-Formal Öğrenme**	**İnformal Öğrenme**
Genellikle okulda	Okul dışı kuramlarda	Her yerde
Motivasyon daha dışsal	Motivasyon gen. içsel	Temelde içsel motivasyon
Yapılandırılmış	Yapılandırılmış	Yapılandırıl**ma**mış
Zorunlu	Genellikle gönüllü	Gönüllü
Öğretmen liderliğinde	Rehber/öğretmen liderliğinde	Gen. öğrenenin öncülüğü
Öğrenme değerlendirilir	Öğrenme gen. değerlendiril**me**z	Öğrenme değerlendiril**me**z
Ardışık	Genellikle ardışık değil	Ardışık değil
Gen. önceden **planlı**	**Gen**. önceden planlanlı	Kendiliğinden

Okul dışı öğrenme:
İnformal ortamlarda formal öğrenme faaliyetlerinin yürütülmesidir.

Akran Öğretiminde Etkinlikler hazırlanırken (İçerik-yöntem-ortam ilişkisine dikkat etmelidir….)		
1	**İçerik**	*"**Ne**" sorusuna cevap verir. niteliktedir. (Etkinliğin konusu)*
2	**Ortam**	** "**Nerede**" sorusunun cevabıdır.* **İçeriğe yani kazanıma uygun sınıf dışı ortamdır.*
3	**Yöntem**	** "**Nasıl**" sorusuna cevap verir.* ** İçeriğe uygun bir ortamda etkinliğin nasıl gerçekleştirileceği*

Okul Dışı Öğrenme Ortamları

ETKİNLİK ÖNCESİ HAZIRLIKLAR	*ETKİNLİĞİN UYGULANMASI*	*ETKİNLİK SONRASI DEĞERLENDİRME*
Organizasyon Akademik ön hazırlıklar	*Sahada uygulama aşaması*	*Değerlendirme*

Okul Dışı Öğrenme Faaliyetleri Sonrası
Ölçme-Değerlendirme Araçları

Kavram haritaları	Metin çözümlemesi	Fotoğraf sergisi
Zihin haritaları	Bulmacalar	Kompozisyon/mektup
Etkinlik sonrası değerlen.	Gazete/poster/broşür	

Nereler okul dışı ortam sayılır?
(Öğretim programındaki kazanıma uygun her ortam)

Kurumsal yapılar	*Müzeler, bilim merkezleri*
Açık alanlar (Park, okul bahçesi …)	*Hastane, sanat merkezleri*

Eğitimde Etkili Geri Bildirim
Türkiye'de
Eğitim Ortamlarındaki Çeşitliliğin Temel Kaynakları ?

Gelir dağılımındaki eşitsizlikler	Öğrenme güçlüğü yaşayan bireyler	Özel gereksinimli bireyler

En Geniş Tabanlı Öğrenmeler Hangileridir?

Yaparak ve yaşayarak ulaşılan öğrenmelerdir.

Öz Güven Nedir?

Okul ekosistemindeki tüm paydaşların
o bireye dair izlenimlerinin toplamıdır.

Etkili Geri Bildirim - Öğrenme Sürecinde		
1	**BLOOM**	***"Tam öğrenme modeli"***
2	**SENEMOĞLU**	*"**Akademik öz güven** akademik başarıyı etkiler"*
3	**GÖKER**	*Geri Bildirimler hangi açılardan Farklılaşır?* ***a)** yapıcı / düzeltici / negatif* ***b)** güçlendirici / pozitif*
4	**SCHUNK**	*G.B. katılımın niteliğine ilişkin unsurları da içermelidir.*

Geri Bildirimler Çeşitleri (Yön Açısından)

a) Pozitif geri bildirim	***b) Negatif geri bildirim***
Olumlu ifadeler (Problemi çözme yaklaşımın doğru … vb)	*Olumsuz ifadeler* (Cevabın yanlış, ödevin yetersiz…)vb)

Geri Bildirimler Çeşitleri (İçerik Açısından)

a) Sınırlı geri bildirim	***b) Ayrıntılı geri bildirim***
Öğrenmeye etkisi sınırlıdır (doğru, yanlış, eksik vb.)	*Öğrenme üzerinde olumlu etki* (Matematiksel işlemlerde hatan var, toplama işlemini gözden geçirmelisin)

Geri Bildirimler Çeşitleri (Zamanlama Açısından)

a) Anlık geri bildirim	***b) Gecikmiş geri bildirimler***
Uzaktan eğitim ortamlarındadır	*dönüt ve düzeltmeler* (Ödevlere, projelerine, çalışma kâğıtları …)

Geri Bildirimler Diğer Hedefleri ?

Sadece bilişsel değil
Üstbilişsel becerileri ve duyuşsal özellikleri geliştirmeyi de hedefler.

Bilişsel G.B	*Yapılan bir çalışma içerisinde eksik olan yerleri belirleme*
Üstbilişsel G.B	*Stratejilerle öğrenme etkililiğinin artmasına yönlendirme*
Duyuşsal G.B	*İlgi, tutum ve motivasyona yönelik ifadeler kullanılması*

Etkili Geri Bildirim Sürecinde Web 2.0 Araçları		
1	**Kahoot**	** Anlık geri bildirim verilebilmektedir.* ** Sınırlı geri bildirimler (doğru, yanlış vb.).*
2	**Formative**	** Anlık geri bildirim verilebilir* ** Ayrıntılı geri bildirimler düzenlenebilir.*
3	**Socrative**	** Çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve kısa cevaplı* ** Anında onaylayıcı ya da detaylı geri bildirimler*
4	**Edmodo**	** Sanal sınıf - Öğretmen ve akran geri bildirimine* *- Tartışma forumları açılabilir*
5	**Google drive**	** Ortak dokümanlar oluşturulabilir.* ** Öğretmenler ortak çalışma yürütebilir.*

Öğrenme ile İlgili Bazı Kavramlar		
1	**Refleks**	*- Doğuştan gelir ve Bilinçsizdir.* *- Uyarıcıya karşı belli ve basit (hızlı) davranış gösterme* *- Hayati öneme sahiptir. (Ateşten elimizi çekmemiz)* *- **İçgüdüye** göre daha **basit** yapılıdır.* *- Ertelenebilir ancak engellenemez! (**İçgüdü** ise ertelenemez!)*
2	**İçgüdü**	*- Doğuştan gelir ve Bilinçsizdir.* *- İçinden geldiği gibi davrandığında ortaya çıkar.* *- Karmaşık yapılıdır. (Refleks daha basittir)* ** İnsanlarda içgüdü yoktur! ("içgüdüsel davranışlar")*
3	**Yaşantı**	*Öğrenme, yaşantılar yoluyla ortaya çıkmalıdır.*
4	**Davranış**	** Davranışçı kuramlara göre:* *- Organizmanın gözlenebilen her türlü etkinliğidir.* ** Bilişsel kuramcılara göre:* *- Gözlenebilen ya da gözlenemeyen etkinliklerinin tümü …*
5	**Öğretme**	** Bireyin öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işi.*
	Öğretim	** Bireyin öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işi.*

Öğrenme ile İlgili Bazı Kavramlar
(Davranışları Genel Olarak Üç Grupta Toplanır)

Doğuştan Gelen	***Geçici***	***Sonradan Kazanılan***
İçgüdüsel – refleksif Öğrenmeyle değişmez! (Kalp kasımızın çalışm.)	*Alkol, ilaç gibi etkenlerle oluşur* *Geçicidir*	*Doğuştan getirilmez!* *Öğrenmeyle kaz.lır.* *(Ağlama ile ist. Alma)*

Öğrenme Ürünü Olan Davranış Türleri

İstendik Davranışlar	***İstendik Olmayan D.***
1. Planlı eğitim ile kazanılır. *2. Gelişigüzel kültürleme ürünü dav.*	-------------------------------

Öğrenme İçin Temel İlkeler

1. Öğrenme hedefe yöneliktir.
2. Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.
3. Öğrenme bilginin örgütlenmesidir.
4. Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir.
5. Öğrenme gelişimden etkilenir.
6. Öğrenme stratejiktir.

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (olumlu-olumsuz)

a) Olumlu faktörler	*b) Olumsuz faktörler*
(öğrenmeyi kolaylaştıran)	*(kolaylaştıran - zorlaştıran)*

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (doğrudan - dolaylı)

a) Doğrudan etkileyen	*b) Dolaylı etkileyen*
1. Öğrenenden kaynaklı 2. Öğrenme malzem. kaynaklı 3. Öğrenme yönt. kaynaklı	*1) Öğreten (öğretmen) 2) öğrenme ortamı*

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler
a) Doğrudan etkileyen Faktörler
(Öğrenenden Kaynaklı)

***A.** Türe Özgü Hazır Oluş*	*Tüm üyelerinin Otomatik gösterir. (Papağanın konuşması)*
***B.** Olgunlaşma*	** Öğrenmeyle kazanılan davranışların ön koşulu * Yaş ve zekâ ile ilişkilidir.*
***C.** Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı*	** Uyarıcılara kapalı olması - Uyarılmışlık düzeyinin düşük (uyku hâli) * Çok fazla uyarıcı alması - Uyarılmışlık düzeyinin yüksek (panik hâli) => Her iki durum da öğrenmeyi zorlaştırır.*
***D.** Eski Yaşantıların Aktarılması*	** Yeni bir bilginin öğrenilmesi - Ön (eski) yaşantılara bağlıdır.*
***E.** Güdü (Motivasyon)*	** İstekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve İlgileri kapsar ...*
***F.** Dikkat*	*Bilincin belli bir noktada toplanmasıdır.*

Öğrenmede Aktarım (Transferans)

1. Olumlu Aktarma	*Aktarmanın yeni öğrenmeye katkısı vardır Bisiklet kullanan motosikleti kolay öğrenir.*
2. Olumsuz Aktarma	*Aktarmanın yeni öğrenmeye Engelleyicidir İki parmak daktilo kullanan, 10 parmakta zorlanır.*

Olumsuz transferle ilişkili olan "Ket Vurma"

a) İleriye ket vurma	*Eskinin daha yeni öğrenileni hatırlamayı engellemesi (Kart şifresini eski kart şifresiyle karıştırması)*
b) Geriye ket vurma	*Yeninin eskiyi hatırlamayı engellemesi... Almanca'dan sonra İngilizce öğrenmeyle Alm. Kelimeleri unutması*

Öğrenmede Aktarım (Transferans)
SOLOMON - PERKİNS

a) Alt düzey Transfer	*b) Üst düzey transferans*
Spontane (kendiliğinden) veya otomatik gelişmiş ve iyice yerleşmiş becerilerdir.	*Soyut ve zihinseldir.*

Öğrenmede Aktarım (Transferans)
Güdü (Motivasyon)
(İstekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri kapsar.)

Dürtü: Açlık, susuzluk, uyku, cinsellik gibi fizyolojik kökenli **güdülerdir**.

Gereksinim (ihtiyaç): Başarı, sevgi, statü gibi daha **karmaşık** olan **güdülerdir**.

Güdülemede 4 (Dört) Önemli Kavram

1. İhtiyaçlar	*(Fizyolojik- psikolojik sağlık için gerekli olanlar)*
2. Değerler	** Kendisi için faydalı görüp elde etmeye ve/veya sürdürmeye çalışır*
3. Amaçlar veya niyetler	** Güdü, amaca veya değere ulaşma isteğidir. * Bütünleştiriricidir*
4. Duygular	*Fizyolojik- psikolojik sağlık için gerekli olanlar...*

Güdülerin Kaynakları Nelerdir?

a) İçsel kaynaklı	*b) Dışsal kaynaklı*
*Harekete geçiren durumlar * **Fizyolojik (** açlık, susuzluk) * **Sosyal(** merak, ilgi ...)*	*Öğrenme esnasında dışsal etkiler Ödül, cezadan kurtulma, sosyal onay*

*=> Kişi öğretmeninin gözüne girmek için çalışırsa → **Dışsal kaynaklı** güdülenir.*
*=> **Merak** ettiği şeyleri çalışıyor ve keyif alıyorsa → **İçsel kaynaklı** güdülenir.*

Güdü Çeşitleri (Bireyi Harekete Geçiren Güdüler)

1) Birincil güdüler	*2) İkincil güdüler*
Daha çok fizyolojiktir. (Açlık, susuzluk, uyku,...)	*Öğrenme yaşantıları sonucunda oluşur. (Başarma, güç, ait olma, egemenlik)*

*=> Para ile karın doyurma → Fizyolojik (**Birincil** güdü)*
*=> Para güçlenip yakın ilişkiler kurma → (**İkincil** güdü)*

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler *(Öğrenilecek Malzeme)*

A) Algısal Ayırt Edilebilirlik	*Etrafındaki malzemeden kolay ayırt edilebilenler → Çabuk öğrenilir.*
B) Anlamsal Çağrışım	*Öğrenilmek istenenler önceki bilgi birikimleriyle ne kadar ilişkiliyse => Öğrenme o kadar kolaylaşır.*
C) Kavramsal Gruplandırma	*Birbirine yakın veya benzer kavramları öğrenmek kolaydır.*

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler *(Öğrenme Yöntemleri)*

A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman	*Bireysel farklılık gösterir **"Aralıklı çalışma"** - **"Toplu çalışma"** (tekrarlı-sistematik) (sıkışık – yoğun) (+) (-)*
B) Öğrenilen Konunun Yapısı	** Öğrenme malzemelerinin (konu, kitap...) - Kendine özgü bir yapısı vardır.*
C) Öğrencinin Aktif Katılımı	*Öğren. öğrenme malzm. karşısındaki duruşu*
D) Geri Bildirim	*Öğrenme sonucunun hemen bilinmesidir.*

Öğrencinin Aktif Katılım Aşaması

1. Not tutma (Dinleme)	**6.** Grafik veya şema çizme (yazma)
2. Önemli yerl. altını çizme (okuma)	**7.** Örnekleri yazma (yazma)
3. Gözden geçirme (okuma)	**8.** Yüksek sesle tekrar yapma (anlatma)
4. Ana hatları çıkarma (okuma)	**9.** Başkasına anlatma (anlatma)
5. Ana fikri çıkarma (yazma)	....

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

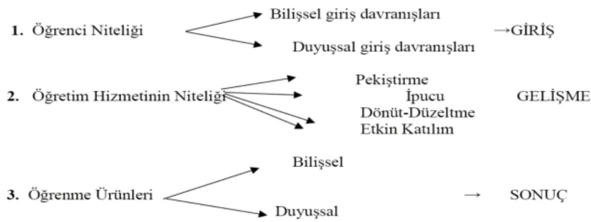
1	**AUSUBEL**	***Sunuş Yoluyla Öğretim – Anlamlı Öğrenme*** ** Öğretmen merkezli bir stratejidir. * Öğretmen – öğrenci etkileşimi yoğundur. * Öğrenci aktivitesi düşüktür. - Kısa sürede çok bilgi aktarılır (+) - Kalabalık sınıflar için idealdir (+) - Sadece bilgi düzeyindeki hedeflerin öğretilir (-) - Üst düzey hedeflerde kullanılmaz. (-) - Öğrenci aktivitesi düşüktür. (-) - Sıkıcı olabilir. (-) - Öğrencilerden dönüt almak zordur. (-)*
2	**BRUNER**	***Buluş Yoluyla Öğretim – Örnek Kural*** ** En önemli özelliği öğrenme güdüsünü artırmasıdır. * Bilgiye kendisi ulaşmalı ve bilgiyi keşfetmelidir. * Öğretim sürecinin merkezinde öğrenci vardır * Tümevarım yöntemi kullanılır. * Güdüleyici bir yaklaşımdır. - Yaşayarak öğrenme → Kalıcı öğrenme (+) - Üst düzey düşünme becerilerini geliştirir. (+) - Zaman alır ve maliyeti yüksektir. (-) - Ön bilgiler yoksa amacına ulaşmaz. (-) - Karmaşık bazı konularda sonuca ulaşmayabilir. (-) - Olgu öğretiminde etkili değildir. (-)*

3	**J. DEWEY**	***Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi*** ** Öğrenci merkezli bir stratejidir.* ** Öğrenci etkinlikl. dayalı bir problem çözme sürecidir.* ** Tümevarım ve tümdengelim yöntemleri kullanılır.* ** Buluş yoluyla öğretim stratejisine benzer.* ** Öğretmen bir yol gösterici, yönlendirici bir rehberdir.* *- Üst düzey düşünme becerisini kazandırır. (+)* *- İletişim, sorumluk alma becerisi kazandırır. (+)* *- Maliyeti yüksek (-)* *- Zaman alır (-)* *- Kalabalık sınıflarda uygulanması zor (-)* *- Yetersiz öğrencilerde uygulanması zor (-)* *- Her yaşa uygun değildir (-)*
4	**BLOOM**	***Tam Öğrenme Stratejisi (Yaklaşımı)*** ** Bilgi ünitelere ayrılmıştır.* ** Hazırbulunuşluk düzeyine göre öğretim* ** İhtiyacı olan ek öğretim zamanı / imkanı vermeli* * Bloom → eğitimdeki normal dağılım eğrisini reddeder - Sola çarpık bir grafik oluşmasını kabul eder. - %90''ın dışında kalanlar da tam öğrenmelidir. - Öğretmene büyük görev düşmektedir . ** Tüm öğrencilerin başarılı olacağını savunur.* *"Öğrenemeyen öğrenci yoktur, öğretemeyen öğretmen vardır."*

Tamamlayıcı Öğretim Etkinlikleri

** **Öğretmen** veya **özel öğretici** tarafından gerçekleştirilir.*
*- Bire bir **(özel ders)** veya küçük gruplarla öğretim (okulda, evde ek -ödev)*
- Tekrar öğretim (farklı yöntem ve tekniklerle)
- Kaynak ve yardımcı kitaplarla / Eğitsel oyunlarla / Bilgisayarlı öğretim

Tam Öğrenmenin 3 Temel Değişkeni

Tam öğrenmede
***Giriş (Öğrenci Niteliği) kısmı** → **Bağımsız** değişken*
***Gelişme (Öğretim Hizmetinin Niteliği)** kısmı → **Bağımsız** değişken*
***Sonuç (Öğrenme Ürünleri) kısmı** → **Bağımlı** değişkendir.*

Tam Öğrenme

1. Öğrenci Niteliği: *Öğrencinin sürecin başında taşıması gereken özelliklerdir.*
a) Bilişsel Giriş Davranışları:
- Daha önce öğrenilmesi gereken; Bilgi, beceri ve yetenekler
b) Duyuşsal Giriş Davranışları:
- Öğrenme ünitesine karşı; ilgisi - tutumu -akademik öz güveni (benlik)

2. Öğretim Hizmetinin Niteliği:
Öğretim hizmetinin niteliğini 4 (dört) öge belirler:
1. İpuçları — *3. Pekiştirme*
2. Öğrenci katılımı — *4. Dönüt-Düzeltme (Geri Bildirim)*

Eğitimde Güncel Yaklaşımlar
Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı
(PİAGET, VYGOTSKY, DEWEY, GESTALT, BRUNER)

Yapılandırmacılıkta öğrenme: *Deneyime bağlı anlam oluşturma sürecidir.*
** Bu süreçte öğrenci aktiftir.*
** Anlam oluşturan öğretmen değil, öğrencidir.*
** Nesnel bilgiyi reddeder.*

** Değerlendirme, öğretim sonucuna dönük değildir!*
** Değerlendirme, öğretim sürecine dönüktür (portfolyo)*
** Yapılandırmacılık →Buluş yoluyla öğrenmenin geliştirilmiş hâlidir.*

* Yapılandırmacılık ile Buluş yoluyla öğrenmenin Farkı

** Buluş yolunda*
- Öğrenci öğretmen yönlendirmesiyle düşünerek ilke ve genellemelere ulaşır.
** Yapılandırmacılıkta*
- Rehberlik sonrası Birincil bilgi kaynaklarıyla anlam üretir.

Yapılandırmacı Öğrenme Kuramı

1	**PİAGET**	***Bilişsel yapılandırmacılık*** *Öğrenme, zihinsel yapıda meydana gelir*
2	**VYGOTSKY**	***Sosyal yapılandırmacılık*** *Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşimiyle oluşur.*
3	**VON GLASERSFELD**	***Radikal Yapılandırmacılık*** *Bilgi sadece birey tarafından oluşturulabilir.*

Eğitimde Güncel Yaklaşımlar
Proje Tabanlı (Dayalı) Öğretim Yaklaşımı
(JOHN DEWEY, KİLPATRİCK VE BRUNER)

Proje tabanlı öğretim yöntemi
** Bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek,*
** Öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda*
*- **Araştırma** yapmalarını, sonuçlarını bir **raporla** düzenlemelerini*
*- Sınıfta ya da yarışmada **sunmalarını** amaçlar.*

Sınırlılıkları:
- Zaman sorunu
- Sınırın iyi çizilmesi gerekir. (Yoksa hedeften sapma meydana gelir.
- Her zaman orijinal ürün ortaya çıkmayabilir.
NOT:** Sonucunda **Mutlaka** bir **iş, ürün, performans (proje) ortaya konmalıdır.

Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımı

**** JOHN DEWEY (Probleme dayalı öğrenme yaklaşımı)***
***- İlerlemecilik Eğitim Felsefesi Akımı** ve*
- Araştırma-inceleme

**** Probleme dayalı öğrenmenin temeli***
*- **J. Dewey**'in "**Yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi**"nden alınmıştır.*

Problem Çözme Yönteminde Kullanılan İşlem Basamakları

*1.Problemi **hissetme***	*5. **Veri toplama** (problem çözümü için)*
*2. Problemi **tanımlama***	*6. Hipotezleri **test etme** (Doğru-yanlış)*
*3. Prob.ilgili bilgilerin **toplanması***	*7. Problemin **çözümü***
*4. Problemle ilgili **hipotezler** kurma*	*8. Sonucu **raporlaştırma***

Problem Çözme Yöntemindeki
Problem Durumlarında (Öğrenme Senaryolarında)
Bulunması Gereken Özellikler

En önemli özellik => Gerçek yaşamla ilgili olmalı.

Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının
Öğrencilere Kazandırdıkları Özellikler

Problem çözmeyi öğrenmek => Öğrenmeyi öğrenmektir.

Beyin Temelli Öğrenme (Nörofizyolojik Kuram)
(HEBB, CAİNE CAİNE)

** Öğrenciler öğrenme sürecine etkin katılım sağlamalıdır.*
- Öğretmen ise rehber rolündedir.
** **Yapısalcı yaklaşım** gibi **yaparak-yaşayarak öğrenmeyi** savunur.*
- Öğrenme 5 duyu organına hitap etmelidir (temeli budur.)
Caine and Caine'ne göre
** Beynin her iki lobunun da kullanımı kapasitesiteyi, kat kat artırır.*

Beyin Temelli Öğrenmenin İlkeleri

1- Beyin paralel bir işlemcidir. (Aynı anda birçok işlemi yapabilir.)
2- Öğrenme fizyolojik bir olaydır.
3- Beyin, parçaları ve bütünleri aynı anda algılar.
4- Öğrenme bilinçli ve bilinçsiz süreçleri içerir.
5- En az iki farklı türde belleğimiz vardır: (1. Uzamsal 2. Ezberleyerek)
6- Her beyin kendine özgü düzenlenmiştir. (Öğrenme yolu farklıdır.)
7- Anlamı araştırma doğuştandır. (Merak ve keşfetme doğuştan gelir)
8- Anlamı araştırma, örüntüleme yoluyla olur. (Beyin düzenli öğrenir.)
9- Örüntü oluşturmada duygular önemlidir.
10- Öğrenme teşvikle artar, korkuyla azalır.
11- Öğrenme hem odaklanmış dikkati hem de çevresel algılamayı içerir.

Harmanlanmış Öğrenme
(Birden fazla paylaşım yolu kullanan bir öğretim programıdır)

HORTON
** Harmanlanmış öğrenme*
- Web destekli öğrenme ile sınıftaki öğrenmenin birleştirilmesidir
- Yeni bir yaklaşımdır. (Teknoloji etkisi)

SİNGH ve **REED**
Harmanlanmış öğrenme
** **Doğru** becerilerin, **doğru** kişiye, **doğru** zamanda kazandırılması için **Doğru** kişisel öğrenmeyle **doğru** öğrenme teknolojilerinin eşleştirilmesiyle ve öğrenme amaçlarının uygulanmasıyla*
=> En yüksek başarıyı sağlamaya odaklanır.

Harmanlanmış Öğrenme Bileşenleri

SİNGH ve REED**'e göre **öğrenme yaklaşımları
** Eş zamanlı (synchronous) fiziksel biçim*
** Öğretmen liderliğinde sınıflar ve öğretmen*
** Katılımlı laboratuvar çalışmaları ve çalıştaylar / Alan gezileri*

Eş Zamanlı (Synchronous) Çevrim İçi Biçimler (Canlı e-öğrenme)

** e-görüşmeler / toplantılar*
** Koçluk (coaching)*
** Web seminerleri ve radyo / TV yayını*
** Sanal sınıflar*
** Mesajla anında görüşme*

Eş Zamanlı (Synchronous) Çevrim İçi Biçimler (Canlı e-öğrenme)

Kişisel Hızda Farklı Zamanlı (Asynhronous) Biçimler:
** Doküman ve web sayfaları*
** Web/bilgisayar destekli eğitim modülleri*
** Değerlendirme/test ve anketler*
** Benzetişimler*
** Mesleki yardım ve elektronik performans destek sistemleri*
** Canlı olay kaydı*
** Çevrim içi öğrenme toplulukları ve tartışma forumları*

Yaşam Boyu Öğrenme Yaklaşımı

** Yaşam boyu öğrenme, örgün eğitim ve yaygın eğitimin birleştirilmesidir.*
** **Öğrenme yalnızca okulda gerçekleşmez**!*
*- Tüm yaşam süresince (ev, müze, kütüphane, etkinliklerde vb.) **devam eder.***

Temel ilkesi : *Bilinçli ve amaçlı) yaşam boyunca öğrenmeye devam etmektir.*

Temel amacı : *Bireyin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamaktır.*

Yaşam Boyu Öğrenme Yaklaşımında Yanlış Anlayışlar

Yaşam Boyu Öğrenme
** Sadece yetişkinleri kapsamaz.*
** Sadece meslek ve beceri kazandırmaz. (Bireysel, sosyal vb. beceri)*
** Tesadüfi oluşmaz. (Birey isteyerek, bilinçli, amaçlı öğrenir)*

İşbirlikli Öğrenme Yaklaşımı

J. DEWEY
** Geleneksel sınıflardaki öğrencilerin yarışına ve rekabetine son vermek ister.*
- Başarıya birlikte ulaşmayı hedefleyen bir yaklaşımdır.
*- **"Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için"** anlayışı hâkimdir.*
** Öğretmen rehberdir, yönlendiricidir.*
** **Kubaşık** (işbirliğine dayalı öğrenme) **öğrenmede p**aylaşılmış bir liderlik var.*

Sınırlılıkları:
- Başarılı ve bireysel çalışmayı seven öğrencilerin başarısını düşürebilir.
- Değerlendirme aşaması zordur.
- Grup içerisinde bireyleri ayrı ayrı değerlendirmek güçtür.
- Çalışmalar bir kişi üzerinde kalabilir.

İş Birliğine Dayalı Öğrenmeyi Başarılı Bir Şekilde Uygulamak İçin (6 Temel İlke)

1. Olumlu bağlılık (bağımlılık): "Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için"
2. Yüz yüze etkileşim: Öğrencilerin birbirlerini desteklemeli
3. Kişisel sorumluluk (ve bireysel değerlendirilebilirlik):
** Her üye kendine düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmelidir.*
4. Sosyal beceriler kullanılmalı
5. Grup çalışmalarına yön verilmeli
6. Eşit başarı ilkesi:Her öğrenci eşit fırsata, imkânlara sahip olmalıdır.

Öğretim İlkeleri

1. Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi:
- Bütün uygulamalar hedeflere ve kazanımlara uygun olmalıdır.

2. Öğrenciye Görelik İlkesi:
- Geleneksel yöntemlere tamamen zıttır.

3. Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi:
- Öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi dikkate alınmalıdır.

4. Hayatilik İlkesi (Yaşama Yakınlık, İşevurukluk):
- Eğitim-öğretimin en önemli amacı bireyi hayata hazırlamasıdır.
- Okul, hayatın bir parçası olmalıdır. (Hayatı sınıfa taşımalıyız.)

5. Transfer İlkesi:
- Derste öğrendiğini günlük hayata aktarabilmelidir.
** Yaşamdakini sınıfa aktarıyorsak => Hayatilik*
** Sınıftakini yaşama aktarıyorsak => Transfer*

6. Yaparak Yaşayarak Öğrenme (Uygulanabilirlik, Aktivite):
- Öğretimde öğrencinin aktif olmasıdır.

7. Ekonomiklik İlkesi:
** Öğretim hedeflerinde süre ve emeğin minimize edilmesidir.*

8. Aktüalite (Güncellik) İlkesi:
** Çocuğun hayata ilgisini artırmak için*
- Dersle aktüel (güncel) olay ve sorunlar arasında ilişki kurulmalıdır.

9. Açıklık (Ayanilik) İlkesi:
** Açıklık iki anlamda kullanılmaktadır.*
1. Öğretmenin kullandığı dilin açık ve anlaşılır olmasıdır.
2. Öğrenmede birden çok duyu organına hitap edebilmektir.

10. Somuttan Soyuta İlkesi:
** Bireyin zihinsel gelişimi somuttan soyuta doğrudur.*
** Somut kavramlar soyut kavramlara göre daha anlaşırdır.*
- Önce somut daha sonra soyut kavramlar öğretilmelidir.
(Özellikle ilköğretim birinci kademede uygulanır.)

11. Bilinenden Bilinmeyene İlkesi:
** Yeni bilginin / becerinin önceki bilgiden hareket ederek öğretilmeli*

12. Yakından Uzağa İlkesi:
** Öğrenmeye yakın çevreden başlanır.(Örnekler yakın çevreden verilir.)*
- Çünkü çocuk yakın çevreyle daha ilgilidir.

13. Basitten Karmaşığa İlkesi:
** Konular verilirken basitten zor ve karmaşık konulara geçilir.*

14. Bütünlük İlkesi:
** Çocuk; bedensel-duygusal-ruhsal -sosyal bir bütün olarak ele alınmalı*
** Dersler disiplinlerarası yaklaşım ve geniş alan yaklaşımıyla işlenmeli*

15. Anlamlılık:
** Öğrenciler öğrenmeye güdülendiğinde öğrenmeler daha etkili olur.*

16. Tümdengelim:
** Öğrenme konusu önce genel ve ortak özellikleri, sonra da özel ve ayrıntı verilir.*

17. Sosyallik İlkesi:
** Öğretimde insanların sosyalleşmesini ve topluma uyum sağlaması…*

-- **MODÜL 1 SONU** --